

Grundskolan

Sammanfattning

Utskottet behandlar i detta betänkande ca 260 motionsyrkanden om grundskolan från den allmänna motionstiden 2007.

Motionsyrkandena avser övergripande frågor om skolan, fristående skolor, valfrihet, betyg, skolans personal, skolans arbetsmiljö och elevernas hälsa samt undervisning i särskilda ämnen som bl.a. idrott, hem- och konsumentkunskap, sex och samlevnad, kultur och musik och feministiskt självförsvar i skolan.

Utskottet föreslår avslag på samtliga motionsyrkanden, bl.a. med hänvisning till det förslag till ny skollag som är under beredning inom Regeringskansliet.

I betänkandet finns reservationer från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet. Vidare finns särskilda yttranden från Socialdemokraterna.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	6
Utskottets överväganden	15
Övergripande frågor	15
Skolstart	15
Val av skola	16
Skolans värdegrund	17
Avgiftsfri undervisning	21
Skolavslutningar	22
Skolskjuts	23
Vissa ansvarsfrågor	24
Elev- och föräldrainflytande	26
Fristående skolor	28
Friskolorna som del av det gemensamma skolväsendet	28
Etablering av friskolor	29
Finansiering	32
Tillsyn	33
Valfrihet inom den kommunala skolan	35
Valfrihet inom skolan	35
Elevernars utveckling mot målen	36
Kunskapsmål	36
Nationella prov	37
Läxläsning i skolan	39
Individanpassad undervisning	40
Pojkars och flickors studieresultat	42
Betyg	43
Betygssystem	43
Omprovning av betyg	45
Skolans personal	46
Lärare m.fl.	46
Skolledare	47
Studie- och yrkesvägledning	48
Genuspedagoger	49
Kompetensutveckling av lärare	49
Läromedelsfrågor	51
Läromedel	51
Sponsring	52
Skolbibliotek och litteraturen i skolan	52
Skolbibliotek	52
Litteraturen i skolundervisningen	54
Elevernars hälsa	54
Elevhälsa	54
Kost och motion	56
Lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling	57
Konflikthantering, m.m.	57

ANT-undervisning	59
Skolans arbetsmiljö	60
Elevernas skolmiljö	60
Elevskyddsombud	61
Särskilda ämnen eller inslag i undervisningen	62
Kultur- och musikkolor	62
Vissa inslag i undervisningen i svenska	63
Modersmål	64
Idrott	65
Hem- och konsumentkunskap	66
Sex och samlevnad	67
Naturskolor och utomhuspedagogik	68
IT-kunskap	68
Skola och näringsliv	69
Ämnesfrågor	70
Fritidshem	71
Rätt till fritidshem	71
Kvalitet på fritidshemmen	72
Aktivitets- och läsläsningssatsningar på fritidshem	73
Reservationer	74
1. Skolstart, punkt 1 (mp)	74
2. Antagningsprov vid urval, punkt 2 (v)	74
3. Närhetsprincipen i grundskolan, punkt 3 (v)	75
4. Skolans värdegrund, punkt 4 (s)	76
5. Skolans värdegrund, punkt 4 (v)	76
6. Jämställdhet i skolors kvalitetsredovisningar, punkt 5 (s)	77
7. Avgiftsfri undervisning, punkt 6 (s)	78
8. Avgiftsfria måltider, punkt 7 (v)	78
9. Skolskjuts, punkt 9 (mp)	79
10. Särskild statlig satsning, punkt 11 (s)	80
11. Anmälningsplikt för skolpersonal, punkt 12 (s)	80
12. Elev- och föräldrainflytande, punkt 13 (s)	81
13. Elev- och föräldrainflytande, punkt 13 (v)	82
14. Elev- och föräldrainflytande, punkt 13 (mp)	82
15. Friskolorna som del av det gemensamma skolväsendet, punkt 14 (s)	83
16. Kommunernas inflytande över friskoleetablering, punkt 17 (s)	84
17. Kommunernas inflytande över friskoleetablering, punkt 17 (v)	84
18. Tydligare konsekvensbeskrivningar, punkt 18 (v)	85
19. Skolverkets bedömning, punkt 19 (s, v)	86
20. Stopplag för etablering av friskolor, punkt 20 (v)	87
21. Avgift för Skolverkets prövning, punkt 21 (v)	87
22. Privatisering av kommunala skolor, punkt 22 (s)	88
23. Privatisering av kommunala skolor, punkt 22 (v)	90
24. Ersättning till fristående skolor, punkt 23 (v)	91
25. Överskott i verksamheten, punkt 24 (s)	92
26. Överskott i verksamheten, punkt 24 (v)	93
27. Tillsyn av fristående skolor, punkt 25 (s)	94
28. Återkallande av godkännande, punkt 26 (s, v)	95

29. Återkallande av godkännande, punkt 26 (mp)	95
30. Alternativa läroplaner och kursplaner, punkt 27 (mp)	97
31. Profilklasser m.m., punkt 28 (mp)	97
32. Nationell timplan, punkt 29 (mp)	98
33. Pedagogisk mångfald, punkt 30 (mp)	99
34. Modern teknik i undervisningen, punkt 31 (s)	99
35. Kunskapsmål, punkt 32 (s)	100
36. Nationella prov, punkt 33 (s)	100
37. Nationella prov, punkt 33 (mp)	101
38. Läxläsning i skolan, punkt 34 (s)	102
39. Individanpassad undervisning, punkt 35 (mp)	102
40. Stöd till elevskyddsombud, punkt 36 (v)	103
41. Stöd till elevskyddsombud, punkt 36 (mp)	104
42. Pojkars och flickors studieresultat, punkt 37 (mp)	104
43. Betyg, punkt 38 (mp)	105
44. Omprövning av betyg, punkt 39 (s, v, mp)	106
45. Lärare m.fl., punkt 40 (s)	107
46. Lärare m.fl., punkt 40 (mp)	107
47. Skolledare, punkt 41 (s)	108
48. Studie- och yrkesvägledning, punkt 42 (s)	108
49. Genuspedagoger, punkt 43 (s, v, mp)	109
50. Kompetensutveckling av lärare, punkt 44 (v, mp)	110
51. Läromedel, punkt 45 (v, mp)	110
52. Sponsring, punkt 46 (v)	112
53. Skolbibliotek, punkt 47 (s)	113
54. Skolbibliotek, punkt 47 (v)	113
55. Elevhälsa, punkt 49 (v)	114
56. Kost och motion, punkt 50 (mp)	115
57. Lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling, punkt 51 (v)	116
58. Elevernas skolmiljö, punkt 54 (v)	116
59. Elevernas skolmiljö, punkt 54 (mp)	117
60. Nationellt statistikregister, punkt 55 (v)	117
61. Buller, punkt 56 (mp)	118
62. Elever med funktionshinder, punkt 57 (v)	118
63. Elevskyddsombud, punkt 58 (v)	119
64. Elevskyddsombud, punkt 58 (mp)	119
65. Kultur- och musikskolor, punkt 59 (s)	120
66. Kultur- och musikskolor, punkt 59 (v)	121
67. Modersmål, punkt 61 (s)	121
68. Modersmål, punkt 61 (mp)	122
69. HBT-frågor, punkt 65 (v, mp)	123
70. Naturskolor och utomhuspedagogik, punkt 66 (mp)	124
71. IT-kunskap, punkt 67 (v)	125
72. Artkunskap, punkt 69 (mp)	125
73. Feministiskt självförsvar, punkt 70 (v)	126
74. Rätt till fritidshem, punkt 72 (v)	127
75. Utveckla kvaliteten på fritidshemmen, punkt 73 (s)	128

76. Aktivitets- och läsläsningssatsningar på fritidshem, punkt 74	
(s)	128
Särskilda yttranden	130
1. Antagningsprov vid urval, punkt 2 (s)	130
2. Betyg, punkt 38 (s)	130
3. Kompetensutveckling av lärare, punkt 44 (s)	130
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	132
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2007	132

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Skolstart

Riksdagen avslår motion 2007/08:Ub566 yrkandena 12 och 13.

Reservation 1 (mp)

2. Antagningsprov vid urval

Riksdagen avslår motion 2007/08:Ub353 yrkande 12.

Reservation 2 (v)

3. Närhetsprincipen i grundskolan

Riksdagen avslår motion 2007/08:Ub353 yrkande 13.

Reservation 3 (v)

4. Skolans värdegrund

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:Ub285, 2007/08:Ub306 yrkande 2, 2007/08:Ub349, 2007/08:Ub407, 2007/08:Ub482, 2007/08:Ub488, 2007/08:Ub516 yrkande 1 och 2007/08:Ub536.

Reservation 4 (s)

Reservation 5 (v)

5. Jämställdhet i skolors kvalitetsredovisningar

Riksdagen avslår motion 2007/08:Ub511 yrkande 8.

Reservation 6 (s)

6. Avgiftsfri undervisning

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:Ub283, 2007/08:Ub345, 2007/08:Ub445, 2007/08:Ub479 och 2007/08:Ub506.

Reservation 7 (s)

7. Avgiftsfria måltider

Riksdagen avslår motion 2007/08:Fi268 yrkande 2.

Reservation 8 (v)

8. Skolavslutningar

Riksdagen avslår motion 2007/08:Ub307.

9. Skolskjuts

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:Ub339, 2007/08:Ub374 och 2007/08:Ub566 yrkande 25.

Reservation 9 (mp)

10. Ansvaret för skolan

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:Ub225, 2007/08:Ub259 och 2007/08:Ub387.

11. Särskild statlig satsning

Riksdagen avslår motion 2007/08:Ub511 yrkande 3.

Reservation 10 (s)

12. Anmälningsskyldighet för skolpersonal

Riksdagen avslår motion 2007/08:Ub543.

Reservation 11 (s)

13. Elev- och föräldrainflytande

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:Ub305 yrkande 9, 2007/08:Ub361, 2007/08:Ub372, 2007/08:Ub396, 2007/08:Ub535 och 2007/08:Ub566 yrkandena 15, 17 och 19.

Reservation 12 (s)

Reservation 13 (v)

Reservation 14 (mp)

14. Friskolorna som del av det gemensamma skolväsendet

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:Ub301, 2007/08:Ub359, 2007/08:Ub466 och 2007/08:Ub511 yrkande 1.

Reservation 15 (s)

15. Nationell minoritetsskola

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:Ub400 och 2007/08:Ub475.

16. Skärpta regler för godkännande av friskola

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:Ub277, 2007/08:Ub367 och 2007/08:Ub523.

17. Kommunernas inflytande över friskoleetablering

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:Ub218, 2007/08:Ub353 yrkande 3, 2007/08:Ub366, 2007/08:Ub398, 2007/08:Ub401, 2007/08:Ub471, 2007/08:Ub509, 2007/08:Ub511 yrkande 10 och 2007/08:Ub521.

Reservation 16 (s)

Reservation 17 (v)

18. Tydligare konsekvensbeskrivningar

Riksdagen avslår motion 2007/08:Ub353 yrkande 4.

Reservation 18 (v)

19. Skolverkets bedömning

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:Ub353 yrkande 5 och 2007/08:Ub516 yrkande 2.

Reservation 19 (s, v)

20. Stopplag för etablering av friskolor

Riksdagen avslår motion 2007/08:Ub353 yrkande 1.

Reservation 20 (v)

21. Avgift för Skolverkets prövning

Riksdagen avslår motion 2007/08:Ub353 yrkande 2.

Reservation 21 (v)

22. Privatisering av kommunala skolor

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:Ub203, 2007/08:Ub353 yrkande 7 och 2007/08:Ub505.

Reservation 22 (s)

Reservation 23 (v)

23. Ersättning till fristående skolor

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:Ub219, 2007/08:Ub269, 2007/08:Ub353 yrkande 10 och 2007/08:Ub467.

Reservation 24 (v)

24. Överskott i verksamheten

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:Ub353 yrkande 9 och 2007/08:Ub511 yrkande 11.

Reservation 25 (s)

Reservation 26 (v)

25. Tillsyn av fristående skolor

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:Ub249, 2007/08:Ub255, 2007/08:Ub403, 2007/08:Ub456, 2007/08:Ub458 och 2007/08:Ub511 yrkande 9.

Reservation 27 (s)

26. Återkallande av godkännande

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:Ub353 yrkande 6, 2007/08:Ub483 och 2007/08:Ub516 yrkande 3.

Reservation 28 (s, v)

Reservation 29 (mp)

27. Alternativa läroplaner och kursplaner

Riksdagen avslår motion 2007/08:Ub566 yrkandena 5 och 6.

Reservation 30 (mp)

28. Profilklasser m.m.

Riksdagen avslår motion 2007/08:Ub566 yrkandena 7 och 9.

Reservation 31 (mp)

29. Nationell timplan

Riksdagen avslår motion 2007/08:Ub566 yrkande 11.

Reservation 32 (mp)

30. Pedagogisk mångfald

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:Ub216 och 2007/08:Ub566 yrkande 14.

Reservation 33 (mp)

31. Modern teknik i undervisningen

Riksdagen avslår motion 2007/08:Ub317.

Reservation 34 (s)

32. Kunskapsmål

Riksdagen avslår motion 2007/08:Ub511 yrkande 4.

Reservation 35 (s)

33. Nationella prov

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:Ub273 yrkandena 1 och 2, 2007/08:Ub511 yrkande 5 och 2007/08:Ub566 yrkande 10.

Reservation 36 (s)

Reservation 37 (mp)

34. Lärläsning i skolan

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:Ub511 yrkande 13 och 2007/08:Ub531.

Reservation 38 (s)

35. Individanpassad undervisning

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:Ub315, 2007/08:Ub347, 2007/08:Ub362, 2007/08:Ub480 och 2007/08:Ub566 yrkandena 1 och 2.

Reservation 39 (mp)

36. Stöd till elevskyddsombud

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:Ub305 yrkande 4 och 2007/08:Ub566 yrkande 18.

Reservation 40 (v)

Reservation 41 (mp)

37. Pojkars och flickors studieresultat

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:Ub566 yrkande 35 och 2007/08:A402 yrkande 36.

Reservation 42 (mp)

38. Betyg

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:Ub371, 2007/08:Ub393 och 2007/08:Ub566 yrkandena 8, 28 och 29.

Reservation 43 (mp)

39. Omprövning av betyg

Riksdagen avslår motion 2007/08:Ub566 yrkande 30.

Reservation 44 (s, v, mp)

40. Lärare m.fl.

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:Ub508, 2007/08:Ub511 yrkande 6, 2007/08:Ub519 och 2007/08:Ub566 yrkande 34.

Reservation 45 (s)

Reservation 46 (mp)

41. Skolledare

Riksdagen avslår motion 2007/08:Ub511 yrkande 7.

Reservation 47 (s)

42. Studie- och yrkesvägledning

Riksdagen avslår motion 2007/08:Ub498 yrkande 6.

Reservation 48 (s)

43. Genuspedagoger

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:Ub306 yrkande 3 och 2007/08:Ub566 yrkande 32.

Reservation 49 (s, v, mp)

44. Kompetensutveckling av lärare

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:So335 yrkande 31, 2007/08:Ub212 yrkande 3, 2007/08:Ub274 yrkandena 2–4, 2007/08:Ub281, 2007/08:Ub340 yrkande 3, 2007/08:Ub388 yrkandena 2 och 3, 2007/08:Ub422 yrkande 1 och 2007/08:Ub566 yrkande 36.

Reservation 50 (v, mp)

45. Läromedel

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:So294 yrkande 8, 2007/08:Ub212 yrkande 1, 2007/08:Ub330 yrkande 4, 2007/08:Ub404, 2007/08:Ub413 och 2007/08:Ub422 yrkande 6.

Reservation 51 (v, mp)

46. Sponsring

Riksdagen avslår motion 2007/08:Ub224 yrkandena 1 och 2.

Reservation 52 (v)

47. Skolbibliotek

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:Kr232 yrkande 2, 2007/08:Kr281 yrkande 7 och 2007/08:Ub369.

Reservation 53 (s)

Reservation 54 (v)

48. Litteraturen i skolundervisningen

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:Ub338 och 2007/08:Ub493.

49. Elevhälsa

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:Ub236, 2007/08:Ub305 yrkandena 7 och 8, 2007/08:Ub354, 2007/08:Ub426, 2007/08:Ub461, 2007/08:Ub485, 2007/08:Ub494, 2007/08:Ub518 och 2007/08:Ub527.

Reservation 55 (v)

50. Kost och motion

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:Ub262 yrkande 1, 2007/08:Ub270, 2007/08:Ub368, 2007/08:Ub385 yrkande 1, 2007/08:Ub392 och 2007/08:Ub566 yrkande 20.

Reservation 56 (mp)

51. Lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:So295 yrkande 17 och 2007/08:Ub563.

Reservation 57 (v)

52. Konflikthantering, m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:Ub376, 2007/08:Ub406 och 2007/08:Ub524.

53. ANT-undervisning

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:So316 yrkande 3, 2007/08:Ub320 och 2007/08:Ub424.

54. Elevernas skolmiljö

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:Ub287, 2007/08:Ub305 yrkande 5 och 2007/08:Ub566 yrkande 26.

Reservation 58 (v)

Reservation 59 (mp)

55. Nationellt statistikregister

Riksdagen avslår motion 2007/08:Ub305 yrkande 1.

Reservation 60 (v)

56. Buller

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:Ub298 och 2007/08:Ub566 yrkande 24.

Reservation 61 (mp)

57. Elever med funktionshinder

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:Ub305 yrkande 6, 2007/08:Ub353 yrkande 8, 2007/08:Ub383 och 2007/08:Ub419.

Reservation 62 (v)

58. Elevskyddsombud

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:Ub305 yrkandena 2 och 3, 2007/08:Ub457 och 2007/08:Ub566 yrkandena 21–23.

Reservation 63 (v)

Reservation 64 (mp)

59. Kultur- och musikskolor

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:Kr281 yrkandena 4–6, 2007/08:Ub256 och 2007/08:Ub542 yrkande 1.

Reservation 65 (s)

Reservation 66 (v)

60. Vissa inslag i undervisningen i svenska

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:Ub227 och 2007/08:Ub348.

61. Modersmål

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:Ub280, 2007/08:Ub284, 2007/08:Ub453 och 2007/08:Ub566 yrkande 31.

Reservation 67 (s)

Reservation 68 (mp)

62. Idrott

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:Ub201, 2007/08:Ub208, 2007/08:Ub233, 2007/08:Ub235, 2007/08:Ub237, 2007/08:Ub240, 2007/08:Ub291, 2007/08:Ub318, 2007/08:Ub394, 2007/08:Ub473, 2007/08:Ub476, 2007/08:Ub528 och 2007/08:Ub568.

63. Hem- och konsumentkunskap

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:Ub202, 2007/08:Ub253, 2007/08:Ub385 yrkande 2, 2007/08:Ub501 och 2007/08:Ub567.

64. Sex och samlevnad

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:Ub290, 2007/08:Ub330 yrkande 5, 2007/08:Ub358, 2007/08:Ub498 yrkande 13 och 2007/08:Ub537 yrkandena 2 och 3.

65. HBT-frågor

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:U304 yrkande 4, 2007/08:So335 yrkande 32, 2007/08:Ub422 yrkandena 2–5 och 2007/08:Ub566 yrkande 37.

Reservation 69 (v, mp)

66. Naturskolor och utomhuspedagogik

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:Ub557 yrkandena 1, 3 och 4 samt 2007/08:Ub566 yrkande 27.

Reservation 70 (mp)

67. IT-kunskap

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:Ju237 yrkande 2, 2007/08:Ub234, 2007/08:Ub360, 2007/08:Ub464 och 2007/08:T548 yrkande 7.

Reservation 71 (v)

68. Skola och näringsliv

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:Fi240 yrkande 3, 2007/08:Sk276 yrkande 1, 2007/08:Sk319 yrkande 1, 2007/08:Ub264, 2007/08:Ub435 och 2007/08:Ub447.

69. Artkunskap

Riksdagen avslår motion 2007/08:Ub451.

Reservation 72 (mp)

70. Feministiskt självförsvar

Riksdagen avslår motion 2007/08:Ub306 yrkande 1.

Reservation 73 (v)

71. Ämnesfrågor

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:Ub206, 2007/08:Ub220, 2007/08:Ub228, 2007/08:Ub246, 2007/08:Ub309, 2007/08:Ub322, 2007/08:Ub340 yrkandena 1 och 2, 2007/08:Ub391, 2007/08:Ub411, 2007/08:Ub420, 2007/08:Ub561 och 2007/08:Ub569 yrkandena 1 och 2.

72. Rätt till fritidshem

Riksdagen avslår motion 2007/08:Ub229 yrkandena 1 och 2.

Reservation 74 (v)

73. Utveckla kvaliteten på fritidshemmen

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:Ub389, 2007/08:Ub511 yrkande 12 och 2007/08:Ub534.

Reservation 75 (s)

74. Aktivitets- och läsläsningssatsningar på fritidshem

Riksdagen avslår motion 2007/08:Ub511 yrkande 14.

Reservation 76 (s)

Stockholm den 3 april 2008

På utbildningsutskottets vägnar

Ulrika Carlsson i Skövde

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Ulrika Carlsson i Skövde (c), Marie Granlund (s), Margareta Pålsson (m), Mats Gerdau (m), Mikael Damberg (s), Betty Malmberg (m), Agneta Lundberg (s), Christer Nylander (fp), Lars Hjalmered (m), Peter Hultqvist (s), Gunilla Tjernberg (kd), Oskar Öholm (m), Thomas Strand (s), Mats Pertoft (mp), Roland Bäckman (s), Per Lodenius (c) och Eva Olofsson (v).

Utskottets överväganden

Övergripande frågor

Skolstart

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om flexibel skolstart mellan sex och åtta års ålder samt flexibel skolstart med möjlighet att börja skolan såväl höst- som vårtermin.

Jämför reservation 1 (mp).

Motionen

Miljöpartiet anför i motion 2007/08:Ub566 yrkande 12 att en flexibel skolstart mellan sex och åtta års ålder bör införas. I motionen konstateras att barn mognar och utvecklas i olika takt, pojkar ofta senare än flickor. Därför måste skolstarten vara mer individanpassad och flexibel. Motionärerna konstaterar att barnens utvecklingsnivå bör vara avgörande för när de ska börja skolan. I samma motions yrkande 13 föreslås en möjlighet att börja skolan vid både vår- och hösttermin.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

Enligt 3 kap. 8 § skollagen (1985:1100) skall barnet, om vårdnadshavaren så begär, redan höstterminen det kalenderår det fyller sex år jämställas med skolpliktiga barn i fråga om rätten att börja skolan. Uppskjuten skolplikt till det år barnet fyller åtta år föreskrivs i 3 kap. 7 § skollagen. Den kommun där barnet är bosatt skall, enligt 2 b kap. 2 § första stycket i skollagen anvisa barnet plats i förskoleklass fr.o.m. höstterminen det år då barnet fyller sex år. Enligt andra stycket samma paragraf får barnet tas emot i förskoleklass före höstterminen det år barnet fyller sex år. Kommunen har ingen skyldighet att ta emot barn i förskoleklass ett år för tidigt även om föräldrarna önskar detta.

Vidare får rektor, efter medgivande från vårdnadshavaren, flytta en elev till en högre årskurs om eleven har goda förutsättningar att klara detta (6 kap. 5 § grundskoleförordningen [1994:1194]).

År 2004 redovisade Skolverket ett uppdrag från regeringen att utreda konsekvenserna av flexibel skolstart. Skolverket avrådde regeringen från att starta en försöksverksamhet med flexibel skolstart bl.a. med hänvisning till att konsekvenserna för elevernas övergång till gymnasieskolan inte var tillräckligt utredda. Ett annat skäl som angavs var lågt intresse från föräld-

rar, elever och skolpersonal. Få elever börjar grundskolan det år de fyller sex år. Året innan förskoleklassen introducerades, 1996/97, var det över åtta procent som började grundskolan vid sex års ålder, medan det läsåret 2006/07 bara var två procent. Det är också ytterst få elever som går om eller hoppar över årskurser.

Att elever börjar skolan tidigare är mycket vanligare i fristående skolor än i kommunala. Andelen sexåringar i friskolornas årskurs 1 var läsåret 2006/07 nästan fem procent.

Utskottet anser att elever bör få möjlighet till flexibel skolstart. Frågan utreds för närvarande inom ramen för arbetet med den nya skollagen och av Gymnasieutredningen. Utskottet anser att detta arbete bör inväntas och avstyrker därför motionsyrkandet.

Val av skola

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om antagningsprov vid urval till grundskolan samt närhetsprincip vid urval till grundskolan.

Jämför reservationerna 2 (v) och 3 (v) samt särskilt yttrande 1 (s).

Motionen

Vänsterpartiet anför i motion 2007/08:Ub353 yrkande 12 att det bör införas ett förbud mot antagningsprov och tester vid urval till grundskolan. I motionen anføres att tanken med klasser och skolor med speciella inriktningar måste vara att eleverna ska kunna utveckla sina intressen och färdigheter, inte att de ska ingå i en elitsatsning. Föräldrar och barn är därför bäst skickade att själva avgöra vilken specialinriktning som passar bäst, menar motionärerna. I samma motions yrkande 13 anför Vänsterpartiet att närhetsprincipen bör gälla vid antagning till grundskola. Motionärerna anser att den geografiska närheten alltid måste ge företräde om fler elever än vad det finns plats för önskar gå i skolan.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandet.

I likhet med regeringen (jfr prop. 2006/07:1 utg.omr. 16 s. 95) anser utskottet att alla elever och föräldrar har rätt att söka den skola som passar dem bäst.

Det är, enligt utskottets mening, viktigt med valfrihet inom skolväsendet. I 4 kap. 6 § skollagen (1985:1100) föreskrivs att kommunen vid fördelning av elever på olika skolor så långt möjligt skall beakta föräldrarnas önskemål om att deras barn ska tas emot vid en viss skola. Detta

gäller under förutsättning att inte andra elevers berättigade krav på placering i en skola nära hemmet åsidosätts eller betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen. Utskottet delar inte motionärernas uppfattning att förbud mot antagningsprov och tester vid urval bör införas. Det skulle försvåra profilering av utbildningen.

En kommun skall i sin grundskola även ta emot en elev vars grundskoleutbildning kommunen inte är skyldig att svara för, om eleven med hänsyn till sina personliga förhållanden har särskilda skäl att få gå i den kommunens grundskola (4 kap. 8 §). Efter önskemål från föräldrarna har en kommun dessutom rätt att ta emot en elev från en annan kommun (4 kap. 8 a §). Föräldrarna kan också som alternativ till den kommunala skolan välja en fristående skola. I samtliga dessa fall skall ersättning utgå från elevens hemkommun. Utskottet anser att elevernas valfrihet bör stärkas. Frågan om val av skola behandlas i det pågående arbetet med en ny skollag.

Skolans värdegrund

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om skolans värdegrund, skolans ansvar för att förmedla kunskaper om bl.a. värdet av demokrati, miljöperspektivet i svensk utbildningspolitik, hur hållbar utveckling har implementerats i utbildningssystemet, jämställdhet som obligatoriskt kvalitetsområde för skolans kvalitetsgranskning samt utökade möjligheter att stänga skolor som bryter mot läroplanen och grundläggande fri- och rättigheter.

Jämför reservationerna 4 (s), 5 (v) och 6 (s).

Motionerna

Ett antal motionsyrkanden rör skolans värdegrund. Socialdemokraterna begär i motion 2007/08:Ub516 yrkande 1 ett tillkännagivande om att all undervisning oavsett huvudman ska vara icke-konfessionell och baseras på vetenskaplig grund. Motionärerna anser att skollagen måste skärpas med en tydlig formulering i detta syfte. I motion 2007/08:Ub407 (kd) anförs att Skolverket bör få i uppdrag att definiera begreppet ”religiös friskola”. Motionären menar att begreppet religiös friskola blivit något av ett skällsuttryck i svensk skolpolitisk debatt, samtidigt som det talas om interkulturell dialog, om tolerans och om respekt för olika kulturer och religioner.

I motion 2007/08:Ub282 (s) begärs att formuleringen om kristen tradition och västerländsk humanism i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet stryks och ersätts med ”humanismen”. I motion 2007/08:Ub536 (s) understryker motionärerna att skolan har ett stort ansvar för att förmedla kunskaper till eleverna om värdet av demokrati och om vikten av att

använda sina demokratiska rättigheter. I motion 2007/08:Ub349 (c) begärs utökade möjligheter att stänga skolor som bryter mot läroplanen och mot grundläggande fri- och rättigheter. Därför behövs ett förtydligande av regelverket och en klar åtgärdsplan.

I motion 2007/08:Ub488 (kd) anför behovet av att snarast göra en översyn av hur perspektivet ”hållbar utveckling” har implementerats i det svenska utbildningssystemet. Motionären framhåller att hållbar utveckling är ett brett begrepp som innefattar ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet, som präglar samhället i en riktning mot rättvisa, medmänsklighet och miljömässig bärkraft. I motion 2007/08:Ub482 (mp) anser motionärerna att statliga forsknings- och utbildningsanslag kan stimulera miljötänkande på olika plan inom såväl barn- och ungdomsutbildningen som vuxnas lärande och högskolan. Regeringen bör därför tillsätta en utredning för att stimulera miljöperspektivet i svensk utbildningspolitik.

Vänsterpartiet begär i motion 2007/08:Ub306 yrkande 2 ett tillkännagivande om ett tillägg av genusperspektiv i läroplanerna för grundskolan och gymnasieskolan samt i högskoleförordningens examensordningar.

Socialdemokraterna anför i motion 2007/08:Ub511 yrkande 8 att jämställdhet ska vara ett obligatoriskt kvalitetsområde i skolans kvalitetsgranskning och ingå i alla skolors kvalitetsredovisningar. I motionen anförts att i en icke jämställd skola är både pojkar och flickor förlorare och att skolan ofta bidrar till att cementera ojämlikhet och traditionella könsroller. I motionen framhålls bl.a. att skillnaderna i resultat mellan pojkar och flickor har trendmässigt ökat de senaste tio åren och att detta måste uppmärksammas särskilt i alla skolor och i alla kommuner.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

Utskottet anser att ämnesundervisningen i alla skolor ska vara saklig och allsidig. Det innebär att den ska vara opartisk och icke-konfessionell och att målen fullt ut ska motsvara Skolverkets kursplaner.

Genom skollagen (1985:1100) och läroplanerna anger regeringen och riksdagen de grundläggande värden som skall prägla skolans verksamhet samt de mål och riktlinjer som skall gälla.

I 1 kap. 2 § skollagen finns de övergripande målen för skolan formulerade. Alla barn och ungdomar skall, oberoende av kön, geografisk hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden, ha lika tillgång till utbildning i det offentliga skolväsendet för barn och ungdomar. Utbildningen skall ge eleverna kunskaper och färdigheter samt, i samarbete med hemmen, främja deras harmoniska utveckling till ansvarsställande människor och samhällsmedlemmar. Det anges också att hänsyn skall tas till elever i behov av särskilt stöd. Verksamheten i skolan skall, vidare, utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar inom skolan skall främja aktning för varje människas egen värde

och respekt för vår gemensamma miljö. Den som verkar i skolan skall också särskilt främja jämställdhet mellan könen och aktivt motverka alla former av kränkande behandling, såsom mobbning och rasistiska beteenden. De övergripande målen och grundläggande värderingarna kompletteras av bestämmelser om respektive skolform och av målformuleringar i läroplaner och kursplaner.

I 1994 års läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmen (Lpo 94) anges inledningsvis skolans värdegrund och uppdrag. I det första avsnittet Grundläggande värden anges bl.a. följande:

Människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män samt solidaritet med svaga och utsatta är de värden som skolan skall gestalta och förmedla. I överensstämmelse med den etik som förvaltats av kristen tradition och västerländsk humanism sker detta genom individens fostran till rättskänsla, generositet, tolerans och ansvarstagande.

Motsvarande föreskrift finns i läroplanen för de frivilliga skolformerna.

Yrkanden om att stryka den aktuella hänvisningen i Lpo 94 respektive Lpf 94 har tidigare behandlats och avstyrkts av utskottet (jfr bet. 2002/03: UbU11) med hänvisning till vad utskottet anförde vid behandlingen av regeringens förslag till läroplan för det obligatoriska skolväsendet, nämligen att kristendomen har en särställning som grund för förståelse för svensk och västerländsk kultur och samhällsutveckling (bet. 1993/94:UbU1 s. 25). Enligt utskottet förelåg det ingen motsättning mellan att vara öppen för och se möjligheterna i ett mångkulturellt samhälle och att samtidigt värna om och få en fast förankring i det egna kulturarvet. Utskottet har inte heller nu någon annan mening i denna fråga.

En grundläggande princip för den svenska skolan är att undervisningen ska vara icke-konfessionell. Detta regleras i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo 94) och i läroplanen för de frivilliga skolformerna (Lpf 94). Vidare står att utbildningen ska vara allsidig och saklig. I Lpo 94 betonas att alla föräldrar ska kunna skicka sina barn till skolan förvissade om att de inte blir ensidigt påverkade till förmån för den ena eller den andra åskådningen. Utskottet utgår från att skolorna utformar sin verksamhet i enlighet med dessa riktlinjer.

I Europakonventionen tillförsäkras föräldrar rätten att välja en utbildning som överensstämmer med deras religiösa eller filosofiska övertygelse.

Enligt gällande regler i skollagen (1985:1100) ska fristående skolor, såväl på grundskolenivå som på gymnasienivå, svara mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet (9 kap. 2 och 8 §§). I samma lagrum föreskrivs att en fristående skola, inom ramen för den gemensamma värdegrunden, får ha en konfessionell inriktning.

Lagen (2006:67) om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever trädde i kraft den 1 april år 2006 (bet. 2005/06:UbU4, rskr. 2005/06:149). Lagen har som ändamål att främja

barns och elevers lika rättigheter i de verksamheter som omfattas av skollagen samt att motverka diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder. Därutöver har lagen till ändamål att motverka annan kränkande behandling, med vilket avses ett uppträdande som kränker ett barns eller en elevs värdighet men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund. Med detta avses mobbning och liknande beteenden. Den 10 mars 2006 utsågs ett barn- och elevombud för likabehandling. Elevombudsmannens uppgift är att ha tillsyn över att lagen efterlevs så att enskilda barns och elevers rätt kan tas till vara, att ge information om lagen samt att ge råd beträffande lagens tillämpning. Elevombudsmannen har tillsammans med Jämställdhetsombudsmannen (JämO), Ombudsmannen mot etnisk diskriminering (DO), Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning (HomO) och Handikappombudsmannen (HO) tillsyn över lagens efterlevnad. Dessa har rätt att föra talan för ett enskilt barn eller en enskild elev i skadeståndsmål.

I budgetpropositionen för 2008 (prop. 2007/08:1 utg. omr. 16 s. 112) anför regeringen att skolan inte ska vara värdenetral, utan tydligt ta ställning för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingarna. Regeringen anser att arbetet med värdegrunden måste stärkas. Regeringen menar också att en god förankring i den egna kulturen gör det lättare för människor att med ett öppet sinne möta människor från andra kulturer. Kunskap om det egna kulturarvet ger verktyg att förstå, ifrågasätta, påverka och se på samhället ur nya perspektiv. Utskottet delar denna uppfattning.

I budgetpropositionen för 2008 framhåller regeringen också att arbetet med värdegrunden i skolan ska stärkas så att jämställdheten främjas. Utgångspunkten för jämställdhetsarbetet måste vara att alla elever får pröva och utveckla sina förmågor och intressen utan att hindras av traditionella könsroller. Regeringen gör därvid bedömningen att en av de viktigaste uppgifterna för att främja jämställdheten i skolan är ett förtydligande av kunskapsuppdraget. Skolans arbete ska präglas av demokrati och jämställdhet, så som det uttrycks i läroplanernas värdegrund, och varje form av diskriminering ska bekämpas. Utskottet delar regeringens uppfattning och betonar vikten av att alla skolor ska bedriva ett långsiktigt och målmedvetet arbete för att öka jämställdheten i skolan.

Enligt utskottets mening är det viktigt att skolan förmedlar respekt för vår gemensamma miljö. Miljöperspektivet i grundskolans utbildning anges redan i de allmänna föreskrifterna i 1 kap. 2 § skollagen. Myndigheten för skolutveckling har sedan år 2005 möjlighet att tilldela förskolor, skolor inom det offentliga skolväsendet samt fristående skolor och riksinternatskolor utmärkelsen Skola för hållbar utveckling (Förordning om utmärkelsen Skola för hållbar utveckling, SKOLFS 2004:20). Mellan 65 och 70 skolor har hittills fått en sådan utmärkelse.

Avgiftsfri undervisning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om avgifter i skolan, avgifter för skolresor samt avgiftsfri frukost i skolan.

Jämför reservationerna 7 (s) och 8 (v).

Motionerna

Vänsterpartiet föreslår i motion 2007/08:Fi268 yrkande 2 ett tillägg till skollagens 4 a § om skolmåltider som skulle ålägga skolorna att även erbjuda kostnadsfri frukost för elever i grundskolan. Vänsterpartiet anser att frukostservering i skolan är ett sätt att ge alla elever en bra start och goda förutsättningar att orka hela skoldagen.

I motion 2007/08:Ub283 (s) anförs att skollagen bör utvärderas och förtydligas för att värna den avgiftsfria undervisningen. Samma uppfattning framförs i motion 2007/08:Ub506 (s). Motionärerna vill att skolan ska vara en plats där alla barn har samma rättigheter och lika möjligheter att delta i den verksamhet som bedrivs. Därför, menar man, kan det aldrig vara acceptabelt att skolor tar ut höga avgifter för skolresor, teaterbesök etc.

I två motionsyrkanden framförs den motsatta ståndpunkten. I motion 2007/08:Ub345 (m) anför motionärerna att det måste vara upp till varje skola och dess skolledning att välja huruvida man vill öppna för möjligheten för föräldrar och elever att själva finansiera t.ex. resor. Också i motion 2007/08:Ub479 (m) anförs att rättigheten för skolor att ta ut mindre avgifter för skolresor bör tydliggöras. I motionen hävdas också att skolresor står för stor omsättning och flera arbetstillfällen för många företag i t.ex. skidbranschen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandena.

I 4 kap. 4 § skollagen stadgas följande:

Utbildningen i grundskolan skall vara avgiftsfri för eleverna. De skall utan kostnad ha tillgång till böcker, skrivmaterial, verktyg och andra hjälpmedel som behövs för en tidsenlig utbildning. I verksamheten får dock förekomma enstaka inslag som kan föranleda en obetydlig kostnad för eleverna.

I förarbetena till lagen (prop. 1985/86:10 Ny skollag m.m.) finns exempel på inslag i undervisningen som kan medföra obetydliga kostnader för eleven, t.ex. en mindre kostnad för färd- och entrébiljetter vid studiebesök.

I 1 kap. 2 § skollagen föreskrivs att alla barn och ungdomar oavsett kön, geografisk hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden ska ha lika tillgång till utbildning i det offentliga skolväsendet för barn och ungdom.

Skolverket har i ett beslut den 12 januari 2005 (dnr 52-2004:2979) tolkat bestämmelserna så att det inte kan anses förbjudet att ta ut en avgift för resa eller anordna andra aktiviteter som kostar pengar. Aktiviteten ska dock finansieras med kommunala medel eller genom att klassen arbetar och sparar ihop pengarna.

I skollagens 4 kap. 4 a § stadgas att eleverna i grundskolan skall erbjudas kostnadsfria måltider. Det finns inget i skolförfattningarna som hindrar kommuner att servera frukost till eleverna. Även frukost som serveras i skolan ska enligt lagstiftningen vara avgiftsfri.

Många kommuner och skolor har infört frukost och har goda erfarenheter av detta.

Utskottet uttalade förra året (2006/07:UbU8 s. 15) att det bör vara möjligt att ta ut avgift för frukost.

Frågan om skolans möjligheter att ta ut avgifter behandlas i det pågående arbetet med en ny skollag.

Skolavslutningar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om skolavslutningar.

Motionen

I motion 2007/08:Ub307 (kd) anförs att en kyrkolokal ska kunna användas för skolavslutningar. I motionen framförs att kristendomen är den enskilt viktigaste delen av Sveriges kulturella arv. Motionären menar att det är viktigt att barn i den svenska skolan får lära sig Sveriges månghundraåriga traditioner.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandet.

Skolverket har gjort bedömningen att skolavslutningar i kyrkan kan anses vara försvarligt om tonvikten ligger på tradition, högtidlighet och den gemensamma samvaron, inte på religiösa inslag. I likhet med regeringen (prop. 2007/08:1 utg.omr. 16 s. 112) menar utskottet att en god förankring i den egna kulturen gör det lättare för människor att med öppet sinne möta människor från andra kulturer.

Skolskjuts

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om rätt till skolskjuts oavsett skolform, rätt till skolskjuts vid växelvis boende samt skolskjuts för handikappade barn.

Jämför reservation 9 (mp).

Motionerna

Miljöpartiet begär i motion 2007/08:Ub566 yrkande 25 rätt till skolskjuts vid växelvis boende. I motionen framförs att skolskjuts i skollagen ska beskrivas som en rättighet för eleven som ska gälla från den adress där eleven är folkbokförd. Möjlighet till skolskjuts vid växelvis boende ska finnas om det inte innebär extra kostnader för kommunen.

I motion 2007/08:Ub339 (m) framförs att alla grundskoleelever bör ha rätt till skolskjuts oavsett skolform. För att alla elever, oavsett egna ekonomiska resurser, ska ges möjlighet att välja skolform krävs att rätten till skolskjuts inte begränsas till den av kommunen anvisade skolan, skriver motionären. I motion 2007/08:Ub374 (s) begärs en översyn av lagstiftningen i syfte att utjämna kostnadsskillnaden för skolskjuts mellan friska och handikappade barn. Motionären hävdar att länsrätten inte beviljar skolskjuts med handikappfordon till samma kostnad som kostnaden för kollektivtrafik, vilket innebär att handikappade barn inte kan välja skola på samma villkor som andra barn.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandena.

4 kap. 7 § skollagen ålägger varje kommun att för eleverna i grundskolan kostnadsfritt anordna skolskjuts, om sådan behövs med hänsyn till färdvägens längd, trafikförhållanden, funktionshinder hos elev eller någon annan särskild omständighet. Bestämmelsen bygger på huvudregeln att grundskoleutbildning ska vara kostnadsfri för eleven. I paragrafens tredje stycke anges att hemkommunen inte är skyldig att anordna kostnadsfri skolskjuts för elever som väljer att gå i en annan grundskola än den som kommunen annars skulle ha placerat dem i, om något önskemål om en viss skola inte hade framställts. Hemkommunen är inte heller skyldig att anordna skolskjuts för elever som med stöd av 4 kap. 8 eller 8 a § skollagen går i en skola i en annan kommun. Begränsningarna i kommunens skyldigheter är föranledda av att föräldrars och elevers val av skola inte får leda till oacceptabelt höga kostnader för kommunerna (prop. 1992/93:14 s. 6).

Regeringsrätten har vid prövning av hemkommuns skyldighet att anordna kostnadsfri skolskjuts vid växelvis boende i samma kommun funnit att det skulle strida mot principen om kostnadsfri grundskoleutbildning om rätten till kostnadsfri skolskjuts enligt 4 kap. 7 § första stycket skollagen skulle vara begränsad till resor mellan den bostad där barnet är folkbokfört och skolan (Regeringsrättens årsbok 2002 ref. 91). Barnets rätt till skolskjuts vid växelvis boende inom samma kommun ska alltså bedömas var för sig från båda hemmen och inte bara från den förälders bostad där barnet är folkbokfört.

Vid prövning av rätt till skolskjuts vid växelvis boende i olika kommuner har skyldighet för hemkommunen att anordna kostnadsfri skolskjuts utanför kommunens geografiska område inte ansetts föreligga enligt gällande regelverk. Utskottet har behandlat liknande yrkanden angående rätt till skolskjuts till fristående skola tidigare (senast i bet. 2006/07:UbU8 sid. 15f.). Utskottet framhöll då att ingenting hindrar en kommun från att erbjuda kostnadsfri skolskjuts till en elev om kommunen finner det skäligt och erbjudandet inte medför merkostnader för kommunen. Utskottet har ingen annan uppfattning nu. Frågan om skolskjuts, liksom frågan om valfrihet för funktionshindrade elever, behandlas i det pågående arbetet med en ny skollag.

Vissa ansvarsfrågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om staten som huvudman för skolan, gemensamma forum för utbildningspolitiska aktörer på regional nivå, statliga satsningar i de skolor som har sämst förutsättningar samt behovet av lagstadgad anmälningsplikt för skolpersonal.

Jämför reservationerna 10 (s) och 11 (s).

Motionerna

Socialdemokraterna understryker i motion 2007/08:Ub511 yrkande 3 behovet av statliga satsningar i de skolor som har sämst förutsättningar. I motionen framförs att alla barn inte är lika och att alla skolor inte har samma villkor. Lika chanser kräver olika resurser, och elevernas behov ska vara styrande för hur man fördelar resurser.

I motion 2007/08:Ub259 (s) framhålls behovet av att skapa gemensamma forum för utbildningspolitiska aktörer på regional nivå. En samverkan, hävdar motionären, kan bidra till ett helhetsperspektiv som gör det lättare att möta framtidens utbildningspolitiska utmaningar.

I motion 2007/08:Ub225 (m) föreslås att de offentliganställda lärarna ska byta huvudman, medan kommunerna behåller planeringen och driftsansvaret för de enskilda kommunala skolorna. Med en sådan återgång till staten som huvudman för den offentliganställda lärarkåren kan man förmoda att det goda rykte och den status som yrkesgruppen tidigare hade åter kan komma att förbättras, skriver motionärerna.

I motion 2007/08:Ub387 (fp) föreslås en utredning med uppdraget att lämna förslag på formerna för en modern skola med staten som huvudman där kvalitet och likvärdighet säkras genom statlig finansiering, nationella mål, utvärderingar och tillsyn.

I motion 2007/08:Ub543 (s) framförs behovet av en lagstadgad anmälningsplikt för skolpersonal. I syfte att stärka den enskilde anställde i skolan bör en sådan anmälningsplikt införas när skolan inte följer skollagen eller när undervisningen inte följer läroplanen, anför motionären.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandena.

Genom skollagen (1985:1100) och läroplanerna anger regeringen och riksdagen de grundläggande värden som ska präglade skolans verksamhet samt de mål och riktlinjer som ska gälla.

Genom bl.a. propositionerna Skolans utveckling och styrning (prop. 1988/89:4) och Ansvar för skolans styrning (prop. 1990/91:18) formulerades den målstyrning av skolan samt den ansvarsfördelning mellan stat och kommun som nu råder. Enligt denna lägger riksdag och regering fast mål och ramar och har ansvar för uppföljning och utvärdering av utbildningens resultat. Kommunerna ansvarar för driften av verksamheten, anställning av personal, fördelning av resurser samt uppföljning och utvärdering av resultat. Kommunerna ansvarar också för att åtgärda eventuella brister. Lärare och rektorer ansvarar för den pedagogiska och organisatoriska planeringen på skolnivå samt för genomförande och utvärdering av undervisningen.

Skolledarens ansvar regleras i 2 kap. 2 § skollagen. Här föreskrivs bl.a. att rektor ska hålla sig förtrogen med det dagliga arbetet i skolan. Detta kan ske på flera sätt, t.ex. genom egen undervisning, lektionsbesök och genom olika former av samtal med personalen. Rektors ansvar regleras också i Lpo 94 avsnitt 2.8, som anger att rektor ansvarar för att en lokal arbetsplan upprättas samt för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen samt till målen i skolplanen och den lokala arbetsplanen.

Regeringen har i prop. 2007/08:50 Nya skolmyndigheter bl.a. redovisat en ny myndighetsstruktur inom skolområdet och myndigheternas ansvarsområden.

Utskottet anser att inrättandet av den nya Skolinspektionen, med betoning på hur väl skolorna klarar kunskapsuppdraget, torde leda till en bättre kvalitetsuppföljning.

Elev- och föräldrainflytande

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avslår motionsyrkanden om ökat inflytande för elever och föräldrar.

Jämför reservationerna 12 (s), 13 (v) och 14 (mp).

Motionerna

Vänsterpartiet begär i motion 2007/08:Ub305 yrkande 9 att elevernas rätt till inflytande förtydligas i skollagen. I motionen framhålls att ökat inflytande inte bara handlar om en rättighet att få påverka sitt dagliga arbete utan i lika hög grad om en skyldighet att ta ansvar för sitt eget lärande.

Miljöpartiet begär i motion 2007/08:Ub566 yrkande 15 en förändring av skollagen med innebörden att varje skola ska ha ett fungerande representativt forum för elevinflytande. I motionen framhålls att eftersom skolan är till för eleverna måste dessa självklart ha inflytande över den. Ett representativt forum för elevinflytande kan förbättra förutsättningarna för ökad demokrati inom skolan, menar motionärerna. I samma motions yrkande 17 föreslår Miljöpartiet utbildning av föräldra- respektive elevrepresentanter för att dessa ska få lära sig grundläggande fakta om hur det svenska utbildningsväsendet fungerar och var beslut fattas. Miljöpartiet har i yrkande 16 i denna motion föreslagit att försöksverksamheten med lokala styrelser med föräldramajoritet samt styrelser med elevmajoritet permanentas respektive införs. Detta yrkande har behandlats, och avstyrkts, av utskottet i betänkande 2007/08:UbU8. I yrkande 17 anförs att Skolverket i samband med en sådan verksamhets införande bör få i uppdrag att ta fram riktlinjer för en utbildning. Miljöpartiet begär vidare i 2007/08:Ub566 yrkande 19 en ändring i skollagen så att det framgår av en elevs slutbetyg om denne varit engagerad i elevinflytande.

I motion 2007/08:Ub361 (s) anförs att utvecklingen av ökat elevinflytande i skolan bör främjas. Regeringen bör därför främja skolor som premierar elevernas och lärarnas inflytande framför privat vinst, skriver motionärerna. I motion 2007/08:Ub396 (s) anför motionären att den praktiska demokratin måste få större utrymme i skolans läroplaner så att eleverna får inblick i ett demokratiskt styrelseskick och att de förbereds för att själva kunna vara delaktiga i inflytandet. I motion 2007/08:Ub535 (s) begärs att eleverna ges rätt att utvärdera sin skola och sin skolsituation. Motionärerna förespråkar en utvärdering av skolan och lärares insatser med hänsyn tagen till elevernas ålder och mognad. I motion 2007/08:

Ub372 (s) framhålls att alla föräldrar, oavsett ekonomi, ska kunna vara delaktiga i sina barns undervisning. Motionären hävdar att det finns ett behov av att ge bättre förutsättningar för föräldrarna att vara insatta i skolans verksamhet och sina barns vardag och begär att regeringen gör en översyn av möjligheterna därtill.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandena.

Barnkonventionen ska genomsyra allt beslutsfattande som rör barn (prop. 1997/98:182). Barnkonventionens artikel 12 handlar om barns rätt att komma till tals.

Försöksverksamhet med lokala styrelser inom grundskolan och den obligatoriska särskolan har pågått sedan år 1996. Bestämmelserna om försöksverksamheten i grundskolan finns i en särskild förordning (SFS 1996:605). Denna försöksverksamhet har förlängts till utgången av juni 2008.

I likhet med regeringen (prop. 2007/08:1 utg.omr. 16 s. 111) anser utskottet att elever ska ha inflytande över sin skolgång men att ansvaret för undervisningen ytterst ska vila på utbildade lärare och rektorer.

Utskottet delar motionärernas uppfattning om vikten av samarbete mellan föräldrar och skola. Föräldrars rätt och möjlighet till inflytande i skolan är fastslagna i läroplanen (Lpo 94). Där anges att skolans och vårdnadshavarens gemensamma ansvar för elevernas skolgång ska skapa bästa möjliga förutsättningar för barns och ungdomars utveckling och lärande. Alla som arbetar i skolan ska samarbeta med elevernas vårdnadshavare så att man tillsammans kan utveckla innehåll och verksamhet i skolan. Vidare ska läraren samverka med föräldrarna och fortlöpande informera om elevens skolsituation, trivsel och kunskapsutveckling samt hålla sig informerad om den enskilda elevens personliga situation.

Det är självfallet av vikt att både elever och föräldrar känner sig delaktiga i skolans verksamhet. I likhet med regeringen anser utskottet att elevers och föräldrars delaktighet i skolan bör stimuleras ytterligare. Kommunala skolor bör också ges större självständighet gentemot sina kommunala huvudmän. Ett sätt att öka självständigheten är att möjliggöra lokala styrorgan för enskilda skolor, t.ex. genom att under en kommunal nämnd inrätta ett självförvaltningsorgan som svarar för driften av en viss skola (7 kap. 18 § kommunallagen). I budgetpropositionen för 2008 (prop. 2007/08:1 utg.omr. 16 s. 112) anges att det inom Utbildningsdepartementet pågår ett arbete med att ta fram förslag till nya former för elevers och föräldrars inflytande.

Utskottet anser att beredningen av en ny skollag bör avvaktas.

Fristående skolor

Friskolorna som del av det gemensamma skolväsendet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om likvärdiga skyldigheter och rättigheter för alla skolor oavsett huvudman samt friskolornas roll i skolsystemet.

Jämför reservation 15 (s).

Motionerna

I motion 2007/08:Ub511 yrkande 1 anför Socialdemokraterna att alla skolor, oavsett huvudman, ska omfattas av likvärdiga skyldigheter och rättigheter. I motionen skriver motionärerna att alla skolor, oavsett om det är en fristående skola eller en kommunal, ska tillhöra samma gemensamma skolväsende och omfattas av samma regler, såväl skyldigheter som rättigheter. Skolan ska vara nationellt likvärdig.

I motion 2007/08:Ub301 (s) och i motion 2007/08:Ub359 (s) anförs om friskolornas roll i skolsystemet att friskolorna bör vara ett komplement till den kommunala skolan. Kommunerna bör därför få större möjlighet till inflytande över etablering av friskolor som innebär orimligt ökade kostnader för kommunen.

I motion 2007/08:Ub466 (m) konstateras att friskolorna inte omfattas av offentlighetsprincipen. Om en elev går från en friskola till en kommunal skola har den fristående skolan ingen skyldighet att lämna ut material till elevens nya skola. Motionärerna föreslår därför att dokumentation ska följa eleven när den byter skola.

I motion 2007/08:Ub400 (s) anförs behovet av en ny kategori av friskolor, nämligen nationell minoritetsskola. Motionären hävdar att det finns ett behov av skolor för minoriteter som t.ex. samer eller finländare. Dessa skolor blir inte klassificerade på ett relevant sätt, vilket försvårar rekryteringen av elever till skolorna och ger en missvisande bild av skolorna. Därför bör en ny kategori av friskola införas. I motion 2007/08:Ub475 (fp) anförs att Hillelskolan, den största av de judiska skolorna, bör omdefinieras från konfessionell skola till en etnisk skola för den judiska minoriteten.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandena.

I likhet med regeringen (prop. 2006/07:1 utg.omr. 16 s. 95) anser utskottet att fristående skolor är en självklar och viktig del av det svenska skolväsendet. De bidrar till en ökad mångfald som i sin tur ökar valfriheten och leder till höjd kvalitet för samtliga elever. En förutsättning för att

fristående skolor ska kunna ges likvärdiga förutsättningar som kommunala är också att de behandlas på ett likvärdigt sätt, både när det gäller granskning och villkor. Sanktionerna mot skolor som inte uppfyller kraven bör därför vara desamma oavsett om skolan har kommunal eller fristående huvudman. För att fristående skolor ska få fullgoda förutsättningar att driva sin verksamhet behöver också kommunernas beräkningsunderlag för ersättning till fristående skolor bli mer enhetligt och transparent. Det är viktigt att momsreglerna tillämpas så att fristående skolor inte missgynnas. Riksdagen har också tillkännagivit att fristående skolor bör ges möjlighet att genom förvaltningsbesvär överklaga kommunernas beslut om ersättning (bet. 2005/06:UbU13, rskr. 2005/06:420). Regeringen har i budgetpropositionen för 2007 (prop. 2006/07:1 utg.omr. 16 s. 95) aviserat att den avser att återkomma i denna fråga. En fristående skola ska i dag enligt huvudregeln ha minst 20 elever för att få bidrag. Regeringen anser att dagens möjlighet att få undantag från denna regel bör öka. Ökade dispensmöjligheter skulle framför allt få betydelse för fristående skolor för funktionshindrade elever. Regeringen avser att återkomma med anledning av dessa frågor.

Utskottet anser att lika villkor så långt möjligt ska gälla också vad avser skyldigheten för en fristående skola att överlämna material om elev vid skolbyte. En liknande fråga gäller huruvida fristående skolor bör vara skyldiga att arkivera elevernas betyg och hur detta i så fall ska regleras. Detta övervägs för närvarande inom Skollagsberedningen (U 2006:E). Utskottet avvaktar beredningen i frågan.

Etablering av friskolor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om skärpta regler för godkännande av friskola, kommunernas inflytande över friskoleetablering, Skolverkets bedömning, stopplag för etablering av friskolor, avgift för Skolverkets prövning samt privatisering av kommunala skolor.

Jämför reservationerna 16 (s), 17 (v), 18 (v), 19 (s, v), 20 (v), 21 (v), 22 (s) och 23 (v).

Motionerna

I flera motioner föreslås skärpta regler för godkännande av friskola. I motion 2007/08:Ub367 (s) skriver motionärerna att en skola för alla borde vara en självklarhet i ett samhälle som vill hålla ihop både över religiösa barriärer och över klassgränser. Motionärerna hävdar att Sverige har en mycket liberal, kanske rentav naiv, lagstiftning när det gäller friskolor och att en lagändring krävs för att stoppa sektskolorna. Också i motion 2007/08:Ub523 (s) begärs skärpta regler för etablering av friskolor. Motionären

menar att det är oroväckande att slutna organisationer kan få tillstånd att bedriva skola. Också i motion 2007/08:Ub277 (s) begärs en översyn av skollagen så att religiösa sektliknande samfund inte får möjlighet att starta en skola eller en förskola.

Många motionärer framför att kommunernas inflytande över friskoleetablering måste öka. Socialdemokraterna anför detta i motion 2007/08:Ub511 yrkande 10. Vänsterpartiet begär i motion 2007/08:Ub353 yrkande 3 en kommunal beslutanderätt om fristående skolor. Krav på ökat kommunalt inflytande vid etablering av friskolor framförs även i motion 2007/08:Ub218 (s), motion 2007/08:Ub366 (s), motion 2007/08:Ub398 (s), motion 2007/08:Ub401 (s), motion 2007/08:Ub471 (s), motion 2007/08:Ub509 (s) samt i motion 2007/08:Ub521 (s).

Vänsterpartiet begär i motion 2007/08:Ub353 yrkande 4 att kommunen ska åläggas skyldighet att yttra sig till Skolverket samt bifoga en konsekvensutredning över ansökan om att starta en fristående skola.

I motion 2007/08:Ub516 yrkande 2 framför Socialdemokraterna att Skolverket bör ges i uppdrag att göra en helhetsbedömning av huvudmannens förutsättningar att leva upp till skollagen och nationella styrdokument. Vänsterpartiet kräver i motion 2007/08:Ub353 yrkande 5 ett förtydligande i skollagen om att Skolverket ska göra en allsidig bedömning vid godkännande av friskola. I samma motion yrkande 1 krävs en stopplag för etablering av fristående skolor, och i motionens yrkande 2 föreslås att en avgift införs för Skolverkets prövning.

I tre motionsyrkanden tas frågan upp om överlåtelse av huvudmannaskap för kommunal skola. Socialdemokraterna framför i motion 2007/08:Ub203 att det behövs en ny lag mot tvångsprivativering av kommunala skolor. Vänsterpartiet begär i motion 2007/08:Ub353 yrkande 7 att en utredning tillsätts som ska utreda frågan om privatisering av kommunala skolor. I motion 2007/08:Ub505 (m) anför behovet av att reformera skollagen för att underlätta överlåtelsen av huvudmannaskap för skolverksamhet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandena.

Det är angeläget att ta till vara den positiva drivkraft för elevers valfrihet och pedagogiska utveckling som fristående skolor utgör. För att fullt ut kunna nå dit är det viktigt att alla skolor oavsett huvudman har möjlighet att verka under likvärdiga förutsättningar. Kommuner måste ge fristående huvudmän samma förutsättningar som man ger den egna verksamheten, och plan- och byggregler får inte användas på ett sådant sätt att de otillbörligt skyddar den egna verksamheten och hindrar godkända enskilda verksamheter att få tag på lämpliga lokaler (bet. 2005/06:UbU13, rskr. 2005/06:420). Det är viktigt att en ansökan om att få starta en fristående skola prövas på objektiva grunder, utifrån uppsatta kriterier.

I Europakonventionen tillförsäkras föräldrar rätten att välja en utbildning som överensstämmer med deras religiösa eller filosofiska övertygelse.

Enligt gällande regler i skollagen (1985:1100) ska fristående skolor, såväl på grundskolenivå som på gymnasienivå, svara mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet (9 kap. 2 och 8 §§). I samma lagrum stadgas att en fristående skola, inom ramen för den gemensamma värdegrunden, får ha en konfessionell inriktning.

I förarbetena till lagen gjordes följande uttalanden (prop. 1995/96:200 s. 32):

I en fristående skola med konfessionell profil måste undervisningen i religionskunskap, men även utbildningen i övrigt, bedrivas under iakttagande av läroplanens krav på saklighet och allsidighet, öppenhet för skilda uppfattningar, tolerans samt möjligheter till personliga ställningstaganden. Den omständigheten att en skola har en konfessionell profil, eller för övrigt någon annan profil, får inte inkräkta på sakligheten och allsidigheten i utbildningen. Oavsett profil skall en fristående skola i realiteten vara öppen för skilda uppfattningar, hävda de grundläggande värden som anges i skollagen och läroplanerna samt klart ta avstånd från det som strider mot dessa värden. Undervisningen får med andra ord inte i något ämne vara indoktrinerande eller tendentiös. Elevens rätt till en saklig och allsidig undervisning av god kvalitet kan aldrig underordnas föräldrarnas rätt att välja en undervisning som överensstämmer med föräldrarnas religiösa eller filosofiska övertygelse.

Skolverket bör i sin tillsyn av fristående skolor särskilt ge akt på om skolan bedriver sin verksamhet i enlighet med skollagens och läroplanernas värdegrund och allmänna mål (prop. 1995/96:200 s. 57). Om Skolverket i sin tillsyn finner att undervisningen i den fristående skolan inte lever upp till dessa krav, ska beslutet om godkännande återkallas.

Sveriges Kommuner och Landsting, SKL, har i en utredning analyserat de rättsliga möjligheterna för en kommun att avknoppa en kommunal skola till en fristående skola. Utredningen innehåller en skolrättslig, en kommunalrättslig och en EG-rättslig bedömning. SKL har därvid funnit att det inte finns några lagliga hinder för en kommun som vill överlåta en kommunal skola till en fristående skola.

Statskontoret har fått i uppdrag av regeringen att göra en analys av vilka principer som enligt gällande rätt ska ligga till grund för prissättningen av en verksamhet när en kommun eller ett landsting överlåter den till kommunal personal. I detta uppdrag ligger också att bedöma om olika utgångspunkter ska användas beroende på om det är fastigheten, verksamheten eller båda delarna som överlåts. Analysen ska göras mot bakgrund av såväl kommunalrättsliga bestämmelser som EG:s statsstödsregler. Uppdraget ska redovisas senast den 30 april 2008.

Utskottet anser inte att det ska införas en stopplag mot etablering av friskolor eller att kommunernas inflytande vid sådana etableringar bör öka. Fristående skolor är en självklar och viktig del av det svenska skolväsendet. De bidrar till en ökad mångfald av inriktningar som i sin tur ökar

valfriheten för alla elever. Rätten att välja skola är en demokratisk självklarhet i ett pluralistiskt samhälle. Likvärdiga och rättvisa villkor ska gälla för alla skolor oavsett huvudman. För att understödja detta har regeringen tillsatt en utredning om villkoren för fristående skolor (dir. 2007:33). Utredningen har lämnat delbetänkandet Bidrag på lika villkor (SOU 2008:8) som för närvarande bereds inom Regeringskansliet. Utskottet ser inga skäl att föregripa detta arbete.

Finansiering

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. översyn av regelverket för bidragsrätt, lika ersättning för elever i fristående och kommunala skolor och att vinst från fristående skolor ska återinvesteras i verksamheten.

Jämför reservationerna 24 (v), 25 (s) och 26 (v).

Motionerna

Vänsterpartiet kräver i motion 2007/08:Ub353 yrkande 10 att konfessionella skolor inte ska vara berättigade till offentliga bidrag. I motion 2007/08:Ub219 (s) begärs en översyn av regelverket för bidragsrätt för sektliknande skolor. I motion 2007/08:Ub269 (m) anförs vad gäller ersättning till fristående skolor att gällande regler fortfarande tillämpas olika ute i landet. Motionären menar att det är viktigt att det regelverk som nu utarbetas inom Utbildningsdepartementet inte tillåter godtyckligheter och olika tolkningar i landets kommuner. Godkända friskolor måste behandlas lika och rättvist i hela landet, och ersättningen för elever i fristående skolor ska vara lika stor som för elever i kommunala skolor. I motion 2007/08:Ub467 (m) anförs att regelverket om ersättning enligt den s.k. riksprislistan ska göras dispositiv.

Socialdemokraterna kräver i motion 2007/08:Ub511 yrkande 11 att fristående skolor med offentliga bidrag ska vara tvungna att återinvestera vinsten i verksamheten. Vänsterpartiet begär i motion 2007/08:Ub353 yrkande 9 att vinsten återinvesteras i verksamheten. Det bör tillsättas en utredning, anser motionärerna, där det bl.a. bör utredas vilka icke vinstdrivande driftsformer som är lämpliga för fristående skolor och om det behövs begränsningar av antalet skolor som en huvudman kan driva.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandena.

Utskottet anser att likvärdiga och rättvisa villkor ska gälla för alla skolor, oavsett huvudman. För att säkra kvaliteten i skolan har regeringen dels föreslagit en skarpare och tätare inspektionsverksamhet, dels aviserat skärpta sanktionsmöjligheter mot skolor som inte följer regelverket eller som brister kvalitetsmässigt. Utskottet anser att dessa åtgärder i stället för krav på återinvesteringar av överskott i verksamheten, säkrar en hög utbildningskvalitet för alla elever.

I mars 2007 beslutade regeringen att tillkalla en särskild utredare som skulle se över hur lagstiftningen kan ändras så att offentliga och fristående skolor ska kunna bedriva verksamhet på lika villkor. Utredningen om lika villkor för fristående skolor avlämnade delbetänkandet Bidrag på lika villkor (SOU 2008:8) i januari 2008. Utredaren har lämnat förslag på en författningsreglering av hur storleken på kommunernas bidrag till enskilda förskolor, fritidshem och förskoleklasser samt fristående skolor ska beräknas på ett öppet och förutsägbart sätt. Kommunens bidrag till verksamheten ska kunna prövas i förvaltningsdomstol efter förvaltningsbesvär. Utskottet avvaktar regeringens beredning av utredningens förslag.

Tillsyn

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl. a. tillsyn av friskolor och tillsyn av konfessionella friskolor.

Jämför reservationerna 27 (s), 28 (s, v) och 29 (mp).

Motionerna

I motion 2007/08:Ub511 yrkande 9 kräver Socialdemokraterna skärpta regler för konfessionella friskolor. Behovet av noggrann och regelbunden tillsyn av fristående religiösa friskolor betonas i motion 2007/08:Ub255 (s). Tillsyn av religiösa fristående skolor behandlas också i motion 2007/08:Ub249 (s). Även i motion 2007/08:Ub456 (s) krävs ett skärpt regelverk för religiösa eller konfessionella friskolor. Dessa bidrar till ökad segregation och motverkar elevernas rätt till en objektiv och allsidig undervisning. Genom skärpta regler och uppföljning vill motionären öka insynen. Ytterst ska stödet kunna dras in. I motion 2007/08:Ub403 (s) anges att insynen i och kontrollen av friskolor måste skärpas. Ett liknande krav framförs i motion 2007/08:Ub458 (s) där motionären vill ha insyn och öppenhet i fristående skolor.

Socialdemokraterna kräver i motion 2007/08:Ub516 yrkande 3 att ett beslut av Skolverket om återkallande av godkännande av enskild huvudman ska kunna gälla omedelbart. Miljöpartiet begär i motion 2007/08:Ub483 att Skolverket ska ha rätt att stoppa undervisningen i friskolor

under den tid då rättslig prövning av Skolverkets indragning av skoltillstånd pågår. I motion 2007/08:Ub353 yrkande 6 begär Vänsterpartiet att Skolverket omedelbart ska kunna stänga en skola.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandena.

Fristående skolor ska i fråga om sin utbildning stå under tillsyn av Skolverket och vara skyldiga att delta i den uppföljning och utvärdering av skolväsendet som genomförs av verket. Bidragsberättigade fristående skolor är skyldiga att i den utsträckning som kommunen bestämmer delta i den uppföljning och utvärdering som kommunen gör av sitt eget skolväsende.

I januari 2004 redovisade Skolverket rapporten Skarpare rutiner vid tillståndsprövning och inspektion av fristående skolor (dnr 01-2003:1995). I rapporten redogör verket för i vilken omfattning inspektion genomförts enligt uppdraget, vilka iakttagelser som gjorts samt vilka åtgärder detta har föranlett. I rapporten redogör verket för en rad åtgärder som man avser att vidta inom ramen för sin tillståndsgivning vid respektive inspektion.

I proposition 1995/96:200 Fristående skolor m.m. understök departementschefen att Skolverket i sin tillsyn av fristående skolor särskilt borde ge akt på om skolan bedriver sin verksamhet i enlighet med skollagens och läroplanens värdegrund och allmänna mål. Utöver Skolverkets ordinarie inspektioner fick verket i juni 2003 i uppdrag av regeringen att genomföra en särskild inspektion. Skolverket överlämnade den 15 januari 2004 rapporten Inspektion av fristående skolor med konfessionell inriktning (dnr 54-2003:2372). Skolverkets samlade bedömning i rapporten visade att skolornas verksamhet inte stred mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för all utbildning inom det offentliga skolväsendet.

Det är utskottets uppfattning att varje skola ska granskas kritiskt och uppfylla samma höga kvalitetskrav, oavsett vem som driver den eller vilken inriktning den har. Regeringen har föreslagit skarpare, tätare och kvalitetssäkrande kvalitetsgranskningar av varje skola, och riksdagen har anslagit 150 miljoner kronor i ökade resurser för detta fr.o.m. i år.

Valfrihet inom den kommunala skolan

Valfrihet inom skolan

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. alternativ läroplan, alternativa kursplaner, profilklasser, nationell timplan och pedagogisk mångfald.

Jämför reservationerna 30 (mp), 31 (mp), 32 (mp), 33 (mp) och 34 (s).

Motionerna

I motion 2007/08:Ub566 yrkande 5 begär Miljöpartiet förslag till förändring i skollagen med innebörden att det ska bli möjligt för skolor med alternativ pedagogisk profil att, efter prövning av Skolverket, arbeta efter en alternativ läroplan. I samma motions yrkande 6 kräver Miljöpartiet förslag till ändring i skollagen så att kommunala grundskolor får möjlighet att arbeta efter alternativa kursplaner.

Miljöpartiet anför vidare i motion 2007/08:566 yrkande 7 att alla grundskolor ska få möjlighet att ha egna ämnen inom ramen för skolans val. I motionens yrkande 9 begär Miljöpartiet stöd till framväxten av profilklasser. I motionen framhålls att möjligheten att få gå i en profilklass kan stärka motivationen både hos elever som generellt är studiemotiverade och hos dem som kanske annars är på väg att tappa orken.

I motionens yrkande 11 begärs att den nationella timplanen ska avskaffas. Miljöpartiet begär också i motion 2007/08:Ub566 yrkande 14 en utredning om hur den pedagogiska mångfalden i skolan ska kunna främjas. I motion 2007/08:Ub317 (s) anför möjligheterna att använda modern teknik för att bevara skolan i glesbygden.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandena.

Läsåret 2000/01 inleddes en femårig försöksverksamhet med undervisning utan timplan som omfattar knappt 900 kommunala grundskolor i 79 kommuner. Försöksverksamheten reglerades av förordningen om försöksverksamhet med utbildning utan timplan i grundskolan (SFS 1999:903). Timplanedelegationen (dir. 1999:50) har haft som uppgift att leda, stödja och utvärdera försöket.

Timplanedelegationen lämnade sitt slutbetänkande Utan timplan för målinriktat lärande (SOU 2005:101) till regeringen i november 2005. Delegationen föreslår att grundskolans timplan ska avskaffas. Enligt delegationen kan ett sådant beslut på sikt bidra till en ökad måluppfyllelse genom att stimulera utvecklingen i skolorna. För att garantera eleverna rätten till

en likvärdig utbildning och för att stärka utvecklingen i skolorna krävs dock enligt delegationen ytterligare ändringar i regelverket, bl.a. för att säkerställa den garanterade undervisningstiden samt insatser för att utveckla grundskolans målsystem, satsningar på kompetensutveckling för skolans personal samt för att implementera och följa upp en skola utan timplan.

Utskottet anser att ett ökat lokalt självbestämmande för skolor är gynnsamt för verksamhetens kvalitet. Regeringens och även utskottets uppfattning är därför att det inte räcker med att fristående skolors rättigheter stärks. Även kommunala skolor bör få möjlighet till ökad självständighet. I dag finns möjlighet att bilda s.k. kommunala friskolor genom att en kommun väljer att ge en skola större möjlighet att själv bestämma hur organisation, personal och resursfördelning ska se ut, vilket kan ge positiva effekter för verksamhetens kvalitet. Denna typ av verksamhet ska uppmuntras. Det bör även bli lättare för kommunala skolor att inrätta olika former av profilklasser. Hithörande frågor behandlas i arbetet med en ny skollag.

Elevernas utveckling mot målen

Kunskapsmål

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om kunskapsmål i grundskolan.

Jämför reservation 35 (s).

Motionen

Socialdemokraterna anför i motion 2007/08:Ub511 yrkande 4 att kunskapsmålen måste stärkas i grundskolan. Dessa måste bli tydligare och uppföljningen av dem förstärkas.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandet.

Regeringen har i flera sammanhang (bl.a. i prop. 2007/08:1 utg.omr. 15) klart deklarerat att grundskolans huvuduppgift är kunskapsuppdraget och att skolans mål måste förtydligas och bli färre för att fokusera på detta.

Genom skollagen (1985:1100) och läroplanerna anger regeringen och riksdagen de grundläggande värden som skall präglade skolans verksamhet samt de mål och riktlinjer som skall gälla.

I 1 kap. 2 § skollagen finns de övergripande målen för skolan formulerade. De övergripande målen och grundläggande värderingarna kompletteras av bestämmelser om respektive skolform samt av målformuleringar i

läroplaner och kursplaner. I läroplanen för det obligatoriska skolväsendet (Lpo 94) anges att skolan ska ansvara för att eleverna inhämtar och utvecklar sådana kunskaper som är nödvändiga för varje individ och samhällsmedlem och att utforskande, nyfikenhet och lust att lära utgör en grund för undervisningen. I läroplanen anges också mål för eleven att uppnå i grundskolan. Vid sidan av dessa föreskrifter för skolans verksamhet finns kursplaner. I kursplanerna för grundskolan anges vilka kunskaper som alla elever ska ha uppnått efter sitt femte respektive nionde skolår. Dessa bindande föreskrifter uttrycker tillsammans de krav staten ställer på utbildningen i olika ämnen.

Kritiken mot målen i läroplanen och kursplanerna har bl.a. varit att mängden mål är mycket stor, att de är oklara och ofta flyter ihop och att lärarnas kännedom om alla mål bedöms som begränsad.

I februari 2006 tillsattes en särskild utredare med uppdrag att se över hur mål- och uppföljningssystemen för grundskolan och motsvarande skolformer kan stärkas och utvecklas för att kvaliteten i utbildningen ska bli bättre. Betänkandet Tydliga mål och kunskapskrav i grundskolan – Förslag till nytt mål- och uppföljningssystem (SOU 2007:28) innehåller bl.a. förslag till en ny kursplane- och läroplansstruktur.

I november 2006 gav regeringen Skolverket i uppdrag att föreslå mål i svenska, matematik och eventuellt svenska som andraspråk samt att utarbeta nationella prov i årskurs 3 (U2006/8951/S). Skolverket redovisade den delen som avser mål att uppnå i juni 2007 (U2007/4416/S). Redovisning av den del som omfattar nationella prov ska redogöras senast i augusti 2009.

Regeringen avser att återkomma till riksdagen under våren 2008 med en proposition med anledning av förslagen till nytt mål- och uppföljningssystem samt de förslag som lämnats av Betygsberedningen (Ds 2008:13) om en ny betygsskala.

Utskottet avvaktar regeringens aviserade proposition.

Nationella prov

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om diagnostiska prov i läsning och matematik för de tidiga åldrarna, undantag från att delta i de nationella proven samt nationella prov på modersmål och i minoritetsspråk.

Jämför reservationerna 36 (s) och 37 (mp).

Motionerna

Flera motionsyrkanden rör de nationella proven. I motion 2007/08:Ub511 yrkande 5 understryker Socialdemokraterna vikten av att ta fram nya nationellt kvalitetssäkrade diagnostiska prov i främst läsning och matematik för de tidiga åldrarna. Miljöpartiet anför i motion 2007/08:Ub566 yrkande 10 att det ska vara möjligt att begära undantag från skyldigheten att genomföra nationella prov. Miljöpartiet menar att det måste vara möjligt att begära undantag från att delta i de nationella proven under förutsättning att man tillämpar en av Skolverket godkänd alternativ kursplan som leder till likvärdiga resultat i årskurs 9 som den offentliga skolans kursplan. I motion 2007/08:Ub273 (s) yrkande 1 anføres att nationella prov ska kunna genomföras på modersmålet. I samma motions yrkande 2 begärs nationella prov i minoritetsspråk samt svenska som andraspråk.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandena.

I 7 kap. 10 § grundskoleförordningen finns bestämmelser om ämnesprov. Ämnesprov i svenska, engelska och matematik ska användas i slutet av årskurs 9 för att bedöma elevernas kunskapsutveckling och som stöd för betygssättningen. Ämnesprov i samma ämnen kan användas i slutet av årskurs 5 för att bedöma elevernas kunskapsutveckling. Skolverket fastställer ämnesproven och meddelar närmare föreskrifter om dem.

I februari 2006 tillsattes en särskild utredare för att göra en översyn av grundskolans uppföljningssystem m.m. (dir. 2006:19). Uppdraget redovisades i april 2007. Utredaren föreslår obligatoriska nationella prov för de årskurser som enligt förslagen kommer att stämmas av nationellt, dvs. årskurserna 3, 6 och 9.

Under våren 2007 upphävdes tidigare riksdagsbindningar om avstämningstillfällen i grundskolan (prop. 2006/07:86 Vissa skolfrågor, bet. 2006/07:UbU14). Riksdagens tidigare uttalanden om för vilka skolår det i kursplanerna ska anges mål som eleverna ska ha uppnått, och i vilka årskurser nationella ämnesprov ska vara obligatoriska ska inte längre gälla. I avvaktan på förslaget till ny skollag kommer frågan om avstämningstillfällen i grundskolan även fortsättningsvis att regleras med stöd av bemyndigandet i 15 kap. 1 § första stycket skollagen.

I november 2006 gav regeringen Skolverket i uppdrag att föreslå mål i svenska, matematik och eventuellt svenska som andraspråk samt att utarbeta nationella prov i årskurs 3 (U2006/8951/S). Skolverket redovisade den delen som avser mål att uppnå i juni 2007 (U2007/4416/S). Redovisning av den del som omfattar nationella prov ska redogöras senast i augusti 2009.

Utredningens förslag till nytt mål- och uppföljningssystem och de förslag som lämnats av Betygsberedningen (Ds 2008:13) om ett nytt betygssystem kommer efter beredning inom Regeringskansliet att föreläggas riksdagen i form av en proposition under 2008.

I budgetpropositionen 2008 anger regeringen sin avsikt att lägga fram förslag om en förändring av det nationella provsystemet. Regeringens ambition är att under 2008 inleda arbetet med att ta fram ytterligare nationella prov genom uppdrag till Skolverket. Avsikten är bl.a. att utveckla fler ämnesprov för årskurs 9.

Läxläsning i skolan

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om läxläsning i skolan.

Jämför reservation 38 (s).

Motionerna

Socialdemokraterna anför i motion 2007/08:Ub511 yrkande 11 att skolan ska tillhandahålla läxläsning för barn i årskurserna 4–9. Eleverna ska ha rätt till 6–10 timmars läxläsning i månaden beroende på vilken årskurs de går i. I motion 2007/08:Ub531 (s) understryks behovet av att låta läxor vara en del av skoldagen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandena.

Skolverket skriver i sin lägesbedömning 2007 att studier pekar på att elever förväntas genomföra en del av skolarbetet hemma och att läxor i dag tar mer av elevens fritid än för 15 år sedan. Arbetet kan bestå av nya uppgifter där eleven förväntas söka ny kunskap och inte av uppgifter som läraren redan har gått igenom. Ett sådant arbetssätt förutsätter ofta att eleven kan få stöd från föräldrarna. Hemarbetet motiveras ofta med att eleverna måste ta mer eget ansvar för sitt lärande och att föräldrarna i ökad utsträckning bör ha insyn i sina barns skolgång. Både den nationella utvärderingen av grundskolan 2003 och Skolverkets inspektioner har visat att olika former av självständigt arbete ökar och att detta kan vara en av förklaringarna till elevernas försämrade resultat.

Grundskolans huvuduppgift är kunskapsuppdraget. Alla elever måste ges förutsättningar att nå kunskapsmålen i alla ämnen. Alla elever oavsett kön, familjebakgrund, bostadsort m.m. har rätt att få tillgodogöra sig och utveckla den kunskap de behöver för framtiden. Det är skolans ansvar att se till att alla elever når målen. De elever som av någon anledning inte uppfyller målen ska ha rätt till stöd. Regeringen lanserade under 2007 det

s.k. lärarlyftet som innebär en kraftfull satsning på att stärka lärarnas kompetens. Lärarlyftet syftar bl.a. till att säkra tillgången till lärare med rätt behörighet och en bra, aktuell utbildning för sin uppgift.

Utskottet anser att läxor är ett bra komplement till god undervisning.

Individanpassad undervisning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om individanpassad undervisning, stödundervisning m.m.

Jämför reservationerna 39 (mp), 40 (v) och 41 (mp).

Motionerna

Flera motionsyrkanden behandlar individanpassad undervisning och stöd till vissa grupper av elever. Miljöpartiet anför i motion 2007/08:Ub566 yrkande 1 att elever måste få möjlighet att utveckla kreativiteten och det egna tänkandet inom grundskolan. I samma motions yrkande 2 framförs behovet av en individualiserad undervisning. I motion 2007/08:Ub315 (s) anför behovet av att elevernas inflytande över sin egen inläring tydliggörs. I motion 2007/08:Ub362 (s) skriver motionärerna att grundskolans läroplan ska följas och befogade förändringar i läroplanen ske. I motion 2007/08:Ub347 (kd) framförs behovet av pedagogisk framförhållning gällande högpresterande elever. I motion 2007/08:Ub480 (kd) framhåller motionärerna behovet av att utreda skolgången för barn med särskilda behov.

Miljöpartiet begär i motion 2007/08:Ub566 yrkande 18 ändring i skollagen så att elever som arbetat med elevinflytande ges rätt att få extra stöd för att ta igen undervisning. Vänsterpartiet kräver i motion 2007/08:Ub305 yrkande 4 rätt till stödundervisning för elevskyddsombud i grundskolan.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandena.

Barns rätt till utbildning kommer till uttryck i olika internationella dokument som Sverige har förbundit sig att följa. Barnkonventionen föreskriver en rätt till utbildning, som ska ges på grundval av lika möjligheter för alla. Detta omfattar bl.a. en rätt till individuellt anpassad undervisning för barn med särskilda behov. I Salamancadeklarationen om principer, inriktning och praxis vid undervisning av elever i behov av särskilt stöd, som antogs 1994 av den internationella konferensen om specialundervisning arrangerad av Unesco och Spaniens utbildnings- och vetenskapsministerium, betonas att skolorna ska ge plats för alla barn oavsett deras fysiska, intellektuella, sociala, emotionella, språkliga och andra förutsättningar.

Bestämmelser om att elever ska få det stöd och den hjälp de behöver i skolan finns bl.a. i skollagen. Enligt 1 kap. 2 § och 4 kap. 1 § skollagen ska hänsyn tas till elever i behov av särskilt stöd. För grundskolan finns bestämmelser om olika former av stödinsatser i 5 kap. grundskoleförordningen, bl.a. studiehandledning på modersmålet, stödundervisning, specialpedagogiska insatser inom elevens klass eller i särskild undervisningsgrupp samt anpassad studiegång. Enligt 5 kap. 4 § grundskoleförordningen ska en elev ges stödundervisning om det kan befaras att eleven inte kommer att nå de mål som minst ska ha uppnåtts vid slutet av det femte och det nionde skolåret eller om eleven av andra skäl behöver särskilt stöd. Ytterligare bestämmelser finns i de övriga skolformsförordningarna samt i läroplanerna.

Det är huvudmannens ansvar att undervisningen i skolan anpassas till varje elevs förutsättningar och behov och att tillgängliga resurser fördelas på ett rimligt sätt.

Från och med den 1 januari 2006 ska individuella utvecklingsplaner upprättas för varje elev. Bestämmelsen om individuella utvecklingsplaner infördes för grundskolans del i 7 kap. 2 § grundskoleförordningen (SFS 1994:1194, 2005:179) och lyder:

Läraren skall fortlöpande informera eleven och elevens vårdnadshavare om elevens skolgång. Minst en gång varje termin skall läraren, eleven och elevens vårdnadshavare samtala om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas (utvecklingssamtal). Vid utvecklingssamtalet skall läraren i en framåtsyftande individuell utvecklingsplan skriftligt sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven skall nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. Utvecklingsplanen kan även innehålla överenskommelser mellan lärare, elev och vårdnadshavare. Informationen vid utvecklingssamtalet bör grunda sig på en utvärdering av elevens utveckling i relation till målen i läroplanen och kursplanerna. På begäran av en elevs vårdnadshavare skall läraren som ett komplement till utvecklingssamtalet även lämna annan skriftlig information om elevens skolgång än som avses i första stycket. Utvecklingssamtal skall i vissa fall resultera i ett sådant åtgärdsprogram som avses i 5 kap. 1 §.

Motsvarande bestämmelser finns i 7 kap. 1 § sarskoleförordningen, 8 kap. 1 § specialskoleförordningen samt 5 kap. 3 § sameskoleförordningen. Bestämmelsen kompletteras av 5 kap. 1 § tredje stycket grundskoleförordningen om åtgärdsprogram för elev som behöver särskilt stöd. Motsvarande bestämmelser för de andra skolformerna finns i 5 kap. 1 § sarskoleförordningen, 6 kap. 1 § specialskoleförordningen, 5 kap. 3 § sameskoleförordningen samt 1 a kap. 5 a § förordningen om fristående skolor.

Bestämmelsen i grundskoleförordningen lyder:

Om det genom uppgifter från skolans personal, en elev, dennes vårdnadshavare eller på annat sätt har framkommit att eleven behöver särskilda stödåtgärder, skall rektorn se till att ett åtgärdsprogram utarbetas. Eleven och elevens vårdnadshavare skall ges möjlighet att delta vid utarbetandet av programmet.

Regeringen har tydligt uttalat (bl.a. prop. 2007/08:1 utg.omr. 16 s. 106) att varje elev har rätt till individanpassat stöd så att hon eller han kan utvecklas utifrån sina förutsättningar. Detta gäller såväl elever som riskerar att inte nå de grundläggande målen, som elever som behöver ytterligare utmaningar för att de ska utvecklas och nå de högre kunskapsmålen. Kontrollstationer bl.a. i form av mål och nationella prov i årskurs 3 syftar till att tidigt upptäcka de elever som har svårt att nå målen. Dessa elever måste erbjudas stöd. För att ge alla elever bättre förutsättningar att nå målen ges ett statsbidrag fr.o.m. 2008. Bidraget kommer sammanlagt att uppgå till 900 miljoner kronor fördelat under tre år varav 300 miljoner kronor läsåret 2008/09 och 400 miljoner kronor läsåret 2009/10. Syftet med bidraget är att stimulera huvudmän och skolor att stärka arbetet med basfärdigheterna läsa, skriva och räkna med fokus på årskurserna 1–3. Tidigare upptäckt av problem och tidiga åtgärder inom dessa områden ökar möjligheterna att förebygga svårigheter i andra ämnen.

Vad gäller frågan om profilklasser skriver regeringen i budgetpropositionen för 2007 (prop. 2006/07:1 utg.omr. 16 avsnitt 5.3.2) att det även bör bli lättare för kommunala skolor att inrätta olika former av profilklasser. Regeringen avser att återkomma med anledning av bl.a. denna fråga.

Utskottet anser att gällande bestämmelser och de förslag som för närvarande är under beredning i arbetet med en ny skollag väl svarar mot motionsyrkandenas intentioner. Det finns goda möjligheter att anpassa undervisningen till olika elevers behov, och utskottet förutsätter att så även sker.

Pojkars och flickors studieresultat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om pojkars och flickors resultat i skolan.

Jämför reservation 42 (mp).

Motionerna

I motion 2007/08:Ub566 yrkande 35 begär Miljöpartiet att regeringen låter utreda vad som ligger bakom pojkars sämre studieresultat i grund- och gymnasieskolan samt kommer med förslag på åtgärder för att avhjälpa problemet. Miljöpartiet framför även i motion 2007/08:A402 yrkande 36 behovet av att låta utreda problematiken med att pojkar överlag får sämre resultat i skolan än flickor.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandena.

I Skolverkets lägesbedömning 2007 anges att betygsskillnaden har varit ungefär lika stor sedan betygssystemet infördes läsåret 1997/98. Myndigheten för skolutveckling har i rapporten *Kön och skolframgång – Tolkningar och perspektiv 2005* belyst det faktum att flickor som grupp presterar bättre än pojkar i utbildningssammanhang. Pojkars senare mognad har tidigare varit en förklaring till att pojkarna resultatmässigt kom i kapp flickorna högre upp i skolsystemet. I dag kommer pojkarna inte i kapp ens högt upp i utbildningssystemet. Rapporten vederlägger också delvis bilden av att pojkarna dominerar i klassrummet och ofta får lärarens uppmärksamhet.

I rapporten framförs att könsskillnaderna i utbildningsframgång är sådana att de bör beaktas ur jämställdhets- och likvärdighetsaspekter. Det anförs vidare att en del av lösningen kan vara att medvetandegöra frågan och involvera skolans personal i diskussion kring könsmonster och strävan att verka för uppsatta likvärdighetsmål. Utskottet delar denna uppfattning.

Skolverket har redovisat att fler pojkar än flickor får sänkt betyg i förhållande till sina resultat på de nationella proven. Av de elever som fick sänkt betyg i förhållande till sina resultat i de nationella proven i matematik var 62 % pojkar, i svenska 57 % pojkar och i engelska 65 % pojkar. En förklaring som lyfts fram är att läroplanen har fått mer kommunikativa inslag och att detta gynnat flickorna.

Den tidigare regeringen aviserade i 2006 års ekonomiska vårproposition (prop. 2005/06:100) en satsning under fyra år med 10 miljoner kronor per år på att fördjupa kunskaperna om de olikheter som finns mellan flickors och pojkars resultat i grund- och gymnasieskolan. Medel kvarstår för satsningen.

Betyg

Betygssystem

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden bl.a. om betygssystem, alternativ till betyg och betygssystemets avskaffande.

Jämför reservation 43 (mp) och särskilt yttrande 2 (s).

Motionerna

Flera motionsyrkanden behandlar frågan om betyg. I motion 2007/08: Ub371 (s) framförs uppfattningen att grundskolan inte bör sortera barn vare sig efter kunskap eller social tillhörighet. Därför bör inte yngre barns kunskapsutveckling sammanfattas med trubbiga instrument som siffror, bokstäver eller några få ord. En liknande uppfattning uttrycks i motion 2007/08:

Ub393 (s) om betygssättning av barn. Utvecklingssamtal med föräldrar och barn ger bättre förutsättningar att lyckas än betyg före högstadiet, skriver motionärerna.

Miljöpartiet anför i motion 2007/08:Ub566 yrkande 8 att skolor med såväl offentlig som fristående huvudman efter prövning av Skolverket ska kunna tillämpa ett annat bedömningssystem än betyg. I samma motions yrkande 28 begärs att dagens betygssystem avskaffas. I motionens yrkande 29 begär Miljöpartiet att regeringen låter utreda alternativ till dagens betygssystem. Miljöpartiet anser att dagens betygssystem är otidsenligt och fungerar dåligt som mätare av kunskap. Det säger för lite om vad eleverna kan och om vilka utvecklingsmöjligheter de har.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandena.

Utskottet anser i likhet med regeringen att betyg och skriftliga omdömen ger bättre möjligheter att utvärdera kunskapsresultaten i förhållande till målen i skolan.

Regeringen har i samband med budgetpropositionen för år 2007 (prop. 2006/07:1 utg.omr. 16 avsnitt 5.3.2) uttalat sig om betyg och skriftliga omdömen. Regeringen anser att den betygsskala som nu används har alltför få steg för att ge en korrekt bild av elevernas kunskaper. Betygen ska vara målrelaterade och obligatoriska fr.o.m. årskurs 6. Antalet betygssteg ska vara fler än i dag. Betygen ska ge en tydlig bild av kunskapsläget, och likvärdigheten i betygssättningen måste säkras. Betygen bidrar också till att utvecklingssamtalen blir mer strukturerade och givande för elever och föräldrar.

I mars 2007 tillsattes en arbetsgrupp, Betygsberedningen, med uppdrag att utreda en ny betygsskala (U2007:A). Enligt direktiven skulle arbetsgruppen utreda och föreslå en ny betygsskala med fler steg än i dag för samtliga skolformer och utarbeta förslag till hur den nya betygsskalan närmare skulle utformas.

Arbetsgruppens förslag redovisades i februari 2008 i departementspromemorian En ny betygsskala (Ds 2008:13).

Arbetsgruppen föreslår bl.a. att betygsskalan ska omfatta sex betygssteg. Dessa ges beteckningarna A, B, C, D, E och F. A till E betecknar godkända resultat, medan F betecknar icke godkänt resultat. Därtill kan ett horisontellt streck användas om det till följd av elevfrånvaro inte går att bedöma om en elev nått upp till målen. Nationella betygskriterier föreslås för betygen A, C och E.

Regeringen avser att under 2008 avlämna en proposition till riksdagen om en ny betygsskala. Riksdagen beslutade efter förslag i propositionen Vissa skolfrågor m.m. (prop. 2006/07:86, bet. 2006/07:UbU14) att vissa tidigare riksdagsbindningar, bl.a. om skriftlig information om elevens skol-

gång i samband med utvecklingssamtal, skulle hävas. Riksdagens tidigare uttalanden om att den skriftliga informationen till föräldrar och elever inte får vara betygsliknande upphörde därmed att gälla.

I budgetpropositionen för år 2008 (prop. 2006/07:86) aviserade regeringen förändringar i skolformsförordningarna som medför att den individuella utvecklingsplanen ska kunna innehålla betygsliknande omdömen.

I enlighet med detta har Utbildningsdepartementet remitterat en promemoria med förslag till nödvändiga förordningsförändringar (U2008/204/S). Förslaget innebär att elever och vårdnadshavare ska ha rätt till en god och tydlig skriftlig information om elevens kunskapsutveckling fr.o.m. årskurs 1 samt om eventuellt behov av särskilt stöd eller andra insatser. Utvecklingsplanen ska följa eleven genom grundskolan för att säkerställa kontinuiteten i skolans uppföljning och för att elevens behov av stöd ska uppmärksammas. Överenskommelser mellan parterna om vad som behöver göras för att eleven ska nå målen ska finnas med i den individuella utvecklingsplanen. Utvecklingsplanen ska på så sätt fungera som ett ansvarskontrakt mellan lärare, elev och vårdnadshavare. Avsikten är att de nya bestämmelserna ska träda i kraft den 1 juli 2008.

Omprövning av betyg

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkandet om omprövning av betyg.
Jämför reservation 44 (s, v, mp).

Motionen

Miljöpartiet begär i motion 2007/08:Ub566 yrkande 30 att regeringen lägger fram förslag till ändring i skollagen så att elever får rätt att få sina betyg omprövade. Miljöpartiet anser att det är en rättssäkerhetsfråga. Liksom andra myndighetsbeslut ska betygssättningen självklart kunna överklagas.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandet.

Enligt 7 kap. 16 § grundskoleförordningen (1994:1194) finns i dag möjlighet till prövning. Den som vill ha betyg från grundskolan har rätt att gå igenom prövning. Denna kan avse hela utbildningen i grundskolan eller ett eller flera ämnen eller ämnesblock som ingår i utbildningen. Detta gäller även den som tidigare har fått betyg i avslutat ämne eller slutbetyg från grundskolan.

I Skolverkets allmänna råd (2004) finns närmare anvisningar om provning. Rätten att pröva gäller gentemot målen i årskurs 9. Kommunen har rätt att ta ut en avgift på högst 500 kr från den som vill genomgå provning. Avgift får dock inte tas ut för den som gått ut grundskolan och inte uppnått kursplanens mål för det nionde skolåret i det ämne provningen gäller. En elev som kompletterar sina grundskolebetyg har rätt att tillgodoräkna sig dessa kompletteringar vid intagningen till gymnasieskolan enligt 6 kap. 4 § gymnasieförordningen. Frågor rörande överklagande och omprovning av betyg behandlas i det pågående arbetet med att ta fram en ny skollag.

Skolans personal

Lärare m.fl.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om lärarauktorisering, behovet av behöriga lärare, fler vuxna i skolan m.m.

Jämför reservationerna 45 (s) och 46 (mp).

Motionerna

Socialdemokraterna understryker i motion 2007/08:Ub511 yrkande 6 vikten av lärarauktorisering och fler karriärvägar i skolan. I motion 2007/08:Ub566 yrkande 34 anför Miljöpartiet att Skolverket bör ges i uppdrag att vidta åtgärder för att öka andelen män som arbetar inom skolan. I motion 2007/08:Ub519 (s) anförs behovet av behöriga lärare i skolan och i motion 2007/08:Ub508 (s) understryks behovet av fler vuxna i skolan.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandena.

Forskning och utvärdering visar att lärares kompetens är en viktig faktor för elevers resultat. Regeringen har därför föreslagit en rad åtgärder för att stärka lärarnas kompetens.

Lärarytredningen om behörighet och auktorisation (dir. U 2006:07) ska bl.a. se över skollagens reglering av lärares kompetens i syfte att stärka verksamhetens kvalitet och förbättra elevernas måluppfyllelse. Utredaren ska också lämna förslag till utformningen av behörighetsregler för lärare. Dessutom ska utredaren lämna förslag till hur skollagens bestämmelser i större utsträckning än i dag kan spegla vikten av att lärare undervisar i de ämnen och årskurser som de har utbildning för. Utredaren ska också lämna förslag till utformningen av ett statligt auktorisationssystem. Uppdraget redovisas senast den 1 juni 2008.

Regeringen har i budgetpropositionen 2008 avsatt medel för att ge obehöriga lärare möjlighet att vidareutbilda sig för att erhålla en lärarexamen. Regeringen har också avsatt medel för att ge yrkesverksamma lärare möjlighet att delta i utbildning på forskarnivå. Syftet är att öka antalet forskarutbildade lärare i skolan och möjliggöra för skolhuvudmännen att anställa fler lektorer i skolan. Regeringen beslutade också i juni 2007 att tillsätta en utredare som utifrån förskolans, fritidshemmens, skolans och vuxenutbildningens mål och behov av lärarkompetens ska lämna förslag till en ny lärarutbildning. Utredaren ska redovisa sitt uppdrag den 15 september 2008.

Utskottet anser att det s.k. lärarlyftet är ett viktigt steg på vägen för att säkra tillgången till lärare med rätt behörighet och att göra läraryrket mer attraktivt.

Skolledare

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om obligatorisk statlig utbildning för skolledare.

Jämför reservation 47 (s).

Motionen

Socialdemokraterna understryker i motion 2007/08:Ub511 yrkande 7 behovet av att införa en obligatorisk statlig utbildning för skolledare. Varje skolledare ska efter utbildning bli certifierad, och på sikt ska endast de som har en sådan certifiering kunna ta anställning som skolledare.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandet.

Rektors huvuduppgift är att leda skolans verksamhet så att målen i läroplaner och kursplaner nås. Skolledarens ansvar regleras i 2 kap. 2 § skollagen. Här stadgas bl.a. att rektor skall hålla sig förtrogen med det dagliga arbetet i skolan. Detta kan ske på flera sätt, t.ex. genom egen undervisning, lektionsbesök och genom olika former av samtal med personalen. Rektors ansvar regleras också i Lpo 94 avsnitt 2.8, som anger att rektor ansvarar för att en lokal arbetsplan upprättas samt för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen samt till målen i skolplanen och den lokala arbetsplanen.

Regeringen anger i budgetpropositionen 2008 (prop. 2007/08:1 utg.omr. 16 s. 110) att den statliga rektorsutbildningen ska utvecklas och förstärkas. Utbildningen ska ha ett tydligare fokus på rektors ansvar att följa upp såväl elevers som verksamhetens resultat. Målet är att alla rektorer ska ha genomgått rektorsutbildningen varför anslaget ska fördubblas.

En arbetsgrupp inom Utbildningsdepartementet har haft i uppdrag att lämna förslag till en ny rektorsutbildning (U2007:B). Arbetsgruppen har överlämnat sitt förslag i rapporten Tydligare ledarskap i skolan och förskolan (Ds 2007:34) som för närvarande remissbehandlas. Regeringen har aviserat en proposition till riksdagen om obligatorisk befattningsutbildning för nyanställda rektorer.

Utskottet delar regeringens syn på vikten av ett tydligt ledarskap i skolan och välkomnar förslag till en ny rektorsutbildning.

Studie- och yrkesvägledning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om en utvecklad studie- och yrkesvägledning i skolan.

Jämför reservation 48 (s).

Motionen

Socialdemokraterna föreslår i motion 2007/08:Ub498 yrkande 6 en utvecklad studie- och yrkesvägledning för elever som ska välja utbildning.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandet.

Utskottet anser att det är viktigt att ungdomar som står i begrepp att göra viktiga val får stöd och saklig information om både utbildningsvägar och utsikterna på arbetsmarknaden.

Skolverket redovisade i april 2007 en utvärdering av studie- och yrkesvägledningen inom grundskolan. Rapporten visar att verksamheten behöver förstärkas så att den får en tydlig organisation, ett kvalificerat innehåll och en systematisk uppföljning och utvärdering. Skolverket kommer att utforma allmänna råd där de nationella målen och statens ambitioner inom studie- och yrkesvägledningen tydliggörs.

Myndigheten för skolutveckling fick i augusti 2006 i uppdrag att ge stöd till ett urval av kommuner och skolor för att utveckla kvaliteten i studie- och yrkesvägledningen (U2006/5687/S). Uppdraget ska slutredovisas senast den 1 mars 2009.

Genuspedagoger

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om genuspedagoger.

Jämför reservation 49 (s, v, mp).

Motionerna

I motion 2007/08:Ub566 yrkande 32 förespråkar Miljöpartiet en fortsättning av projektet med en genuspedagog i varje kommun. Vänsterpartiet föreslår i motion 2007/08:Ub306 yrkande 3 att Skolverket och Myndigheten för skolutveckling ges i uppdrag att utarbeta råd och riktlinjer för genuspedagogernas arbete.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandena.

Regeringen anger i budgetpropositionen för 2008 att en av de viktigaste uppgifterna för att främja jämställdhet i skolan är ett förtydligande av kunskapsuppdraget. Varje skola ska bedriva ett långsiktigt och målmedvetet arbete för att öka jämställdheten. Detta arbete ska göras inom ramen för skolans ordinarie arbete. Att varje elev ska få pröva och utveckla sina förmågor och intressen utan att hindras av traditionella könsroller är självklart i en jämställd skola.

Den tidigare regeringen aviserade i 2006 års ekonomiska vårproposition (prop. 2005/06:100) en satsning under fyra år med 10 miljoner kronor per år på att fördjupa kunskaperna om de olikheter som finns mellan flickors och pojkars resultat i grund- och gymnasieskolan. Den nuvarande regeringen har i budgetpropositionen för 2008 angett att medlen kvarstår men att satsningens framtida inriktning och innehåll måste ses över. Utskottet delar regeringens uppfattning att den framtida inriktningen behöver ses över.

Kompetensutveckling av lärare

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om kompetensutveckling av lärare.

Jämför reservation 50 (v, mp) och särskilt yttrande 3 (s).

Motionerna

Ett antal motionsyrkanden rör kompetensutveckling för lärare inom olika ämnen. I motion 2007/08:Ub281 (s) framhålls vikten av kompetensutveckling generellt för personal i förskola och skola. I motion 2007/08:Ub340

(kd) yrkande 3 begärs en översyn för att lärare i förskola, grundskola och gymnasium ska få det stöd de behöver när det gäller trafikundervisning. I motion 2007/08:Ub388 (fp) yrkande 2 anförs att yrkesverksamma lärare bör vidareutbildas i digitala medier. I samma motions yrkande 3 begärs att krav om kunskap om digitala medier bör införas i lärarbehörigheten. I motion 2007/08:Ub274 (s) yrkande 2 framhålls behovet av att ge Skolverket i uppdrag att regelbundet granska och utvärdera sex- och samlevnadsundervisningen. I motionens yrkande 3 begärs att Myndigheten för skolutveckling får i uppdrag att granska, stimulera och sprida forskning och kunskap om sex- och samlevnadsundervisning. I samma motions yrkande 4 framhålls behovet av fortbildning i ämnet sex och samlevnad för personalgrupper inom förskola, skola och vuxenutbildning.

Flera motionärer tar upp lärarnas kompetens i HBT-frågor. Miljöpartiet anför i motion 2007/08:Ub566 yrkande 36 att regeringen bör ge Skolverket i uppdrag att utarbeta riktlinjer för att säkerställa kompetens i HBT-frågor hos anställda inom utbildningsväsendet. Vänsterpartiet begär i motion 2007/08:So335 yrkande 31 att Skolverket och Högskoleverket ska få i uppdrag att ta fram en plan för hur alla anställda inom utbildningsväsendet ska få HBT-kompetens. I motion 2007/08:Ub212 yrkande 3 begär Vänsterpartiet att dessa myndigheter ska initiera ett utvecklingsarbete för att ge anställda inom utbildningsväsendet HBT-kompetens. Samma krav framförs i motion 2007/08:Ub422 (m, c, fp, v, mp) yrkande 1.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandena.

Regeringen har slagit fast att den kvalificerade fortbildningen för lärare behöver förstärkas. Det är angeläget att lärarnas fortbildning fokuseras på områden som är viktiga för att öka verksamheternas kvalitet och för elevernas möjligheter att prestera goda resultat, exempelvis inom matematik och läs- och skrivutveckling. För att stärka lärarnas möjligheter till kvalificerad fortbildning och fördjupning samt möjligheter till forskning och deltagande i forskarutbildning inleddes en omfattande satsning på fortbildning läsåret 2007/08. Cirka 30 000 lärare kommer att ha givits möjlighet att delta i kvalificerad fortbildning fram till 2010.

Fortbildningen ska främst inriktas på att stärka lärarnas ämne-teoretiska och ämnesdidaktiska kompetens, men också annan relevant fortbildning som främjar elevernas måloppfyllelse. Utbildningen ska genomföras av universitet och högskolor och vara poänggivande.

Läromedelsfrågor

Läromedel

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om läromedel.

Jämför reservation 51 (v, mp).

Motionerna

Vänsterpartiet anför i motion 2007/08:Ub212 yrkande 1 att Skolverket bör ges i uppdrag att utreda märkning av skolböcker i enlighet med läroplanens värdegrund. I motion 2007/08:So294 (mp) yrkande 8 anför motionärerna att det inte är acceptabelt att skolans läroböcker befäster heteronormen och att HBT-elever osynliggörs eller framställs som avvikande. Skolverkets granskning av läromedel måste därför utvidgas till att även omfatta böcker i svenska och hem- och konsumentkunskap. I motion 2007/08:Ub404 (s) föreslår motionärerna en analys och redovisning av grundskolans och gymnasieskolans läromedel ur ett genusperspektiv och etiskt perspektiv. I motion 2007/08:Ub413 (s) anføres att det är angeläget att det skolmaterial inom ämnet biologi som används i dagens moderna skola är relevant för den tid och den tidsanda som råder i det moderna samhället. I motion 2007/08:Ub330 (s) yrkande 4 kräver motionären en skärpning av lagstiftningen för att få bort olämpliga böcker i sexualundervisningen. I motion 2007/08:Ub422 (m, c, fp, v, mp) yrkande 6 anføres att kränkande eller djupt fördomsfulla läromedel bör räknas som en form av trakasserier och behandlas som ett diskriminerings- och arbetsmiljöproblem.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandena.

Regeringen gav den 12 maj 2005 Skolverket i uppdrag att utarbeta en studie av läroböcker i grund- och gymnasieskolans undervisning. Syftet var att analysera olika läroböckers behandling och förhållningssätt med avseende på kön, etnisk tillhörighet, religion, trosuppfattning, sexuell läggning och funktionshinder och på vilket sätt de eventuellt avviker från läroplanens värdegrund. I november 2006 slutredovisades uppdraget genom rapporten I enlighet med skolans värdegrund? – En granskning av hur etnisk tillhörighet, funktionshinder, kön, religion och sexuell läggning framställs i ett urval av läroböcker (rapport 285).

Vilka läromedel som köps in är en fråga för kommunen. Utskottet hänvisar också till den förstärkta kvalitetsgranskningen av skolan.

Sponsring

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om sponsring i skolan.
Jämför reservation 52 (v).

Motionen

Vänsterpartiet anför i motion 2007/08:Ub224 yrkande 1 att Skolverket bör ges i uppdrag att informera om sponsring. I samma motions yrkande 2 anføres att skolhuvudmän och skolor bör ha skyldighet att ha en policy för sponsring.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandena.

Utskottet har tidigare behandlat frågan om sponsring och skolan som en reklamfri zon (bl.a. bet. 2006/07:UbU8). Liksom tidigare hänvisar utskottet till läroplanernas krav på saklighet och allsidighet i skolans undervisning samt till skolhuvudmännens ansvar för att undervisningen bedrivs så att målen för skolan uppnås.

Konsumentverket har i samråd med Skolverket och Svenska Kommunförbundet utarbetat ett underlag för skolhuvudmän och skolläda-re i deras arbete med en lokal policy för sponsring inom skol-, förskole- och fritidshemsverksamhet och ett hjälpmedel för bedömning av sponsringserbjudanden, Sponsring i skolan – Vägledning för utarbetande av lokal policy för sponsring (mars 2004).

Skolbibliotek och litteraturen i skolan

Skolbibliotek

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om skolbibliotek.
Jämför reservationerna 53 (s) och 54 (v).

Motionerna

Vänsterpartiet anför i motion 2007/08:Kr281 yrkande 7 att bestämmelserna om skolbibliotek bör föras över från bibliotekslagen till skollagen. I motion 2007/08:Kr232 (kd) yrkande 2 föreslås att man ska överväga huruvida skolbibliotek ska omfattas av den nya skollagen i stället för som nu

av bibliotekslagen. I motion 2007/08:Ub369 (s) framför motionären att Skolverket och Myndigheten för skolutveckling bör ges i uppdrag att se till att alla grund- och gymnasieelever har god tillgång till skolbibliotek.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandena.

Utskottet anser, liksom motionärerna, att skolbibliotekens roll i skolarbetet är betydelsefull. I bibliotekslagen (1996:1596) föreskrivs att det inom grundskola och gymnasieskola ska finnas lämpligt fördelade skolbibliotek för att stimulera skolelevers intresse för läsning och litteratur samt för att tillgodose deras behov av material för utbildningen. Myndigheten för skolutveckling har haft i uppdrag att stödja och stimulera språkutvecklingen med inriktning på att förbättra läs- och skrivmiljöerna i skolan och att stärka och utveckla skolbibliotekens pedagogiska roll (Språkrum). Den förra regeringen tillsatte en aktionsgrupp för barnkultur med uppdrag att kartlägga barnens situation när det gäller t.ex. tillgång till litteratur samt att lägga fram förslag till åtgärder. Kartläggningen har hittills visat på stora brister och regionala skillnader när det gäller barns tillgång till skolbibliotek och barnbibliotekarier.

Den 8 december 2005 beslutade regeringen att ge Myndigheten för skolutveckling sammanlagt 5 miljoner kronor för att stärka skolbibliotekens roll och bidra till att klassisk litteratur sprids och lanseras i skolorna. I uppdraget ingår att stärka, stimulera och utveckla skolbiblioteken och det pedagogiska arbetet tillsammans med lärarutbildningarna. Arbetet utformas lokalt och innehåller perioder av kompetensutveckling som kombineras med lokala projektarbeten.

I budgetpropositionen för år 2007 (prop. 2006/07:1 utg.omr. 16 s. 100) framhåller regeringen att alla elever behöver träna sin läsning och att det därför är extra viktigt att alla elever har tillgång till ett skolbibliotek där eleverna får vägledning in i läsningen och i böckernas värld. Utskottet delar denna uppfattning.

Även i budgetpropositionen för 2008 (prop. 2007/08:1 utg.omr. 16) betonas att tillgången till böcker och skolbibliotek är viktig för att utveckla elevernas läsförmåga och bildning.

Frågan bereds inom ramen för skollagsarbetet, och utskottet vill därför invänta skollagsberedningens förslag.

Litteraturen i skolundervisningen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om litteraturen i skolundervisningen.

Motionerna

I motion 2007/08:Ub338 (fp) anförs att en litterär kanon bör införas i skolan och i motion 2007/08:Ub403 (fp) anförs behovet av en nationell strategi för läsning.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandena.

Litteraturen har stor betydelse för elevers språk- och identitetsutveckling. Regeringen anser i budgetpropositionen för 2008 (prop. 2007/08:1 utg.omr. 16) att det är angeläget att stimulera läsning av skönlitteratur för att öka elevernas läsförmåga och bildning. Skolan ska inspirera eleverna att läsa och öka intresset för litteratur, inte minst bland elever med lässvårigheter. En av skolans viktigaste uppgifter är ansvaret för att barn och unga utvecklar sitt språk, bl.a. genom att upptäcka böcker och bli goda läsare. I likhet med regeringen anser utskottet att elever ska ha rätt att ta del av Sveriges och världens litteraturskatt. Skolbiblioteken har en stor betydelse för en sådan utveckling.

Elevernas hälsa

Elevhälsa

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om elevhälsa.
Jämför reservation 55 (v).

Motionerna

Vänsterpartiet anför i motion 2007/08:Ub305 yrkande 7 att det behöver införas nyckeltal inom elevhälsan. I samma motions yrkande 8 understryks behovet av att skolorna följer upp sitt elevhälsoarbete i kvalitetsredovisningarna.

I motion 2007/08:Ub426 (s) anförs behovet av kontinuitet i skolhälsovården. I motion 2007/08:Ub461 (s) betonas skolans ansvar beträffande barns hälsa. Att låta lek, rörelse och idrott ingå i skolans totala skoldag är en

möjlighet att främja barns hälsa. I motion 2007/08:Ub518 (s) anförts att det behövs en väl uppbyggd elevhälsovård för det förebyggande elevhälsoarbetet inom skolans ram. Det behövs olika yrkesgrupper som skolläkare, skolsköterska, skolpsykolog och skolkurator för att skapa en enhet som kan ta hand om eleverna och elevernas behov av hjälp och stöd. I motion 2007/08:Ub527 (s) anförts att elever och föräldrar ska kunna vända sig till utbildad personal för att få hjälp med personliga eller skolrelaterade problem. Denna personal ska också vara skolans kontakt gentemot sociala myndigheter, institutioner och den barn- och ungdomspsykiatriska verksamheten.

I motion 2007/08:Ub236 (kd) begärs att regeringen lägger fram förslag till ändring i skollagen så att den även innefattar krav på att kuratorer och skolpsykologer ska ingå i skolhälsovården. Också i motion 2007/08:Ub354 (fp) anförts behovet av beteendevetenskaplig kompetens inom skolhälsovården. I motion 2007/08:Ub494 (fp) krävs en förstärkning av den lagstadgade elevhälsan med kuratorer, psykologer och skolsköterskor. I motion 2007/08:Ub485 (kd) anförts behovet av barnmorskor som komplement till skolhälsovården och som stöd i undervisning i sex och samlevnad på högstadiet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandena.

I 14 kap. 2 § skollagen anges att det för skolhälsovården ska finnas skolläkare och skolsköterska. Skolhälsovården och dess personal står under Socialstyrelsens tillsyn enligt lagen om yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område (6 kap. 1 §).

Utskottet har tidigare vid ett flertal tillfällen (senast i bet. 2006/07:UbU8) framhållit elevhälsans och skolhälsovårdens betydelse för ungas hälsa. Utskottet vill återigen understryka vikten av att elevhälsan försöker fånga upp de elever som mår dåligt, t.ex. de elever som är i riskzonen för att utveckla ätstörningar och de elever som riskerar att utföra självmordshandlingar eller tillfoga sig själva skada.

Utskottet vill, i överensstämmelse med vad utskottet tidigare anfört (senast i bet. 2006/07:UbU8), betona angelägenheten av att skolan har tillgång till personal med tillräcklig utbildning och kompetens på området.

Frågan om elevhälsa bereds inom ramen för arbetet med den nya skollagen.

Kost och motion

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om kost och motion i skolan.
Jämför reservation 56 (mp).

Motionerna

Miljöpartiet anför i motion 2007/08:Ub566 yrkande 1 att elevers önskemål om specialkost ska respekteras utan krav på läkarintyg.

I motion 2007/08:Ub292 (s) anføres behovet av att inspirera till mer fysisk aktivitet i skolan. I motion 2007/08:Ub262 (c) yrkande 1 anføres att skolans roll i arbetet med att öka den fysiska aktiviteten i syfte att öka inlärningsförmågan samt minska risken för fetma måste tydliggöras.

I motion 2007/08:Ub368 (s) framhåller motionärerna vikten av att all personal som arbetar med barn och ungdomar har tillräckliga kunskaper i kost- och motionsfrågor. I motion 2007/08:Ub385 (fp) yrkande 2 betonas vikten av att skolan förmedlar tydlig kunskap om sambandet mellan mat och hälsa. I motion 2007/08:Ub385 (fp) yrkande 1 anføres skolans roll i kampen för ökad folkhälsa, ekonomi och miljö. I motionen anføres att hemkunskapsundervisningen i skolan för många elever är det enda tillfälle de får till kunskap om matens beståndsdelar och kroppens behov. Skolan blir därför ett viktigt led i kampen för bättre folkhälsa. I motion 2007/08:Ub270 (mp) understryks behovet av att verka för en skola fri från snacks och läsk.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandena.

Goda matvanor tillsammans med regelbunden fysisk aktivitet är viktiga förutsättningar för att barn och unga ska må bra, växa och utveckla sitt lärande. Skolan kan på olika sätt främja en hälsosam livsstil genom undervisning i de skolämnena som ska behandla området men också i elevhälsoarbetet och genom den skolmat som serveras. I skolans uppdrag ingår att lägga grunden för goda matvanor, bl.a. genom att erbjuda näringsriktiga skolmåltider i en bra miljö.

Livsmedelsverket fick under förra mandatperioden i uppdrag att utarbeta nya riktlinjer för maten i förskolan och i skolan. Livsmedelsverket har nyligen givit ut Bra mat i skolan – Råd för förskoleklass, grundskola, gymnasieskola och fritidshem. I råden finns rekommendationer och riktlinjer för kommunens folkhälsoplanering, kommunens ansvar för maten i skolan, rektors ansvar, val av livsmedel m.m.

Lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling.

Jämför reservation 57 (v).

Motionerna

Vänsterpartiet begär i motion 2007/08:So295 yrkande 17 att regeringen lägger fram förslag till ändring som innebär att lagen (2006:67) om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever även omfattar diskriminering på grund av könsidentitet. I motion 2007/08:Ub563 (s) framförs krav på att noga följa hur lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling har tillämpats.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandena.

Utskottet understryker att skolan, bl.a. enligt den nya lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever (SFS 2006:67), har en omfattande skyldighet att se till att kränkningar i skolan begränsas.

Skolverket har nyligen utgivit Allmänna råd och kommentarer – För arbetet med att främja likabehandling och för att motverka diskriminering och annan kränkande behandling (2006). Regeringen har i februari 2007 beslutat ge Myndigheten för skolutveckling i uppdrag att sammanställa och kartlägga forskningsbaserade metoder och åtgärder som har dokumenterad effekt mot mobbning. Myndigheten ska även ge stöd till ytterligare utvärdering av befintliga metoder som används mot mobbning, för att utifrån denna kartläggning utforma en utbildningssatsning riktad till kommuner och skolor.

Regeringen har i januari lämnat en lagrådsremiss med förslag till en ny diskrimineringslag och en ny lag om Diskrimineringsombudsmannen.

Konflikthantering, m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om konflikthantering m.m.

Motionerna

I motion 2007/08:Ub376 (s) anføres vikten av konflikthantering och om att skapa en god umgängeskultur i skolan genom elevmedling. I motion 2007/08:Ub406 (m) förespråkas att kunskap ska spridas om arbetet för minskat våld och ökad hälsa genom projektet Drömmen om det goda, som tar vara på ungdomars intresse för en djupare självkännedom och meditativa icke-våldsmetoder för att omvandla destruktiva känslor.

I motion 2007/08:Ub524 (s) föreslår motionärerna att Västmanland ska få bli en ordningsbetygsfri zon, så att länet kan användas som jämförelse med andra län där man inför ordningsomdöme i skolan.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandena.

Regeringen har nyligen beslutat om förändringar i skolformsförordningarna för att förbättra ordningen i skolan. Om en elev under 18 år utan giltig anledning uteblir från skolarbetet ska rektorn se till att en kontakt upprättas mellan skolan och elevens vårdnadshavare. Dessutom ska alla skolor ha ordningsregler. Dessa ska tas fram i samråd mellan lärare, elever och föräldrar.

Att skolan uppvisar en trygg arbetsmiljö för alla barn är angeläget. Inget barn ska kunna kränkas i skolan. Därför, anser utskottet, är det en självklarhet att skolans vuxna noterar och följer upp förekommande mobbning. Att flytta en elev kan som yttersta åtgärd lösa situationen. Åtgärder bör sättas in på plats. Rektor har enligt läroplanen för det obligatoriska skolväsendet (Lpo 94) avsnitt 2.8 ansvar för att kontakt upprättas mellan skola och hem, om det uppstår problem och svårigheter för eleven i skolan. Rektor har också ett ansvar för att fördela elever i klasser och i grupper enligt 4 kap. 4 § grundskoleförordningen.

Enligt 1 kap. 2 § skollagen (1985:1100) är den som verkar inom skolan skyldig att aktivt motverka alla former av kränkande behandling, såsom mobbning och rasistiska beteenden. Skolhuvudmannen eller, efter delegation, rektorn har ansvar för att verksamheten bedrivs på ett sådant sätt att en tillfredsställande arbetsmiljö säkerställs. Däri ligger att kränkande behandling inte får förekomma.

Av 6 kap. 9–10 §§ grundskoleförordningen framgår det att lärare har ansvar för att agera om en elev uppträder olämpligt. Läraren ska bl.a. anmäla till rektor om en elev, efter en första tillsägelse, fortsätter att uppträda olämpligt eller gör sig skyldig till upprepade förseelser eller en allvarlig förseelse.

Riksdagen antog våren 2007 förslagen i propositionen Förbättrad ordning, trygghet och studiero i skolan (prop. 2006/07:69, bet. 2006/07:UbU13). Genom ändring i skollagen har rektorer och lärare rätt att från en elev omhändertaga föremål som används på ett störande sätt i skolverksamhe-

ten eller som han utgöra en fara för säkerheten för denna. Vidare finns möjlighet att förflytta elever till en annan skola om det är nödvändigt med hänsyn till övriga elevers trygghet och studiero.

ANT-undervisning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om ANT-undervisning i skolan.

Motionerna

I motion 2007/08:So316 (s) yrkande 3 framhåller motionärerna skolans förebyggande arbete när det gäller att minska riskerna för missbruk. I motion 2007/08:Ub320 (fp) anförs behovet av en effektiv narkotikaupplysning i skolan. I motion 2007/08:Ub424 (kd) framhålls behovet av ANT-kunskap i den svenska skolan.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandena.

Utskottet vill här, liksom i tidigare betänkanden, understryka skolans viktiga roll när det gäller information i ANT-frågor. I läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m. (Lpo 94) anges att rektor har ett särskilt ansvar för att ämnesövergripande kunskapsområden integreras i undervisningen. Som ett sådant kunskapsområde nämns riskerna med tobak, alkohol och andra droger.

Myndigheten för skolutveckling och Statens folkhälsoinstitut har i september 2003 redovisat ett gemensamt regeringsuppdrag att i samråd med Svenska Kommunförbundet analysera vilka insatser som kan göras för att stärka den alkohol- och narkotikaförebyggande verksamheten i skolan (Insatser i skolan som stärker hälsofrämjande skolutveckling och förebygger alkoholskador och narkotikamissbruk). I rapporten framhålls värdet av att skolan har en väl utvecklad policy för arbetet mot narkotika och alkohol. Olika insatser föreslås, bl.a. kompetensutveckling för personalen samt framtagande av kunskapsunderlag för skolpersonal. Dessa insatser påbörjades under budgetåret 2004 av Myndigheten för skolutveckling i samverkan med Statens folkhälsoinstitut, Alkoholkommittén och Mobilisering mot narkotika.

Skolans arbetsmiljö

Elevernas skolmiljö

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om elevernas skolmiljö.

Jämför reservationerna 58 (v), 59 (mp), 60 (v), 61 (mp) och 62 (v).

Motionerna

I motion 2007/08:Ub287 (s) anförs behovet av bestämmelser om brandsläckare vid taxitransport av skolelever i personbilar och minibussar.

Vänsterpartiet anför i motion 2007/08:Ub305 yrkande 5 att Arbetsmiljöverket bör få i uppdrag att prioritera tillsynen av elevers fysiska och psykosociala miljö, såväl inomhus som utomhus. Miljöpartiet anför i motion 2007/08:Ub566 yrkande 26 att Myndigheten för skolutveckling tillsammans med Vägverket bör få i uppdrag att utforma ett nationellt projekt för säkra skolvägar.

Vänsterpartiet begär i motion 2007/08:Ub305 yrkande 1 att ett nationellt statistikregister över elevers olycksfallsskador ska inrättas.

Miljöpartiet anför i motion 2007/08:Ub566 yrkande 24 att länsstyrelserna bör få i uppdrag att inventera hur kommunerna agerar för att leva upp till de nya riktvärdena för att minska bullret i förskolan och skolan och att de nya allmänna råden införlivas. I motion 2007/08:Ub298 (s) anförs att åtgärder bör vidtas för att förbättra ljudnivån i skolan.

Vänsterpartiet anför i motion 2007/08:Ub305 yrkande 6 att inte bara skolbyggnader utan också skolgårdarna ska vara tillgängliga och användbara för allas lek, rörelse och samvaro på raster och fritid, även för barn med funktionshinder. Regleringen kring lokaler, utemiljö och utrustning bör därför innehålla krav på tillgänglighet för elever med funktionshinder. Vänsterpartiet framför samma krav i motion 2007/08:Ub353 yrkande 8.

I motion 2007/08:Ub419 (s) framhåller motionärerna att en funktionshindrad elev har samma rätt som övriga elever att få en bra utbildning och rätt att få stöd och hjälp så att man kan gå i skolan med de kamrater man har i sin egen hemkommun och sitt eget bostadsområde. Kommunen ska se till att hjälpmedel och övriga resurser i form av personal tillförs så att eleven kan bo kvar hemma. Även handikappanpassning av skollokaler måste ske med hänsyn till elevens handikapp.

I motion 2007/08:Ub383 (kd) anförs att barn med hörselnedsättningar bör få bättre tillgång till teckenspråk, hörseltekniska anpassningar och hörselutbildade lärare i skolan.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandena.

De övergripande bestämmelserna om arbetsmiljön finns i arbetsmiljölagen (1977:1160). Denna har karaktär av ramlag. Skolan är i arbetsmiljölagens mening en arbetsplats, och arbetsmiljölagen och anslutande författningar gäller därför arbetstagare i skolan. Den som genomgår utbildning likställs med arbetstagare och omfattas av arbetsmiljölagens bestämmelser utom såvitt gäller reglerna om skyddsombud, skyddskommittéer och åldersgränser. I 6 kap. arbetsmiljölagen finns bestämmelser om den lokala skyddsverksamheten i företag och förvaltningar. Bestämmelserna bygger på principen om samverkan i organiserade former mellan arbetsgivare och arbetstagare i arbetsmiljöfrågor.

Elevskyddsombud

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om elevskyddsombud.
Jämför reservationerna 63 (v) och 64 (mp).

Motionerna

Vänsterpartiet anför i motion 2007/08:Ub305 yrkande 2 att elevskyddsombuden ska få bättre utbildning. Denna utbildning bör, enligt motionen, preciseras och kvalitetssäkras av Arbetsmiljöverket. I samma motions yrkande 3 anføres att elevskyddsombuden måste få ökat inflytande i skolan. Vänsterpartiet vill att elevskyddsombuden får samma rättigheter som andra skyddsombud, såsom rösträtt på skyddskommittémöten och stopprätt.

Miljöpartiet kräver i motion 2007/08:Ub566 yrkande 21 att elevernas inflytande över sin arbetsmiljö stärks. I samma motions yrkande 22 anføres att rätten för elevskyddsombud att medverka i arbetsmiljöarbetet bör utvidgas till att gälla från skolår 1. I motionens yrkande 23 kräver Miljöpartiet att elevskyddsombuden ska ha rätt att kalla in yrkesinspektionen.

I motion 2007/08:Ub457 (s) ställs krav på ökade rättigheter för elevskyddsombuden.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandena.

Enligt 6 kap. 17 § i arbetsmiljölagen (1977:1160) ska de som genomgår utbildning av huvudmannen ges tillfälle att genom skyddsombud medverka i skyddsverksamheten på arbetsstället, om det är rimligt med hänsyn till utbildningens art och utbildningens längd. Elevskyddsombuden ska vidare beredas tillfälle att delta i skyddsarbetet i alla väsentliga avseenden, såsom

att delta i planeringen av nya eller ändrade lokaler, arbetsmetoder eller arbetsförhållanden i övrigt. Reglerna om organiserad elevmedverkan gäller inte elever i lägre årskurser än årskurs 7 i grundskolan. I förarbetena till arbetsmiljölagen betonas dock att de yngre eleverna i takt med sin mognad bör få möjlighet att delta i skolans miljöarbete i olika former vid sidan av det organiserade miljöarbetet (prop. 1976/77:149).

Enligt 6 kap. 18 § ska huvudmannen för utbildningen se till att elevskyddsombuden får den utbildning och den ledighet som behövs för uppdraget.

För att förbättra elevskyddsombudens möjligheter att delta i skolans arbetsmiljöarbete gav regeringen Skolverket i uppdrag att utfärda föreskrifter om detta. Skolverkets föreskrifter om elevmedverkan i arbetsmiljöarbetet genom elevskyddsombud gäller från den 1 juli 2004 (SKOLFS 2004:13). Skolverket och Arbetsmiljöverket har hösten 2004 tillsammans presenterat en webbhandbok om hur man kan arbeta med arbetsmiljöfrågor i skolan.

Särskilda ämnen eller inslag i undervisningen

Kultur- och musikskolor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om kultur- och musikskolor.
Jämför reservationerna 65 (s) och 66 (v).

Motionerna

Vänsterpartiet anför i motion 2007/08:Kr281 yrkande 5 att bestämmelser om kulturskolor bör föras in i skollagen. I samma motions yrkande 4 anför Vänsterpartiet att ett tak bör införas för hur höga kulturskoleavgifter kommunen får ta ut. I motionens yrkande 6 föreslås åtgärder för att förbättra tillgången till kulturskolan för barn med funktionshinder och för barn till invandrade föräldrar.

I motion 2007/08:Ub256 (s) framförs att den kommunala musikskolan bör bli tillgänglig för alla barn.

I motion 2007/08:Ub542 (s) anför motionärerna att det behövs samordning och samverkan på departementsnivå, regional och lokal nivå för att stärka samverkan mellan skolan och institutionerna i arbetet med att utveckla barnkulturen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandena.

Utskottet delar uppfattningen att kultur och musik är viktiga för att utveckla elevernas personlighet och intressen. Av de kursplaner som gäller för såväl grundskola som gymnasieskola framgår att olika kulturaspekter ska behandlas inom i princip samtliga ämnen. Hur målen uppnås är en angelägenhet för kommunerna och för dem som är verksamma i skolan. Skolans möjligheter att organisera undervisningen efter lokala behov och intressen är stora.

I Orkesterutredningens betänkande Den professionella orkestermusiken i Sverige (SOU 2006:34), konstateras att uppbyggnaden av den kommunala musikskolan har haft en mycket stor betydelse för framväxten av alltfler – och allt bättre – musiker. Det konstateras också att det alldeles tydligt finns ett sviktande underlag för vissa traditionella ensembleformer inom musikskolan och att detta på sikt helt säkert kommer att få konsekvenser för de professionella orkestrarnas rekryteringsbas, men också för det framtida publikunderlaget.

Musik- och kulturskolor fyller en viktig funktion både med avseende på den breda verksamheten och med avseende på att stimulera och ta till vara talanger.

Regeringen har i budgetpropositionen för 2008 redovisat en långsiktig satsning för barn i grundskolan, kallad Skapande skola-satsningen. Denna syftar till att barn och ungdomar ska få ökad möjlighet till kulturell delaktighet och eget skapande vilket också bidrar till att nå kunskapsmålen i skolan. Satsningen omfattar skolor med såväl kommunala och statliga som fristående huvudmän och fokuserar på elever i årskurserna 7 till 9. Satsningen gör det möjligt för elever att ta del av kulturaktiviteter även om skolan skulle sakna resurser.

Utskottet är inte berett att ställa sig bakom ett införande av formella regler om bl.a. rätt till studier i musik- och kulturskolor.

Vissa inslag i undervisningen i svenska

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om inslag i undervisningen i svenska.

Motionerna

I motion 2007/08:Ub227 (m) framförs att studierna av det norska och det danska språket bör främjas i den svenska skolundervisningen i såväl grundskolan som gymnasiet. I motion 2007/08:Ub348 (m) förslås att inslagen av retorik och muntlig framställning bör öka i grundskolan och på gymnasiet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandena.

Utskottet anser att såväl studier av det norska och det danska språket som retorik och muntlig framställning är viktiga inslag i undervisningen inom ramen för ämnet svenska. Den närmare utformningen av kursplaner liksom undervisningens uppläggning är dock inte en fråga för riksdagen.

Modersmål

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om modersmål.

Jämför reservationerna 67 (s) och 68 (mp).

Motionerna

Miljöpartiet framför i motion 2007/08:Ub566 yrkande 31 att alla barn i svensk grundskola ska ha rätt till modersmålsundervisning. I motion 2007/08:Ub284 (s) anför motionären att tillvalsspråken måste moderniseras i grundskolan. Elevers modersmål är en resurs som måste tas till vara. I motion 2007/08:Ub453 (s) anføres att kommunerna måste ta sitt ansvar så att rätten till hemspråk uppfylls. I motion 2007/08:Ub280 (s) föreslås en översyn av möjligheten att utöka rätten till undervisning i svenska som andraspråk att gälla även i förskoleklassen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandena.

Bestämmelserna om modersmålsundervisning finns i grundskoleförordningen 2 kap. 9–14 §§. I 9 § stadgas att om en eller båda av elevens vårdnadshavare har ett annat språk än svenska som modersmål, och språket utgör dagligt umgängesspråk för eleven, ska eleven få undervisning i detta språk som ett ämne om eleven har grundläggande kunskaper i språket och önskar få sådan undervisning. I andra stycket anges att en samisk, tornedalsfinsk eller romsk elev ska erbjudas modersmålsundervisning även om språket inte är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet.

Enligt 2 kap. 13 § grundskoleförordningen är en kommun skyldig att anordna modersmålsundervisning i ett språk endast om det finns en lämplig lärare. En kommun är skyldig att anordna sådan undervisning om minst fem elever önskar undervisning i språket. När det gäller samiska, tornedalsfinska eller romska elever är kommunen skyldig att anordna modersmålsundervisning även om antalet elever är mindre än fem. Undervisning i dessa språk, som är nationella minoritetsspråk, ska alltså anord-

nas även om de inte utgör elevens dagliga umgängesspråk. Förskolan ska, enligt Lpfö 98, bidra till att barn med ett annat modersmål än svenska får möjlighet att utveckla både det svenska språket och sitt modersmål.

Regeringen anger i budgetpropositionen för 2008 (prop. 2007/08:1 utg. omr. 16 s. 114) att den avser att besluta om vissa förändringar i skolförändringarna som syftar till att öka tillgången till modersmålet. Det nuvarande kravet på minst fem elever i kommunen för modersmålsundervisning i finska eller jiddisch ska slopas. Kravet på att modersmålet ska vara ett dagligt umgängesspråk i hemmet för att elever som tillhör de nationella minoriteterna ska få rätt till undervisning ska också, enligt propositionen, tas bort.

Som utskottet tidigare påpekat är modersmålsundervisningen en viktig rättighet för elever som har ett annat modersmål än svenska. Även de nationella minoritetsspråkens särställning är väl motiverad. Det ligger ett värde i att modersmålsundervisningen integreras med den övriga verksamheten i skolan och ses som en del av skolans språkprogram.

Idrott

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om idrott i skolan.

Motionerna

I flera motionsyrkanden föreslås mer fysisk aktivitet i skolan antingen i form av ett utökat antal veckotimmar i ämnet idrott och hälsa eller mer generellt i form av mer rörelse i skolan. Fler veckotimmar föreslås i motionerna 2007/08:Ub208 (m), 2007/08:Ub240 (m), 2007/08:Ub394 (m) och 2007/08:Ub476 (fp). Mer idrott och rörelse generellt i skolan framhålls i motionerna 2007/08:Ub201 (s), 2007/08:Ub291 (s), 2007/08:Ub473 (s), 2007/08:Ub528 (s), 2007/08:Ub233 (m), 2007/08:Ub235 (m), 2007/08:Ub237 (m) och 2007/08:Ub568 (mp). Också i motion 2007/08:Ub318 (s) framförs att alla elever bör ha daglig fysisk aktivitet inom ramen för den samlade skoldagen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandena.

Antalet timmar för ämnet idrott och hälsa inom ramen för grundskolans timplan ökade fr.o.m. läsåret 1998/99 från 460 till 500 timmar (prop. 1997/98:6, bet. UbU5, rskr. 107). Samtidigt utökades det lokala utrymmet för skolans val från 410 timmar till 600 timmar. I grundskolans timplan finns utöver detta 382 timmar avsatta för elevens val. Dessa timmar kan

bl.a. användas för ämnet idrott och hälsa. Inom ramen för skolans vardag finns också stora möjligheter att erbjuda eleverna fysiska aktiviteter, friskvård m.m.

Skolans ansvar att erbjuda daglig och regelbunden fysisk aktivitet inom ramen för hela skoldagen har fr.o.m. februari 2003 förts in i Lpo 94, och en liknande formulering har förts in i Lpf 94. Varje skola ska, utifrån sina lokala förutsättningar, hitta former för att dessa mål ska uppnås.

Myndigheten för skolutveckling har fått ett särskilt uppdrag att stödja och följa skolornas arbete med att genomföra ändringar som gjorts i läroplanerna, i syfte att stärka skolans ansvar för att erbjuda daglig och regelbunden fysisk aktivitet (U2003/1020/S). Detta uppdrag slutredovisades den 1 september 2005. I rapporten konstateras att läroplansändringen tagits emot positivt ute i skolorna och att många skolor integrerat fysisk aktivitet i skoldagen, bl.a. i samhällsorienterande och naturorienterande ämnen.

Hem- och konsumentkunskap

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om hem- och konsumentkunskap.

Motionerna

Behovet av att uppvärdera hem- och konsumentkunskapen anförs i motion 2007/08:Ub501 (s). Liknande krav framförs i motionerna 2007/08:Ub202 (s), 2007/08:Ub 253 (s) och 2007/08:Ub567 (mp). I motion 2007/08:Ub385 (fp) yrkande 2 framförs betydelsen av hem- och konsumentkunskap för att förmedla tydlig kunskap om sambandet mellan mat och hälsa.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandena.

Undervisningen i hem- och konsumentkunskap har en viktig plats i grundskolan. I kursplanen för ämnet hem- och konsumentkunskap anges som ett mål att sträva efter att eleven ska utveckla förståelse och intresse för hur handlingar i hushållet samspelar med hälsa, ekonomi och miljö såväl lokalt som globalt. Ett mål som eleven ska ha uppnått i slutet av nionde skolåret är att kunna använda olika varor, metoder och redskap i hushållet och därvid ta hänsyn till hälsa, hushållsekonomi och miljö.

Skolhuvudmannen och skolorna har ansvaret för att en konkretisering av de nationella målen görs. Skolhuvudmannen har vidare ett stort ansvar när det gäller uppföljning och utvärdering av skolans resultat för att säkerställa att skolorna uppnår de nationella målen.

Sex och samlevnad

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om sex och samlevnad.
Jämför reservation 69 (v, mp).

Motionerna

I motion 2007/08:Ub498 yrkande 13 anför Socialdemokraterna att sexualundervisningen i skolan måste utvecklas. I motion 2007/08:Ub537 (c, kd, mp, m, v) yrkande 2 anför motionärerna att Skolverket bör få i uppdrag att regelbundet granska och utvärdera sex- och samlevnadsundervisningen. I samma motions yrkande 3 anges att Myndigheten för skolutveckling bör få i uppdrag att granska, stimulera och sprida forskning och kunskap om sex och samlevnad. Behovet av att förbättra sex- och samlevnadsundervisningen i skolan framförs i motion 2007/08:Ub290 (s), motion 2007/08:Ub330 (s) yrkande 5 och motion 2007/08:Ub358 (s).

HBT-frågornas betydelse anför i flera motioner. Vänsterpartiet anför i motion 2007/08:So335 yrkande 32 att Myndigheten för skolutveckling bör få i uppdrag att återkomma med förslag på hur frågor om sexuell läggning och könsidentitet ska beröras på ett integrerat sätt i undervisningen i grundskolan och gymnasieskolan. I motion 2007/08:Ub304 (fp) yrkande 4 anför behovet av tydliga skrivningar om sexuell läggning och könsidentitetsuttryck i skolans kursplaner. I motion 2007/08:Ub422 (m, c, fp, v, mp) yrkandena 2–5 anför att HBT-frågorna ska nämnas i skollagen, i kursplanerna på grundskole- och gymnasienivå, behandlas inom olika skolämnen samt att alla elever ska ha rätt till objektiv undervisning i HBT-frågor. I motion 2007/08:Ub566 (mp) yrkande 37 krävs att HBT-frågorna uttryckligen ska nämnas i kursplanerna för grundskolan.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandena.

Kursplanerna för grundskolans alla ämnen har reviderats med tillämpning från höstterminen år 2000. I de samhällsorienterande ämnena markeras tydligt att tid ska avsättas för att diskutera och reflektera över begrepp som identitet, sexualitet, kärlek och jämställdhet. Vikten av att tala om värdefrågor i samband med undervisningen om samlevnad och relationer, människosyn och språkbruk betonas. Även i kursplanen för de naturorienterande ämnena ingår undervisning i sex och samlevnad. Att kunna föra diskussioner i dessa frågor och visa respekt för andras ståndpunkter och för olika samlevnadsformer är ett av målen i biologi. I läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m. (Lpo 94) föreskrivs att skolan ska sträva efter att varje elev respekterar andra människors egenvärde, tar avstånd från att människor utsätts för kränkande behandling och kan leva sig in i

och förstå andra människors situation. Bland de ämnesövergripande kunskapsområden som rektor har ett särskilt ansvar för nämns i läroplanen sex och samlevnad.

Skolverket har gjort en översyn av målen i de olika kursplanerna som rör kunskapsområdet sex och samlevnad för grund- och gymnasieskolan och därvid också tagit upp hur kunskapsområdet kan lyftas fram tydligare.

Naturskolor och utomhuspedagogik

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om naturskolor och utomhuspedagogik.

Jämför reservation 70 (mp).

Motionerna

Miljöpartiet anför i motion 2007/08:Ub557 yrkande 1, 3 och 4 vikten av naturskolor, behovet av att stärka utomhuspedagogikens ställning i läroplanen och behovet av att sprida kunskap och information om naturskolor och utomhuspedagogik. Det sistnämnda framför Miljöpartiet också i motion 2007/08:Ub566 yrkande 27.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandena.

Utskottet erinrar om att det finns ett stort utrymme för kommuner och skolor att ta initiativ till och stödja olika typer av verksamheter, t.ex. naturskolor och teknikskolor.

IT-kunskap

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om IT-kunskap.

Jämför reservation 71 (v).

Motionerna

Vänsterpartiet anför i motion 2007/08:T548 yrkande 7 att Skolverket bör få i uppdrag att utarbeta en vägledning för hur skolor kan skapa en trygg användning av IT och Internet samt aktivt informera om denna vägledning. I motionerna 2007/08:Ub464 (s), 2007/08:Ub360 (s) och 2007/08:

Ju237 (m) yrkande 2 föreslås att undervisning om säkerhet på Internet ges i skolan. I motion 2007/08:Ub234 (m) föreslås möjligheten att välja IT i stället för slöjd i skolan.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandena bl.a. med hänsyn till att den närmare uppläggningsen av undervisningen är skolornas sak.

Skola och näringsliv

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om skola och näringsliv.

Motionerna

I motion 2007/08:Fi240 yrkande 3 anförs att samarbetet mellan skola och kronofogdemyndighet bör uppmuntras. I motion 2007/08:Sk319 (fp) yrkande 1 betonas skolans roll för entreprenörskap. Ett liknande yrkande finns i motion 2007/08:Sk276 yrkande 1 och i motion 2007/08:Ub447 (m). I motion 2007/08:Ub435 anförs att samarbetet mellan skola och näringsliv måste förbättras. I motion 2007/08:Ub264 (c) anförs behovet av privatekonomi på schemat.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandena.

I frågan om att i skolan stödja framtida entreprenörskap vill utskottet, liksom tidigare, understryka skolans betydelse för att lägga grunden till ett positivt förhållningssätt när det gäller entreprenörskap och företagsamhet. Fler unga måste stimuleras att starta egna företag. Skolans syn på entreprenörskap måste därför förändras och elever måste ges möjlighet att få inblick i företagandets vardag.

I budgetpropositionen för 2008 (prop. 2007/08:1 utg.omr. 16 s. 114) skriver regeringen att den anser att det behövs en sammanhållen strategi som länkar samman alla nivåer i utbildningssystemet och som öppnar för och inbjuder andra aktörer att delta i arbetet. Utbildningsväsendet kan i högre grad än i dag stimulera och entusiasmera unga att bli entreprenörer, men det behövs entreprenörer inom näringsliv, kulturliv och ideella organisationer som samarbetar med utbildningsväsendet för att inspirera både lärare och elever.

Ämnesfrågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om ämnen i skolan, bl.a. artkunskap, feministiskt självförsvar, trafik kunskap, kunskap om mänskliga rättigheter m.m.

Jämför reservationerna 72 (mp) och 73 (v).

Motionerna

I motion 2007/08:Ub451 (mp) föreslås att man, inom ramen för den kommande översynen av läro- och kursplaner, utreder förutsättningarna för att inrätta en artkanon i grundskolan.

Vänsterpartiet anför i motion 2007/08:Ub306 yrkande 1 att feministiskt självförsvar bör erbjudas alla flickor från år 7.

Två motionärer vill införa trafik kunskap i skolan. Yrkanden av denna innebörd finns i motion 2007/08:Ub228 (c) och i motion 2007/08:Ub340 (kd) yrkandena 1 och 2. I det sistnämnda yrkandet vill motionären ge Skolverket i uppdrag att utforma kunskapsmål för ämnesområdet trafik i skolan.

I motion 2007/08:Ub322 (fp) anføres behovet av kraftigt förstärkt upplysning i skolan om kommunismens brott mot mänskligheten. I motion 2007/08:Ub569 (mp) yrkande 1 anføres att brott mot mänskliga rättigheter som har ägt rum i Sverige, med fokus på rasism, diskriminering och förtryck, ska uppmärksammas. I samma motions yrkande 2 framhåller man att Skolverket bör ges i uppdrag att göra en översyn av kursplanerna i grund- och gymnasieskolan i syfte att integrera kunskaper om rasism och diskriminering ur såväl ett historiskt som ett sociologiskt perspektiv.

I motion 2007/08:Ub206 (s) och i motion 2007/08:Ub220 (s) anføres att skolelever ska kunna få göra studiebesök i riksdagen.

I motion 2007/08:Ub246 (s) föreslås att kunskaper om första hjälpen bör erbjudas alla inom ramen för skola och arbetsliv. I motion 2007/08:Ub391 (s) understryks behovet av att utveckla dansen i skolan. I motion 2007/08:Ub411 (s) anføres behovet av vidareutbildning och vikten av kunskap i ämnet religionskunskap. I motion 2007/08:Ub420 (s) föreslås att alla grundskoleelever och förskolebarn ska kunna få minst ett besök om året på ett vetenskapscentrum. I motion 2007/08:Ub561 (s) betonas vikten av att livskunskap genomsyrar hela skolan. I motion 2007/08:Ub309 (mp) anføres behovet av utbildningsinsatser och forskning inom ämnet djuretik.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandena.

Kursplanerna i de samhällsorienterande ämnena omfattar bl.a. de frågor som uppmärksammas i motionsyrkandena. Skolorna har stor frihet att utforma undervisningen så länge målen i läroplanen och kursplanerna för respektive ämne uppnås. Utskottet förutsätter att adekvat undervisning ges.

Utskottet erinrar om de bestämmelser om elevens val som finns i 2 kap. 19 § grundskoleförordningen. Undervisningen i elevens val syftar till att fördjupa och bredda elevens kunskaper i ett eller flera ämnen. I elevens val kan ingå bl.a. dans.

Utskottet vill också påminna om den informationskampanj som nu genomförs på uppdrag av regeringen av Forum för levande historia för att upplysa om kommunismens brott mot mänskligheten.

Det kan nämnas att riksdagsförvaltningen fr.o.m. år 2008 har infört ett resebidrag för skolbesök i riksdagen.

Fritidshem

Rätt till fritidshem

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om rätt till plats i fritidshem.

Jämför reservation 74 (v).

Motionen

Vänsterpartiet anför i motion 2007/08:Ub229 yrkande 1 att det klart bör framgå av skollagen att eleverna i åldersgruppen tio–tolv år har rätt till fritidshemsplats. I samma motions yrkande 2 anför Vänsterpartiet att alla barn i åldrarna sex till tolv år på samma sätt som inom förskoleverksamheten bör ges möjlighet till plats även om föräldern är arbetslös eller föräldraledig.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandena.

Av skollagen (1985:1100) framgår att skolbarnsomsorgen avser barn t.o.m. tolv år som går i skolan. Skolbarnsomsorgen bedrivs i form av fritidshem och familjedaghem och ska ta emot barn under den del av dagen då de inte vistas i skolan och under lov. För barn mellan tio och tolv år kan skolbarnsomsorgen även bedrivas i form av öppen fritidsverksamhet. Skolbarnsomsorgens uppgift är att komplettera skolan samt erbjuda barn en meningsfull fritid och stöd i utvecklingen med utgångspunkt i varje barns behov.

Kvalitet på fritidshemmen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om fritidshemmens kvalitet.
Jämför reservation 75 (s).

Motionerna

Socialdemokraterna anför i motion 2007/08:Ub511 yrkande 12 att kvaliteten på fritidshemmen bör utvecklas, samtidigt som barnen ska få chans till mer utvecklande aktiviteter.

I motion 2007/08:Ub534 (s) anføres att fler arbetsuppgifter skulle kunna fördelas mellan skola och fritidshem, såsom t.ex. hjälp med läxläsningen. Det är därför viktigt att fritidshemsverksamheten håller god kvalitet. I motion 2007/08:Ub389 (fp) anføres att grupperna på fritidshemmen behöver bli mindre, personaltätheten högre och andelen högskoleutbildad personal större.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandena.

I Skolverkets lägesrapport för 2006 riktas kritik mot skolbarnsomsorgens kvalitet. De brister som konstateras gäller gruppernas storlek och fritidshemmens möjlighet att erbjuda barnen en genomtänkt och varierad verksamhet som är anpassad efter barnens behov, ålder, intressen och erfarenheter. Andelen barn i fritidshemsverksamhet har ökat och omfattar 76,4 % av alla barn i åldern sex till nio år 2005. Hösten 2005 fanns det, enligt Skolverket, i genomsnitt drygt 30 barn per avdelning. Variationerna mellan kommunerna är stora. Av statsbidraget till kvalitetssäkrande åtgärder har 11 % av de 500 miljonerna gått till skolbarnsomsorgen. Enligt Skolverkets uppföljning har svårigheten att rekrytera fritidspedagoger och förskollärare lett till att fler barnskötare och övrig personal än planerat anställts.

Skolbarnsomsorgen behandlas i samband med beredningen av ny skollag. Även satsningen på lärarutbildningen och auktorisation av lärare kan förväntas vara gynnsamma för skolbarnsomsorgen.

Aktivitets- och läsläsningssatsningar på fritidshem

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om aktivitets- och läsläsningssatsningar på fritidshem.

Jämför reservation 76 (s).

Motionerna

Socialdemokraterna anför i motion 2007/08:Ub511 yrkande 14 att aktivitets- och läsläsningssatsningar bör genomföras på fritidshem.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandena.

Utskottet anser att kunskapsuppdraget är grundskolans huvuduppgift. Skolan ska inom ramen för sin verksamhet ge eleverna den kunskap de behöver och har rätt till.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Skolstart, punkt 1 (mp) av Mats Pertoft (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Ub566 yrkandena 12 och 13.

Ställningstagande

Dagens skolsystem utgår från att barn mognar och utvecklas i samma takt. Men barn mognar i olika takt, pojkar ofta senare än flickor. Därför måste skolstarten vara mer individanpassad och flexibel. Vissa barn är mogna att börja med skolarbetet vid sex års ålder. Andra är kanske inte mogna förrän vid åtta års ålder och behöver mer tid att få leka av sig innan allvaret börjar och de kan koncentrera sig en längre stund. Det ska vara barnens utvecklingsnivå som är avgörande för när de ska börja skolan, inte den fysiska åldern. Därför bör det införas en möjlighet till skolstart vid olika åldrar, en mer individuellt anpassad skolstart. Redan i dag finns möjlighet att börja vid sex eller sju års ålder. Miljöpartiet anser att denna valfrihet bör utsträckas till åtta års ålder för att öka möjligheten till individanpassning. Vi tycker också att barn bör ha möjlighet att börja skolan vid både vår- och höstterminernas början.

2. Antagningsprov vid urval, punkt 2 (v) av Eva Olofsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Ub353 yrkande 12.

Ställningstagande

På många håll startas klasser och skolor med speciella inriktningar, med t.ex. dans och fotboll på schemat. Det är bra att skolan utvecklas och att eleverna kan bejaka sina intressen. Skolan måste vara öppen för alla elever, och det gäller också skolor med specialinriktning. Skolan har till uppgift att ge eleverna möjlighet att utveckla sina kunskaper och färdigheter, och elevernas förkunskaper ska inte spela någon roll för att de ska få den chansen. Tanken med dessa skolor måste vara att eleverna ska kunna utveckla sina intressen och färdigheter, inte att de ska ingå i en elitsatsning. Vi tror också att både elever och föräldrar är fullt kapabla att själva avgöra vilken specialinriktning som passar bäst. I de flesta fall går dessutom intresse och förmåga hand i hand. Därför anser vi att urvalet till dessa klasser och skolor inte ska få ske med hjälp av antagningsprov eller tester och att detta ska gälla både kommunala och fristående grundskolor.

3. Närhetsprincipen i grundskolan, punkt 3 (v)

av Eva Olofsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Ub353 yrkande 13.

Ställningstagande

Det ”fria” skolvalet har slagit igenom stort, ackompanjerat av två argument: ökat inflytande över den egna situationen för föräldrar och elever genom valfrihet samt kvalitetsförbättring i skolan genom konkurrens. Vi anser att argumenten är svaga och att det ”fria” skolvalet i stället skapar segregering och stress. Principen om att skolan ska vara en plats där elever med olika bakgrund och erfarenheter kan mötas blir alltmer avlägsen. Skolan kan visserligen inte lösa problemet med segregeringen, men genom att införa närhetsprincipen kan några av effekterna motverkas.

I första hand ska varje elev gå i en skola så nära hemmet som möjligt. Föräldrar och elever bör dock ges möjlighet att komma in med alternativa önskemål som bör tillgodoses så långt det är möjligt. Geografisk närhet ska ge företräde om fler elever önskar gå i skolan än det finns plats för. Kommunerna måste också ta hänsyn till boendesegregationen när de konstruerar skolornas upptagningsområden.

4. Skolans värdegrund, punkt 4 (s)

av Marie Granlund (s), Mikael Damberg (s), Agneta Lundberg (s), Peter Hultqvist (s), Thomas Strand (s) och Roland Bäckman (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Ub516 yrkande 1 och avslår motionerna 2007/08:Ub285, 2007/08:Ub306 yrkande 2, 2007/08:Ub349, 2007/08:Ub407, 2007/08:Ub482, 2007/08:Ub488 och 2007/08:Ub536.

Ställningstagande

Alla barn har rätt till en objektiv och allsidig undervisning. Den gemensamma värdegrunden ska vara basen i den svenska skolan.

Skolverket måste ges ansvaret att göra en helhetsbedömning av huvudmannens förutsättningar att leva upp till lagens krav på kvalitet och huvudmannens förutsättningar att i praktiken följa de allmänna målen och värdegrunden som gäller för det offentliga skolväsendet. Skolor som inte lever upp till kraven ska ytterst kunna få tillståndet indraget med omedelbar verkan. Skolverket måste få ökad insyn och befogenheter att agera när det upptäcker brister.

Vi anser att det bör slås fast att all undervisning ska vara icke-konfessionell oavsett huvudman. Skollagen måste skärpas. Vi vill införa en kunskapsgaranti som innebär att all undervisning ska vila på vetenskaplig grund.

En sådan tydlig formulering i lagen torde också göra Skolverkets tillsyn betydligt enklare.

5. Skolans värdegrund, punkt 4 (v)

av Eva Olofsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Ub306 yrkande 2 och avslår motionerna 2007/08:Ub285, 2007/08:Ub349, 2007/08:Ub407, 2007/08:Ub482, 2007/08:Ub488, 2007/08:Ub516 yrkande 1 och 2007/08:Ub536.

Ställningstagande

I Lpo 94 (läroplanen för det obligatoriska skolväsendet) och Lpf 94 (läroplanen för det frivilliga skolväsendet) finns avsnitt om skolans uppdrag respektive skolans huvuduppgifter. I dessa avsnitt beskrivs ett antal perspektiv som ska finnas med i all undervisning. Det handlar om ett historiskt, miljöinriktat, internationellt och etiskt perspektiv.

Vänsterpartiet anser att till dessa bör läggas ett genusperspektiv. För grundskolan kan det placeras efter internationellt perspektiv i Lpo 94 och ges följande lydelse: Genom genusperspektivet får eleverna möjlighet att ytterligare nyansera frågorna om mångfald, makt och jämlikhet. Undervisningen stöder därmed eleverna i deras identitetsskapande process samt ger dem förutsättningar att själva ta ställning och påverka rådande könsmaktstrukturer.

6. Jämställdhet i skolors kvalitetsredovisningar, punkt 5 (s)

av Marie Granlund (s), Mikael Damberg (s), Agneta Lundberg (s), Peter Hultqvist (s), Thomas Strand (s) och Roland Bäckman (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Ub511 yrkande 8.

Ställningstagande

I en ojämfälld skola är både pojkar och flickor förlorare. Skolan bidrar alltför ofta till att cementera ojämlikhet och traditionella könsroller. Att skillnaderna i resultat mellan pojkar och flickor trendmässigt ökat de senaste tio åren måste uppmärksammas särskilt i alla skolor och i alla kommuner. Det behövs mer kunskap om orsakerna och mer av handfasta insatser som kan förbättra pojkars resultat men som också uppmärksammar effekterna av flickornas stress och pressande skolsituation. I grunden handlar det om att bryta traditionella könsmonster och könsroller som påverkar såväl pojkars som flickors attityder till skolan och styr deras framtida utbildningsval. Jämställdhet ska vara ett obligatoriskt kvalitetsområde för skolans kvalitetsgranskning och ingå i alla skolors kvalitetsredovisningar.

7. Avgiftsfri undervisning, punkt 6 (s)

av Marie Granlund (s), Mikael Damberg (s), Agneta Lundberg (s), Peter Hultqvist (s), Thomas Strand (s) och Roland Bäckman (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Ub283 och avslår motionerna 2007/08:Ub345, 2007/08:Ub445, 2007/08:Ub479 och 2007/08:Ub506.

Ställningstagande

Skolverket har i sin tillsyn vid ett flertal tillfällen uttalat att utflykter och skolresor som kan anses utgöra ett inslag i utbildningen måste vara avgiftsfria. I sin funktion som nationell tillsynsmyndighet har verket till uppgift att kontrollera att kommuner och andra skolhuvudmän agerar i enlighet med de bestämmelser som reglerar skolverksamheten.

Skolverket har konstaterat att huvudmännen ibland hävdar att de aktiviteter som är förenade med viss kostnad är frivilliga och att man då ordnar alternativ verksamhet för de elever som inte vill delta. Det är, enligt verket, inte förenligt med värdegrunden och principen om lika tillgång till utbildning att vissa elever ska behöva avstå från gemensamma aktiviteter, på grund av att dessa aktiviteter är förenade med kostnader. I sådant fall ska aktiviteterna betalas av kommunala medel eller genom elevernas arbete eller sparande.

Eftersom huvudmännen för skolverksamheten tolkar skollagen olika finns det all anledning att utvärdera och förtydliga skollagen på denna punkt, så att alla elever ges möjlighet att delta i aktiviteter som anordnas av skolan, utan att man tar ut avgifter.

8. Avgiftsfria måltider, punkt 7 (v)

av Eva Olofsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Fi268 yrkande 2.

Ställningstagande

Vi vet att många barn och ungdomar av olika anledningar inte äter frukost hemma. Ungefär en tredjedel av landets skolor erbjuder frukost i skolan. Skolor som testat frukostservering upptäcker snabbt fördelarna: det blir lugnare i klassrummen, frånvaron minskar, eleverna blir ”pedagogiskt tillgängliga”, intresset för kost och hälsa ökar och inte minst ger det fler möjligheter till kontakter mellan elever och personal.

Frukost i skolan ska inte ersätta frukosten i hemmet utan fungera som ett komplement för de elever som av någon anledning inte hinner eller kan äta hemma. Att servera frukost i skolan är ett sätt att ge alla elever en bra start, men också goda förutsättningar att orka hela skoldagen. På det här sättet lägger man dessutom från tidig ålder grunden för bra matvanor.

Av de skolor som serverar frukost i dag är det många som tar betalt. Vi i Vänsterpartiet anser att detta är något som ska erbjudas alla elever, och då får kostnaden inte vara ett hinder för de elever som inte har råd men kanske är de som har störst behov. Vänsterpartiet föreslår ett tillägg till skollagens 4 kap. 4 a § om skolmåltider som ålägger skolorna att även erbjuda kostnadsfri frukost för elever i grundskolan.

9. Skolskjuts, punkt 9 (mp)

av Mats Pertoft (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Ub566 yrkande 25 och avslår motionerna 2007/08:Ub339 och 2007/08:Ub374.

Ställningstagande

Skollagen är i dag otydligt formulerad vad gäller rätten till skolskjuts vid växelvis boende. Det är viktigt att lagen tydliggörs på denna punkt. Miljöpartiet anser att skolskjuts i skollagen ska föreskrivas som en rättighet för eleven, och att den ska gälla från den adress där eleven är folkbokförd. Möjlighet till skolskjuts vid växelvis boende ska finnas om det inte innebär extra kostnader för kommunen. Det är inte rimligt att en elev ska nekas kliva på en skolbuss som ändå går förbi elevens bostad, enbart för att eleven inte är folkbokförd på den aktuella adressen.

10. Särskild statlig satsning, punkt 11 (s)

av Marie Granlund (s), Mikael Damberg (s), Agneta Lundberg (s), Peter Hultqvist (s), Thomas Strand (s) och Roland Bäckman (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Ub511 yrkande 3.

Ställningstagande

Sverige har ett av världens mest jämlika skolsystem, men det som oroar är de ökade klyftorna mellan skolor och elever. Alla barn är inte lika och alla skolor har inte samma villkor. Lika chanser kräver olika resurser, därför säger vi nej till en nationell skolpeng lika för alla. Vi vill att elevernas behov ska vara styrande för hur man fördelar resurser. För oss socialdemokrater är det självklart att alla barn ska ha rätt att gå i en bra skola. I de kommuner där socialdemokrater får förtroende ska det finnas resursfördelningssystem som styr resurserna efter behov. Vi vill göra en särskild statlig satsning i de skolor som har det tuffast.

11. Anmälningsskyldighet för skolpersonal, punkt 12 (s)

av Marie Granlund (s), Mikael Damberg (s), Agneta Lundberg (s), Peter Hultqvist (s), Thomas Strand (s) och Roland Bäckman (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Ub543.

Ställningstagande

Skolverket har i dag ansvaret för att se till att skolornas undervisning bedrivs i enlighet med skollag och läroplan. Grunden för detta är lagstiftningen och det faktum att både offentliga och privata skolor finansieras (med några få undantag) av skattemedel.

En generell tillsyn från Skolverket räcker inte enbart för att komma till rätta med problemen. Skolverket behöver information när någon ser missförhållanden. Skolpersonalen har där en viktig uppgift.

I syfte att stärka den enskilde anställde i skolan anser vi att en motsvarighet till "lex Sarah" bör införas för såväl kommunala som fristående skolor så att skolpersonal får en lagstadgad anmälningsplikt till Skolverket om man blir varse brott mot skollagen eller att undervisningen inte följer läroplanen eller andra missförhållanden som går ut över undervisningen.

12. Elev- och föräldrainflytande, punkt 13 (s)

av Marie Granlund (s), Mikael Damberg (s), Agneta Lundberg (s), Peter Hultqvist (s), Thomas Strand (s) och Roland Bäckman (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2007/08:Ub361 och 2007/08:Ub396 samt avslår motionerna 2007/08:Ub305 yrkande 9, 2007/08:Ub372, 2007/08:Ub535 och 2007/08:Ub566 yrkandena 15, 17 och 19.

Ställningstagande

Sedan flera decennier finns föräldra- eller personalkooperativa förskolor som ett alternativ till privata eller kommunala. Samma behov av inflytande finns i skolan, både på grund- och på gymnasienivå. Ett av de verktyg som stått till buds för gymnasieskolor som velat öka elevernas inflytande och demokratiska rättigheter var möjligheten att tillämpa elevmajoritet i skolans styrelse. Det har regeringen nu avskaffat, vilket vi beklagar.

I stället för att stötta ett ökat elevinflytande uppmuntrar alltför många kommuner sina skolor att knoppa av sig och bilda aktiebolag. Några stora företag driver fristående skolor och gör privata vinster på kommunala skattemedel. Samtidigt har inflytandet över skolan och undervisningen minskat för dem som verkligen berörs.

Skolan är en samhällsnyttig verksamhet som finansieras av skattemedel. Vi vill därför att regeringen främjar skolor som premierar elevernas och lärarnas inflytande framför privat vinst.

Såväl skollagstiftning som arbetsmiljölagstiftning ger elever i skolan rätt till inflytande. I läroplaner och i skollagen betonas betydelsen av att eleverna får ta ansvar och ha inflytande i skolan. För eleverna är det viktigt att konkret kunna se att deras inflytande ger resultat i frågor som rör skolvardagen. Det kan t.ex. gälla arbete mot mobbning, skolans värdegrund eller hur skollokaler ska utformas.

13. Elev- och föräldrainflytande, punkt 13 (v)

av Eva Olofsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Ub305 yrkande 9 och avslår motionerna 2007/08:Ub361, 2007/08:Ub372, 2007/08:Ub396, 2007/08:Ub535 och 2007/08:Ub566 yrkandena 15, 17 och 19.

Ställningstagande

I förskolan, och i stor utsträckning under de första åren i grundskolan, är möjligheten att påverka undervisningen större än vad den är under de senare åren i grundskolan och i gymnasieskolan. Inom förskolan och i år 1–3 får barnet/eleven ofta frågan om vad hon/han vill göra eller på vilket sätt hon/han vill genomföra ett planerat moment. Lärare i de senare årskurserna i grund- och gymnasieskolan har mycket att lära av förskolan.

För att uppnå ett demokratiskt utbildningssystem fordras alltså nya arbetsmetoder. Undervisningsformerna måste förändras så att elevernas egna aktiviteter, samarbete inom gruppen och möjligheten att påverka sin egen situation är det viktiga. Då kan eleverna få det självförtroende som är nödvändigt för att kunna klara utbildningen. Undervisningsformerna ska även inriktas på att elever ska ha likvärdiga villkor oberoende av deras bakgrund. Elevernas inflytande i skolan måste tas på allvar. De måste få verklig delaktighet i skolarbetet, dvs. ges ansvar för skolans skötsel och få ta aktiv del i planering, genomförande och utvärdering av undervisningen. Delaktighet handlar om rätten att få vara med, att ha uppgifter samt att få och ta ansvar.

Ökat inflytande handlar inte bara om en rättighet att få påverka sitt dagliga arbete utan i lika hög grad om en skyldighet att ta ansvar för sitt eget lärande. Vänsterpartiet anser att elevernas rätt till reellt inflytande över sin utbildning och arbetsmiljö bör förtydligas i skollagen.

14. Elev- och föräldrainflytande, punkt 13 (mp)

av Mats Pertoft (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Ub566 yrkandena 15, 17 och 19 samt avslår motionerna 2007/08:Ub305 yrkande 9, 2007/08:Ub361, 2007/08:Ub372, 2007/08:Ub396 och 2007/08:Ub535.

Ställningstagande

Skolan har som uppgift att bidra till att fostra demokratiska individer med respekt för medmänniskor och deras olikheter. Ändå är det demokratiska inslaget i skolorna starkt begränsat. Skolan är till för eleverna, och självklart ska de ha inflytande över den. För att förbättra förutsättningarna för ökad demokrati inom skolan anser Miljöpartiet att varje skola ska ha ett fungerande representativt forum för elevinflytande.

I samband med att man utser ombud till de lokala styrelserna från föräldrar och elever blir det mycket tydligt att det även behövs utbildningsinsatser för att lära sig ”hantverket”. Både föräldrar och elever måste få en rimlig chans att lära sig grundläggande fakta om hur det svenska utbildningsväsendet fungerar och var vilka beslut tas. Regeringens, riksdagens, de statliga myndigheternas och kommunernas roll behöver förklaras och exemplifieras. I samband med att verksamheten med lokala styrelser permanentas, som föreslås av Miljöpartiet, bör Skolverket få i uppdrag att ta fram riktlinjer för en sådan utbildning.

Att arbeta med elevinflytande tar tid och kraft. Miljöpartiet anser att elever som tar ansvar för sin och sina medelevers situation utför ett enormt viktigt arbete och att de därför bör uppmuntras. Därför anser Miljöpartiet att skollagen bör ändras så att det ska framgå av en elevs slutbetyg om denne varit engagerad i en sådan aktivitet.

15. Friskolorna som del av det gemensamma skolväsendet, punkt 14 (s)

av Marie Granlund (s), Mikael Damberg (s), Agneta Lundberg (s), Peter Hultqvist (s), Thomas Strand (s) och Roland Bäckman (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Ub511 yrkande 1 och avslår motionerna 2007/08:Ub301, 2007/08:Ub359 och 2007/08:Ub466.

Ställningstagande

Vi socialdemokrater vill se en sammanhållen skola som är en mötesplats för barn från olika sociala miljöer och kulturer och som är tillgänglig för barn med funktionshinder. Alla skolor ska, oavsett om det är en fristående

skola eller en kommunal, tillhöra samma gemensamma skolväsende och ska omfattas av samma regler, såväl skyldigheter som rättigheter. Alla barn och ungdomar har rätt till samma nationellt likvärdiga skola oavsett var man bor och vem som är huvudman för skolan.

16. Kommunernas inflytande över friskoleetablering, punkt 17 (s)

av Marie Granlund (s), Mikael Damberg (s), Agneta Lundberg (s), Peter Hultqvist (s), Thomas Strand (s) och Roland Bäckman (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2007/08:Ub218, 2007/08:Ub366, 2007/08:Ub398, 2007/08:Ub471 och 2007/08:Ub511 yrkande 10 och avslår motionerna 2007/08:Ub353 yrkande 3, 2007/08:Ub401, 2007/08:Ub509 och 2007/08:Ub521.

Ställningstagande

Etableringar av nya friskolor får inte leda till sämre undervisning för barnen i den kommunala skolan eller ökad segregation. Därför måste kommunernas inflytande vid etablering av friskolor förstärkas. Vi anser att det måste finnas en balans mellan offentliga och fristående skolor i en kommun så att kommunen ges faktiska möjligheter att ta sitt övergripande ansvar.

17. Kommunernas inflytande över friskoleetablering, punkt 17 (v)

av Eva Olofsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Ub353 yrkande 3 och avslår motionerna 2007/08:Ub218, 2007/08:Ub366, 2007/08:Ub398, 2007/08:Ub401, 2007/08:Ub471, 2007/08:Ub509, 2007/08:Ub511 yrkande 10 och 2007/08:Ub521.

Ställningstagande

Sedan början av 1990-talet är det kommunerna som har ansvaret för skolans organisation och ekonomi. I ett sådant system är det orimligt att en fristående skola ska kunna bedrivas i en kommun mot kommunens egen vilja. För Vänsterpartiet är det därför självklart att kommunen borde ha en reell möjlighet att ha direkt inflytande över etableringen av en fristående skola. Därför måste skollagen ändras så att Skolverket endast kan godkänna en ny fristående skola som bidragsberättigad om kommunen i fråga tillstyrkt ett sådant beslut. Dessutom, om kommunen säger nej till etableringen av en fristående skola måste Skolverket fatta beslut om att skolan ej har rätt till bidrag.

18. Tydligare konsekvensbeskrivningar, punkt 18 (v)

av Eva Olofsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 18 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Ub353 yrkande 4.

Ställningstagande

I samband med Skolverkets beslut om rätt till bidrag ska kommunens yttrande innehålla en konsekvensbeskrivning. Av den bör framgå vilka följder etableringen av en fristående skola får för kommunens samlade skolväsende. Skolverkets prövning ska ske utifrån en helhetsbedömning där kommunens yttrande ska ha avgörande betydelse.

År 2005 fick Skolverket i uppdrag av regeringen att komma med förslag för att bl.a. förbättra prövningen av fristående skolor. I rapporten Prövning och bidrag för fristående skolor (Skolverket 2006:281) konstaterar Skolverket att det finns brister både i ansökningarna om att starta skolor och i kommunernas konsekvensbeskrivningar. Till en viss del kan dessa problem lösas med förändrade rutiner, exempelvis att Skolverkets anvisningar görs tydligare och att ansökningsblanketterna förbättras.

Däremot anser Skolverket att det inte är tillräckligt med förändrade rutiner för att komma till rätta med de brister som finns i kommunernas yttranden över fristående skolors ansökan om etablering. Det finns kommuner som helt avstår från att yttra sig, särskilt när det gäller ärenden om gymnasieskolor. För att Skolverket ska ha ett fullständigt underlag för att fatta beslut om godkännande och rätt till bidrag bör det framgå av förordningen om fristående skolor att kommunen inte endast har rätt att yttra sig utan är skyldig att yttra sig vid etablering av en fristående skola. Kommunen ska också vara skyldig att bifoga en konsekvensbeskrivning till sitt yttrande. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Även i de fall kommunerna inkommer med yttranden är de ofta kortfattade. Det är sällan som konsekvensbeskrivningarna följer Skolverkets anvisningar i skriften Att yttra sig till Skolverket om fristående skolor (Skolverket 2000), som bifogas när ansökningshandlingarna skickas ut till kommunerna. Det är av största vikt att kommunens konsekvensbeskrivning ger Skolverket möjlighet att göra en seriös bedömning av vilka följder etablerandet av en ny fristående skola får.

19. Skolverkets bedömning, punkt 19 (s, v)

av Marie Granlund (s), Mikael Damberg (s), Agneta Lundberg (s), Peter Hultqvist (s), Thomas Strand (s), Roland Bäckman (s) och Eva Olofsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2007/08:Ub353 yrkande 5 och 2007/08:Ub516 yrkande 2.

Ställningstagande

Vi föreslår att ett förtydligande görs i skollagen om att Skolverket i samband med ansöknings- eller etablering av friskolor ska göra en allsidig bedömning av sådana omständigheter som kan inverka på skolväsendet i kommunen. Det ska bl.a. undersökas om inrättandet av en fristående skola inverkar menligt på kommunens möjlighet att erbjuda eleverna utbildning inom det egna skolväsendet eller medför ekonomiska svårigheter på lång sikt.

Skolverket ska ha ansvar för att göra en helhetsbedömning av huvudmannens "förutsättningar". Det ska innefatta både förutsättningarna att leva upp till lagens krav på kvalitet och huvudmannens förutsättningar att i praktiken följa de allmänna målen och värdegrunden som gäller för det offentliga skolväsendet. Skolverket kan då granska exempelvis ett trossamfunds stadgar och dess verksamhet och kunna konstatera att det inte bedömer det trovärdigt att denna huvudman kommer att kunna leva upp till kraven.

Vid ett överklagande skulle domstolen då få pröva om Skolverket haft tillräckligt underbyggda fakta för sitt beslut i stället för som i dag i huvudsak bara granska om huvudmannens ansökan varit korrekt skriven.

20. Stopplag för etablering av friskolor, punkt 20 (v)

av Eva Olofsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 20 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed avslår riksdagen motion 2007/08:Ub353 yrkande 1.

Ställningstagande

I Skolverkets rapport Vad händer med likvärdigheten i svensk skola? (2006:275) konstateras att skillnaden mellan skolor med avseende på elevresultat har ökat sedan 1998. Även skolsegregationen utifrån socioekonomisk bakgrund har ökat under samma tid. Förklaringen är möjligheten att fritt välja skola. Det är en möjlighet som främst utnyttjas av föräldrar med högre utbildning, som placerar sina barn i skolor där det finns elever med samma bakgrund.

De fristående, eller privata, skolorna utgör en väsentlig del av det marknadsanpassade utbildningssystem som infördes av en borgerlig regering. De fristående skolorna förstärker på ett mycket påtagligt sätt de negativa effekterna av den marknadsmässiga styrningen av skolan. Anledningen till att de fristående skolorna kan utöva en sådan stor påverkan på hela skolväsendet är att Sverige har bland de mest generösa reglerna i världen för etablering av och verksamhet vid privata skolor. Skolhuvudmännens intressen och rättigheter går före elevernas bästa.

För att hejda den numera okontrollerade utvecklingen inom skolans område föreslår Vänsterpartiet att det införs en stopplag för etablering av nya privata skolor tills nya regler har införts, som innebär att de fristående skolorna inte gynnas. Under den tid det tar att utarbeta och implementera nya regler ska Skolverket inte ta emot nya ansökningar om att få starta fristående skolor, inkomna ansökningar ska ej behandlas och skolor som godkänts, men ej startat sin verksamhet, måste skjuta upp starten.

21. Avgift för Skolverkets prövning, punkt 21 (v)

av Eva Olofsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 21 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Ub353 yrkande 2.

Ställningstagande

Antalet ansökningar till Skolverket att starta en fristående skola har ökat kraftigt. Många av ansökningarna är ofullständiga eller bristfälliga. Det innebär att handläggningstiderna förlängs eftersom kompletteringar måste begäras in. Det gör det också svårt för kommunerna att göra bra konsekvensanalyser om de får ett undermåligt underlag. I andra fall får ansökningar visserligen godkänt, men huvudmännen startar aldrig någon verksamhet.

För att begränsa antalet ansökningar som bygger på orealistiska antaganden eller bristfällig planering, eller helt enkelt är oseriösa, bör en särskild avgift införas för Skolverkets prövning. Det är också rimligt att de som ansöker om att starta en fristående skola bidrar till finansieringen av statens merkostnader för prövningen.

22. Privatisering av kommunala skolor, punkt 22 (s)

av Marie Granlund (s), Mikael Damberg (s), Agneta Lundberg (s), Peter Hultqvist (s), Thomas Strand (s) och Roland Bäckman (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 22 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Ub203 och avslår motionerna 2007/08:Ub353 yrkande 7 och 2007/08:Ub505.

Ställningstagande

Utgångspunkten för oss socialdemokrater är att hela skolväsendet ska präglas av rättvisa villkor, demokratisk insyn och likvärdig kvalitet. Det ska också gälla de fristående skolorna. Möjligheten att kunna välja skola är värdefull, och de fristående skolorna har en naturlig plats i utbildningsutbudet. Vi socialdemokrater anser att det måste finnas en balans mellan offentliga och fristående skolor i en kommun så att kommunen ges faktiska möjligheter att ta sitt övergripande ansvar. Fristående skolor kan fungera som ett komplement till den kommunala skolan, men etableringar av nya fristående skolor får inte leda till sämre undervisning och pedagogiska möjligheter för barnen i den kommunala skolan.

Täby kommuns beslut att driva igenom en tvångsprivatisering av Tibble gymnasium, kommunens största gymnasieskola med 1 200 elever, har väckt stor debatt och berättigad kritik. Hanteringen av denna ”avknoppning” av en fungerande och väl ansedd kommunal gymnasieskola har riktat strålkastarljuset på de lagar och förordningar som reglerar avknoppningar inom skolans område.

En kommun bestämmer självständigt över sin skolorganisation, vilket innebär att kommunen har full frihet att efter eget bestämmande såväl starta som lägga ned skolor. Däremot kan verksamheten inte utan vidare överlåtas till någon annan. För att en enskild huvudman ska kunna bedriva skolverksamhet (grundskola) krävs att Skolverket godkänner skolan eller förklarar skolan berättigad till bidrag från elevernas hemkommuner, se 9 kap. skollagen.

Vi socialdemokrater anser att tvångsprivatiseringen av Tibble gymnasium och den nya avknoppningstrend som Skolverket har kunnat konstatera väcker en rad principiella frågor om hur privatisering av befintlig skolverksamhet ska kunna ske, vilka villkor som ska gälla både för lärare och för elever och hur kvaliteten i undervisningen ska kunna garanteras.

En tvångsprivatisering av en skola utan stöd bland befintliga lärare kan komma att påverka skolverksamheten också i andra skolor i kommunen. Lärare som inte vill följa med in i den nya verksamheten kan omplaceras till en annan kommunal skola, vilket i sin tur kan leda till uppsägningar av lärare på grund av övertalighet.

För att en avknoppning ska kunna genomföras fordras förutom ett positivt beslut från Skolverket dessutom att kommunerna upplåter lokalerna till den fristående skolan och att denna också får ta över inventarier, utrustning m.m. När en kommun överlåter egendom till någon enskild måste man följa huvudregeln i kommunallagen att kommuner och landsting ska behandla sina medlemmar lika, se likställighetsprincipen 2 kap. 2 § kommunallagen (1991:900). Ett minimikrav på kommunala avknoppningar av skolor borde vara att de som tar över verksamheten betalar ett marknadsmässigt pris för skolan.

Det är inte självklart så att det är just de som först anmäler intresse för att ta över skolan som är bäst på att bedriva verksamheten. En möjlighet som borde studeras är om det i liknande fall är bättre om flera olika alternativ kan ställas mot varandra.

Ett minimikrav för en avknoppning av en kommunal skola borde rimligtvis vara att de elever som redan går på skolan alternativt sökt och kommit in på en utbildning garanteras rätten att gå kvar och fullfölja sin utbildning.

Sveriges Kommuner och Landsting har utrett hur avknoppning av kommunal verksamhet bör gå till. Kommuner som vill sälja skolor till personalen måste sätta ett marknadsmässigt pris på skolan. I och med SKL:s utredning underkänns Täby kommuns sätt att handskas med försäljningen av Tibble gymnasium.

Även Statskontoret ska göra en analys av vilka principer som enligt gällande rätt ska ligga till grund för prissättningen av en verksamhet när en kommun eller ett landsting överlåter den till kommunal personal. I detta uppdrag ligger också att bedöma om olika utgångspunkter ska användas beroende på om det är fastigheten, verksamheten eller båda delarna som överlåts. Analysen ska göras mot bakgrund av såväl kommunalrättsliga bestämmelser som EG:s statsstödsregler. I uppdraget ingår vidare att

utreda om nuvarande regelverk ger utrymme för att särbehandla den egna personalen när verksamheter överlåts och vilken inverkan en hembudsklausul kan tänkas få på försäljningspriset. Vi välkomnar denna utredning även om den fått ett mycket snävare direktiv än vad som tidigare utlovats.

23. Privatisering av kommunala skolor, punkt 22 (v)

av Eva Olofsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 22 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Ub353 yrkande 7 och avslår motionerna 2007/08:Ub203 och 2007/08:Ub505.

Ställningstagande

Den senaste privatskoletrenden är att enskilda personer vill överta och privatisera verksamheten i kommunala skolor. Ofta är det anställda vid skolan som menar att de inte kan utveckla verksamheten i önskad riktning om skolan styrs av demokratiskt valda politiker. Företeelsen brukar omnämnas som ”avknoppning”, men ett förskönat språkbruk kan inte dölja det faktum att det är fråga om utförsäljning av gemensamt styrda verksamheter och gemensam egendom. Konsekvenserna av denna utveckling är svåra att förutse, men redan nu kan stora problem anas.

Ett problem som har uppmärksammats är om det är möjligt att privatisera skolan om en majoritet av elever och personal motsätter sig en privatisering. Och även om personal och elever ställer sig positiva till en privatisering är det inte säkert att framtida elever och anställda är av samma åsikt.

Ett särskilt problem uppstår när verksamhet som tidigare bedrivits i offentlig regi privatiseras. Den generella grundlagsfästa meddelarfriheten ersätts då med en långtgående tystnadsplikt. Detta innebär bl.a. att privat verksamhet får konkurrensfördelar på bekostnad av arbetstagarens möjlighet att meddela sig när det gäller exempelvis missförhållanden på arbetsplatsen. Detta är särskilt allvarligt just på grund av att verksamheterna finansieras med skattemedel, och för att det handlar om verksamheter där elever och föräldrar måste kunna ställa höga krav på kvalitet, trygghet och säkerhet.

Ett annat allvarligt problem är att vissa områden helt kan komma att sakna kommunala skolor. Det väcker frågor om hur barns och ungdomars rätt att få utbildning inom det offentliga skolväsendet ska kunna tillvaratas och vilken rätt eleverna har att gå i en skola nära hemmet. Inte minst kan

det komma att drabba elever med funktionsnedsättningar, som inte kan vara säkra på att en fristående skola vill ta emot dem utan måste gå i en kommunal skola.

Givetvis är det bara populära skolor med god ekonomi som är intressanta att köpa ut. De skolor som blir kvar i kommunal regi är skolor med större eller mindre problem som kräver mer resurser. Med en krympande kommunal skolbudget blir det allt mindre pengar över till de elever som har störst behov av stöd och hjälp, vilket ökar segregationen och de redan alltför stora klasskillnaderna i samhället.

Sveriges Kommuner och Landsting har utrett hur avknoppning av kommunal verksamhet bör gå till. Kommuner som vill sälja skolor till personalen måste sätta ett marknadsmässigt pris på skolan. I och med SKL:s utredning underkänns Täby kommuns sätt att handskas med försäljningen av Tibble gymnasium.

Även Statskontoret ska göra en analys av vilka principer som enligt gällande rätt ska ligga till grund för prissättningen av en verksamhet när en kommun eller ett landsting överlåter den till kommunal personal. I detta uppdrag ligger också att bedöma om olika utgångspunkter ska användas beroende på om det är fastigheten, verksamheten eller båda delarna som överlåts. Analysen ska göras mot bakgrund av såväl kommunalrättsliga bestämmelser som EG:s statsstödsregler. I uppdraget ingår vidare att utreda om nuvarande regelverk ger utrymme för att särbehandla den egna personalen när verksamheter överlåts och vilken inverkan en hembudsklausul kan tänkas få på försäljningspriset. Vi välkomnar denna utredning även om den fått ett mycket snävare direktiv än vad som tidigare utlovats

Vi föreslår en stopplag för bl.a. privatisering av kommunala skolor. Vi vill också att det tillsätts en utredning om privatisering av kommunala skolor som får i uppdrag att se över nuvarande regler, analysera möjliga konsekvenser av utvecklingen och föreslå nya regler bl.a. med avseende på vad som nämns i motionen.

24. Ersättning till fristående skolor, punkt 23 (v)

av Eva Olofsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 23 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Ub353 yrkande 10 och avslår motionerna 2007/08:Ub219, 2007/08:Ub269 och 2007/08:Ub467.

Ställningstagande

I läroplanerna både för det obligatoriska skolväsendet och för gymnasieskolan anges att undervisningen i skolan ska vara icke-konfessionell. Vänsterpartiet menar att detta är en mycket viktig princip, särskilt i ett mångkulturellt samhälle. Att undervisningen inte ska ta ställning för en viss trosuppfattning utan i stället uppmuntra till eget kritiskt sökande efter kunskap och ge stöd i skapandet av en egen världsbild är för oss grundläggande i en demokrati.

Vi i Vänsterpartiet ställer oss därför frågande till hur de fristående skolor som drivs på konfessionell grund uppfyller detta grundläggande krav. Det är svårt att se varför offentliga medel ska användas till verksamheter som på avgörande punkter gör avsteg från gällande läroplaner. Den offentligt organiserade skolans uppgift är enligt vår mening bl.a. att utgöra en mötesplats för barn och unga med olika ursprung och därmed verka för integration, förståelse och respekt. Skollagen behöver därför ändras så att fristående skolor med konfessionell inriktning ej bör vara berättigade till kommunala bidrag.

25. Överskott i verksamheten, punkt 24 (s)

av Marie Granlund (s), Mikael Damberg (s), Agneta Lundberg (s), Peter Hultqvist (s), Thomas Strand (s) och Roland Bäckman (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 24 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Ub511 yrkande 11 och avslår motion 2007/08:Ub353 yrkande 9.

Ställningstagande

När de nuvarande bestämmelserna utformades förutsågs inte dagens utveckling mot att alltfler koncerner och aktiebolag driver fristående skolor. Någon översyn av lagstiftningen om fristående skolor har inte gjorts med avseende på dessa förhållanden.

År 2006 tillsatte därför den dåvarande socialdemokratiska regeringen en utredning vars syfte var att stoppa ägarna från att plocka ut pengar ur sina skolor. Skolorna skulle tvingas att plöja ned all eventuell vinst i verksamheten. En internationell utblick visar att våra nordiska grannländer har en mycket mer restriktiv syn på vinstintressen i kombination med bidrag till fristående skolor. Så är det också i Belgien, Luxemburg och Nederländerna.

Något av det första den borgerliga regeringen gjorde var emellertid att lägga ned utredningen. Den borgerliga regeringen ansåg inte att den behövdes eftersom, som man sade, det är få friskolor som går med vinst.

Men verkligheten borde ha kommit i kapp också den borgerliga regeringen. Under senare år har svensk friskola utvecklats till en miljardindustri. Exempel visar att vinstintresset fått till följd att skolor drar ned på den lärarledda undervisningstiden, inte tillhandahåller tillräckligt med praktiktid m.m.

Skolan kan aldrig vara en del av marknadsekonomin. En skola är inget företag som producerar bara för maximal vinst. Skolan är en del av det som samhället valt att ha och finansiera gemensamt för att ge alla våra unga likvärdig chans till utveckling. Vi kan aldrig acceptera att de resurser vi valt att gemensamt avsätta för våra barns skola i stället går till enskilda aktieägare.

Vinster ska komma skolan till del – inte aktieägarna. Ett krav på fristående skolor med offentliga bidrag måste vara att de återinvesterar vinst i verksamheten.

26. Överskott i verksamheten, punkt 24 (v)

av Eva Olofsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 24 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Ub353 yrkande 9 och avslår motion 2007/08:Ub511 yrkande 11.

Ställningstagande

Möjligheten för privata skolor att vara vinstdrivande tillsammans med ett av de mest generösa bidragssystemen i världen har gjort det svenska skolväsendet till en lukrativ bransch. Någon sammanställning av de privata skolornas vinster finns inte tillgänglig, men enligt sju av de större utbildningsbolagens årsredovisningar är deras samlade vinster ca 85 miljoner kronor om året, vilket motsvarar ett par hundra lärartjänster.

I de nordiska grannländerna är lagstiftningen betydligt mindre generös mot de kapitalistiska intressena. I Norge är visserligen alla bolagsformer tillåtna för de privata skolorna, men det finns ett krav att alla offentliga medel ska komma eleverna till godo. I Finland drivs skolorna av allmännyttiga samfund och får inte drivas för ekonomisk vinning. Slutligen är det i Danmark förbjudet att driva skolor i form av aktiebolag just med tanke på möjligheten till vinstutdelning, och det är endast icke vinstdrivande stiftelser som får vara huvudman. Dessutom får en enskild huvudman inte driva fler än en skola.

Fristående skolor utan annat märkbart syfte än det ekonomiska vinstintresset hör, enligt Vänsterpartiets mening, inte hemma inom det svenska utbildningsväsendet. För Vänsterpartiet kommer rätten till kunskap alltid

att vara överordnad rätten till vinst. Vinst är ett olämpligt styrmedel i en verksamhet som ska vara behovsstyrd. I de fall en skola får ett överskott bör detta återinvesteras i verksamheten och på det sättet komma eleverna till godo.

Därför är det också direkt olämpligt att tillåta driftsformer som är anpassade till affärsverksamhet på en kommersiell marknad och vars främsta syfte är att generera vinster till ägarna. Mot bakgrund av detta föreslår Vänsterpartiet att det tillsätts en utredning som ska lämna förslag på hur de offentliga bidragen till fristående skolor ska komma eleverna till godo och inte t.ex. utbetalas som vinst till skolans ägare. Bland annat bör det utredas vilka icke vinstdrivande driftsformer som är lämpliga för fristående skolor och om det behövs begränsningar av antalet skolor som en huvudman kan driva.

27. Tillsyn av fristående skolor, punkt 25 (s)

av Marie Granlund (s), Mikael Damberg (s), Agneta Lundberg (s), Peter Hultqvist (s), Thomas Strand (s) och Roland Bäckman (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 25 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Ub511 yrkande 9 och avslår motionerna 2007/08:Ub249, 2007/08:Ub255, 2007/08:Ub403, 2007/08:Ub456 och 2007/08:Ub458.

Ställningstagande

Tillsynen av religiösa friskolor ska förbättras genom skärpta regelverk och uppföljning. Vi vill införa en kunskapsgaranti som ger alla elever rätt till en objektiv undervisning som vilar på vetenskaplig grund. Det innebär att all undervisning ska vara icke-konfessionell. Skolverket ska ha ansvaret att göra en helhetsbedömning av huvudmannens förutsättningar att leva upp till lagens krav på kvaliteten och huvudmannens förutsättningar att i praktiken följa de allmänna målen och värdegrunden som gäller för det offentliga skolväsendet. Skolor som inte lever upp till kraven ska ytterst kunna få tillståndet indraget med omedelbar verkan. Skolverket måste få ökad insyn och befogenheter att agera när det upptäcker brister hos friskolor.

28. Återkallande av godkännande, punkt 26 (s, v)

av Marie Granlund (s), Mikael Damberg (s), Agneta Lundberg (s), Peter Hultqvist (s), Thomas Strand (s), Roland Bäckman (s) och Eva Olofsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 26 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2007/08:Ub353 yrkande 6 och 2007/08:Ub516 yrkande 3 och avslår motion 2007/08:Ub483.

Ställningstagande

När Skolverket inspekterar en fristående skola upptäcks ibland så allvarliga brister att skolans tillstånd dras in. Om skolan överklagar Skolverkets beslut kan den fortsätta verksamheten med dessa allvarliga brister under hela rättsprocessen, som oftast är utdragen. Detta är ett tydligt exempel på att lagstiftningen inte tar hänsyn till elevernas rätt till kunskap och en bra utbildning utan tar skolhuvudmannens parti. Vi föreslår därför att skollagen ändras så att Skolverket omedelbart kan stänga en skola med allvarliga brister. Skolan ska givetvis kunna överklaga Skolverkets beslut som nu, men den ska förbli stängd under hela rättsprocessen.

Det är en enkel lagändring som innebär att dagens bestämmelse om rätt att överklaga Skolverkets beslut om ”återkallande av godkännande av enskild huvudman” kompletteras med att ”beslutet får förordnas att gälla omedelbart”. I en författningskommentar kan sedan utvecklas i vilka fall det är rimligt att Skolverket utnyttjar denna möjlighet. Det bör givetvis gälla ”i fall då det kan föreligga fara för elevens liv och hälsa” men också i andra fall då ”bristerna i verksamheten är sådana att det inte längre kan anses lämpligt”.

29. Återkallande av godkännande, punkt 26 (mp)

av Mats Pertoft (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 26 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Ub483 och avslår motionerna 2007/08:Ub353 yrkande 6 och 2007/08:Ub516 yrkande 3.

Ställningstagande

Miljöpartiet arbetar för att alla skolor som lever upp till våra lagar och bestämmelser ska få bedriva skolverksamhet, oberoende av vem som råkar driva dem. För oss är det även mycket viktigt att alla skolor oberoende av vem som driver dem behandlas lika.

Oberoende av om det rör sig om en fristående eller en kommunal skola är det viktigt att missförhållanden omedelbart uppdagas och åtgärdas. När det gäller kommunala skolor saknar Skolverket i dag konkreta sanktions-system av det slag som finns för fristående skolor, och vi ser fram emot att regeringen återkommer till riksdagen med förslag i denna fråga.

När det gäller fristående skolor ser Miljöpartiet med oro på de visserligen få fall där Skolverket uppdagar att fristående skolor missbrukar lagen och fortsätter sitt arbete trots att man inte lever upp till regelverket och ibland t.o.m. kan tänkas kränka barnens rätt till en god undervisning.

Dessa skolor hotar med sitt beteende alla de fristående skolor som gör ett bra arbete, vilket det absoluta flertalet av de fristående skolorna gör.

För att få rätsida på denna fråga finns det ett behov att ta fram åtgärder som värnar om de skolor som gör ett bra arbete och att tillförsäkra dem den rättstrygghet, stabilitet, rättvisa och de långsiktiga villkor som de behöver för sin verksamhet. Det är samtidigt viktigt att ge Skolverket de verktyg som behövs för att åtgärda bristerna i de skolor som inte följer regelverket. Särskilt allvarligt ser Miljöpartiet på skolor som inte respekterar elevernas integritet och läroplanens värdegrund.

En av de frågor som har debatterats är problematiken kring de skolor där Skolverket har tagit beslutet att återkalla skoltillståndet och där skolorna i sin tur har överklagat detta beslut till domstol. I dag har dessa skolor efter överklagan automatiskt rätt att fortsätta att bedriva sin skolverksamhet tills ärendet slutgiltigt avgörs i rätten. Miljöpartiet föreslår att fristående skolors rätt att fortsätta bedriva undervisningen under den tid som ärendet behandlas rättsligt ändras på så sätt att skolorna fortfarande måste ha rätten att överklaga Skolverkets beslut om indraget skoltillstånd, men att det vid en överklagan först måste ske en rättslig prövning ifall skolan ska ha rätt att fortsätta att bedriva sin verksamhet under den tid som överprövningen pågår. Till exempel är det självklart att man ska kunna fortsätta verksamheten ifall grunden till det indragna skoltillståndet mera rör formalia, bokföring eller t.ex. frågan om timplanens tillämpning, men om grunden till indraget skoltillstånd ligger i att man inte följer den värdegrund som är fastlagd i läroplanen eller att man bryter mot elevernas integritet och mänskliga rättigheter så bör skolan inte få fortsätta med sin verksamhet under den tid som ärendet prövas juridiskt.

30. Alternativa läroplaner och kursplaner, punkt 27 (mp)

av Mats Pertoft (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 27 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Ub566 yrkandena 5 och 6.

Ställningstagande

Miljöpartiet anser att det ska vara möjligt för skolor med alternativ pedagogisk profil att få arbeta efter en alternativ läroplan. Alla skolor ska arbeta efter innehållet i värdegrundsdelen i den nationella läroplanen, men det är viktigt att utrymme ges för stor pedagogisk mångfald i övrigt. Att vara tvungen att följa de nationella styrdokumentet fullt ut kan göra detta mycket svårt. Därför anser Miljöpartiet att man efter prövning av Skolverket ska kunna få undantag från skyldigheten att fullt ut följa den nationella läroplanen och i stället arbeta efter en annan läroplan. Det betyder inte att det släpps helt fritt att välja vilka styrdokument som helst. En kvalitetsgranskning av Skolverket bör ske för att pröva att den alternativa läroplanen i allt väsentligt motsvarar den nationella. På det sättet uppmuntras en mångfald inom svenskt skolväsende och en utveckling där nya metoder och alternativ pedagogik får frodas och utvecklas.

I dag är de fristående skolorna fria att arbeta efter andra kursplaner än de nationellt fastställda. Det vill vi ska gälla även fortsättningsvis. Vi vill även skapa en sådan möjlighet för de kommunala skolorna. Skolor med offentlig huvudman ska kunna ansöka hos Skolverket om att få arbeta efter egna kursplaner. Skolverket ska då pröva att dessa kursplaner till art och nivå väsentligen motsvarar de nationella.

31. Profilklasser m.m., punkt 28 (mp)

av Mats Pertoft (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 28 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Ub566 yrkandena 7 och 9.

Ställningstagande

Friskolorna har i dag på grundskolenivå möjlighet att inom tio procent av tidsutrymmet ha egna ämnen med lokala kursplaner och betygskriterier i stället för de ämnen som anges i skollagen. Denna möjlighet ger ett viktigt utrymme för lokal profil och kreativitet. Det här är en frihet som Miljöpartiet också vill ge kommunala skolor. Detta var också ett förslag som fanns med i Skollagskommitténs förslag. Det handlar t.ex. om att kunna ha andra språk som profil än de som man vanligen kan läsa i skolan. Dessa lokala ämnen ska vara likvärdiga andra ämnen och ingå i elevens betygsunderlag då man söker sig vidare. Det är viktigt eftersom det kan vara i just dessa profillämnerna som eleven kämpat allra mest och lyckats särskilt bra.

Miljöpartiet välkomnar den utveckling som vi har sett de senaste åren med fler profilklasser i skolor runtom i landet. Vi vill ha ett utbildningsväsende som ger de enskilda eleverna möjlighet att hitta inspiration för att utveckla sin kunskap och sina färdigheter. Möjligheten att få gå i en profilklass kan stärka motivationen både hos elever som generellt är studiemotiverade och hos dem som kanske annars är på väg att tappa orken. Därför vill Miljöpartiet stödja framväxten av profilklasser i alla ämnen, alltifrån dans och musik till matematik och engelska, i såväl fristående som kommunala skolor.

32. Nationell timplan, punkt 29 (mp)

av Mats Pertoft (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 29 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Ub566 yrkande 11.

Ställningstagande

Miljöpartiet vill att regeringen snarast ska avskaffa den nationella timplanen. Det är den kanske enskilt viktigaste åtgärden för verkligt ökad lokal frihet och minskad centralstyrning av skolan. I en individanpassad och målstyrd skola passar en centralt reglerad timplan mycket dåligt in.

Det totala antalet garanterade undervisningstimmar ska finnas kvar. Det är upp till varje kommun eller annan huvudman att avgöra hur man vill arbeta, och man ska givetvis kunna arbeta efter egen timplan. En omfattande försöksverksamhet på området har pågått sedan år 2000, och Timplanedelegationens delbetänkande (SOU 2004:35) visade att erfarenheterna

var mycket positiva. Regeringen framhöll i budgetpropositionen för 2006 att genomsnittsbetyget i skolor som ingår i timplaneförsöket har ökat något mer än i skolor som inte deltagit i försöket.

Miljöpartiet är övertygat om att timplanen kan utgöra ett hinder för elevernas möjlighet att nå goda studieresultat i alla ämnen. Det ska vara möjligt för en elev att lägga ned mer tid och få mer stöd i ett ämne där man ligger långt bort från målen än i ett ämne där man har mycket goda förutsättningar att nå ett riktigt bra studieresultat. Detta övervägande bör göras av eleven tillsammans med läraren, inte av regeringen.

33. Pedagogisk mångfald, punkt 30 (mp)

av Mats Pertoft (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 30 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Ub566 yrkande 14 och avslår motion 2007/08:Ub216.

Ställningstagande

Miljöpartiet anser att regeringen bör se över hur man kan främja den pedagogiska mångfalden i skolan och om en möjlig väg kan vara att inrätta en utvecklingsfond till stöd för pedagogisk utveckling i skolan. Det bör vara en fond som är tillgänglig för både friskolor och kommunala skolor med syfte att underlätta utveckling och prövning av nya pedagogiska vägar och undervisningsmetoder.

34. Modern teknik i undervisningen, punkt 31 (s)

av Marie Granlund (s), Mikael Damberg (s), Agneta Lundberg (s), Peter Hultqvist (s), Thomas Strand (s) och Roland Bäckman (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 31 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Ub317.

Ställningstagande

För oss socialdemokrater är det viktigt att hela Sverige ska leva och att bevara skolan i byn är i detta sammanhang något av en ödesfråga. Med nya tekniska lösningar kan man bevara skolor med färre elever, i alla fall

en bit upp i årskurserna. Genom att stimulera små kommuner, med låga födelsetal, till nya IT-lösningar kan man finna nya moderna alternativ för att kunna inhämta kunskap och för att utveckla ett samarbete mellan flera skolor.

Ett samarbete över kommun- och länsgränser kan ge mycket till den lokala skolan i byn om moderna verktyg börjar användas i undervisningen. Denna fråga bör snarast ses över så att skolväsendet i dag kan finna lösningar för morgondagens utbildningsverksamhet.

35. Kunskapsmål, punkt 32 (s)

av Marie Granlund (s), Mikael Damberg (s), Agneta Lundberg (s), Peter Hultqvist (s), Thomas Strand (s) och Roland Bäckman (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 32 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Ub511 yrkande 4.

Ställningstagande

Alla elever har rätt till en likvärdig skolgång oavsett var man bor i landet. För att nå dit har skolan nationella mål och en nationell uppföljning. Dels handlar det om att följa upp den enskilda elevens resultat för att tidigt kunna upptäcka svårigheter, dels handlar det om att kvalitetssäkra varje enskild skolas verksamhet. Det nationella mål- och uppföljningssystemet för grundskolan behöver förbättras så att fler elever ges förutsättningar att klara skolan. En elev i årskurs 5 kan i dag mötas av fler än 400 nationella mål. Denna mångfald gör det ofta svårt att navigera i en målstyrd skola för såväl rektorer, lärare, föräldrar som elever. Därför tillsatte den föregående regeringen en utredning om dessa frågor. Kunskapsmålen ska vara tydliga och uppföljningen förstärkas. Målen i läroplanen och grundskolans kursplaner behöver bli färre och tydligare. Skolans kunskaps- och demokratiuppdrag ska prioriteras. Nya nationellt kvalitetssäkrade diagnostiska prov, i främst läsning och matematik, ska tas fram för de tidiga åldrarna.

36. Nationella prov, punkt 33 (s)

av Marie Granlund (s), Mikael Damberg (s), Agneta Lundberg (s), Peter Hultqvist (s), Thomas Strand (s) och Roland Bäckman (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 33 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Ub511 yrkande 5 och avslår motionerna 2007/08:Ub273 yrkandena 1 och 2 samt 2007/08:Ub566 yrkande 10.

Ställningstagande

Tillgången till ett rikt språk är grunden för allt lärande. Dagens samhälle ställer stora krav på den kommunikativa förmågan och på att kritiskt kunna granska och värdera information. I dag går alldeles för många barn och ungdomar igenom grundskolan och gymnasiet utan att klara kärnämnen. Att kunna läsa, skriva och räkna är förutsättningar för att klara sig i skolan och vardagen. Därför vill vi genomföra en rejäl satsning på att stärka elevernas förmåga i matematik och svenska. Nya nationellt kvalitets-säkrade diagnostiska prov, i främst läsning och matematik, bör tas fram för de tidiga åldrarna. Resultaten av proven bör också kunna ligga till grund för en resurstilldelning där skolornas skilda behov beaktas.

37. Nationella prov, punkt 33 (mp)

av Mats Pertoft (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 33 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Ub566 yrkande 10 och avslår motionerna 2007/08:Ub273 yrkandena 1 och 2 samt 2007/08:Ub511 yrkande 5.

Ställningstagande

På samma sätt som man efter prövning av Skolverket ska kunna tillämpa ett annat bedömningssystem än betyg ska det även vara möjligt att begära undantag från att delta i de nationella proven – detta under förutsättning att man tillämpar en av Skolverket godkänd alternativ kursplan som leder till likvärdiga resultat i årskurs 9 som i den offentliga skolans kursplan.

Anledningen till att det måste finnas en möjlighet att begära undantag är den problematik som regeringens beslut att införa nationella prov i årskurs 3 har skapat. I t.ex. Waldorfskolorna arbetar man utifrån en av Skolverket godkänd kursplan och uppnår likvärdiga mål som den offentliga skolan i årskurs 9. Men i årskurs 3 har man inte alls gått igenom samma ämnen och fått samma kunskaper som i den offentliga skolan. Därigenom tvingas Waldorfskolorna in i en situation där de måste välja mellan att överge sin pedagogik och särart eller att eleverna testas i ämnen som de inte alls har hunnit gå igenom. Eftersom båda dessa scenarier är absurda måste en möjlighet att begära undantag från nationella prov införas.

38. Läxläsning i skolan, punkt 34 (s)

av Marie Granlund (s), Mikael Damberg (s), Agneta Lundberg (s), Peter Hultqvist (s), Thomas Strand (s) och Roland Bäckman (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 34 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Ub511 yrkande 13 och avslår motion 2007/08:Ub531.

Ställningstagande

En skolelev tillbringar ungefär en femtedel av sin vakna tid i undervisning. Aktiviteter som sker under den övriga vakna tiden påverkar barnens lärande i stor utsträckning. Tillgången på böcker i hemmet, olika idrotts- och kulturupplevelser och möjlighet att åka på semesterresor stimulerar lärandet och utvecklar barnen. Detta i sin tur påverkar deras skolresultat och framtidsutsikter. Vi socialdemokrater vill genomföra en särskild fritids-satsning för att öka kvaliteten på fritidsverksamheterna, samtidigt som barnen ska få chans till mer utvecklande aktiviteter. En del av fritids-satsningen ska ägnas åt att ge barnen i årskurserna 1–3 hjälp med skolarbetet. Alla barn har inte ro och möjlighet att få hjälp i hemmet. Därför är det viktigt att de får den hjälpen på annat håll. Detta kan också för många barn vara ett sätt att få en introduktion till fritidshemmen som de annars inte hade fått. Det ska således inte förekomma någon avgift för barnen att vara på fritids, för den del av verksamheten som rör skolstödet. Därför bör staten skjuta till pengar för detta. För barn i årskurserna 4–9 ska satsningen ske i anslutning till skolan. Eleverna ska ha rätt till mellan 6 och 10 timmars läxläsning i månaden beroende på vilken årskurs de går i.

39. Individanpassad undervisning, punkt 35 (mp)

av Mats Pertoft (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 35 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Ub566 yrkandena 1 och 2 samt avslår motionerna 2007/08:Ub315, 2007/08:Ub347, 2007/08:Ub362 och 2007/08:Ub480.

Ställningstagande

Under senare år har den svenska skolan blivit allt hårdare kritiserad för bristande resultat. Det är bra att fokusera på de brister som finns och att man hittar de rätta åtgärderna för att rätta till bristerna. Men man måste också vara medveten om de egna styrkorna, och då särskilt de höga resultat som svenska elever presterar i fråga om kreativitet och nytänkande. Detta är också något som bör utvecklas vidare inom skolan. Ett sätt att vidareutveckla det egna och kreativa tänkandet inom skolan är genom konkreta övningar av mera filosofisk art. Det behövs mera fritt tänkande i skolan.

Pedagogernas uppdrag är att säkerställa att barnen och ungdomarna når kunskapsmålen. Riksdagens och regeringens uppdrag är att se till att pedagogerna får de absolut bästa förutsättningarna för att nå sina mål. I detta sammanhang är det viktigt att säkerställa att undervisningen kan ske i barnens egen takt. Ett optimalt lärande sker i det ögonblick då barnen och ungdomarna också är redo för kunskapen. Därför ser vi från Miljöpartiets sida med bekymmer på den politiska utvecklingen mot en politik där man tydligt vill styra inläringen mot en likriktning med samma ämnen för alla barn vid samma tidpunkt i stället för att öka möjligheterna för pedagogerna att anpassa undervisningen till barnens tempo. Vi ser med oro på hur krav på ökad kunskapsinläring i förskolan hotar möjligheterna för åldersintegrerade klasser samt möjligheterna att anpassa undervisningen individuellt till barnens olika nivåer.

40. Stöd till elevskyddsombud, punkt 36 (v)

av Eva Olofsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 36 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Ub305 yrkande 4 och avslår motion 2007/08:Ub566 yrkande 18.

Ställningstagande

I 8 kap. 1 § gymnasieförordningen om bl.a. stödundervisning står:

Genom stödundervisning kan [...] elevskyddsombud eller de som innehar andra liknande uppdrag, om det behövs, få ersättning för de delar av utbildningen som de gått miste om på grund av sina uppdrag.

Elevskyddsombud i grundskolan måste få motsvarande rätt till stödundervisning.

41. Stöd till elevskyddsombud, punkt 36 (mp)

av Mats Pertoft (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 36 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Ub566 yrkande 18 och avslår motion 2007/08:Ub305 yrkande 4.

Ställningstagande

Det ska vara självklart att elever ges möjlighet till arbete med elevinflytande. Eleverna ska därför ha rätt att få extra stöd för att ta igen undervisning som de missat när de varit frånvarande för arbete med elevinflytande, skyddsombudsarbete, skoltidningsarbete eller liknande. Tyvärr är det inte så på alla skolor, och Miljöpartiet vill därför se en ändring i skollagen som garanterar detta. Elevernas möjligheter att arbeta med elevinflytande ska motsvara de som gäller på en arbetsplats.

42. Pojkars och flickors studieresultat, punkt 37 (mp)

av Mats Pertoft (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 37 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2007/08:Ub566 yrkande 35 och 2007/08:A402 yrkande 36.

Ställningstagande

Inom grundskola och gymnasium ser vi i dag oroväckande tendenser till ökad ojämlikhet när det gäller studieresultat. Flickor får genomgående betydligt högre betygsgenomsnitt. Miljöpartiet anser att förhållandena bakom detta måste analyseras noga och föreslår därför att regeringen låter utreda detta. Den traditionella mansrollen måste utmanas, och arbete mot könssegregeringen är extremt viktigt i detta avseende.

43. Betyg, punkt 38 (mp)

av Mats Pertoft (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 38 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Ub566 yrkandena 8, 28 och 29 samt avslår motionerna 2007/08:Ub371 och 2007/08:Ub393.

Ställningstagande

Miljöpartiet har länge hävdats att dagens betygssystem är otidsenligt och bör förändras från grunden. Dagens betyg fungerar mycket dåligt som mätare av kunskap och är dessutom djupt orättvisa. Riksrevisionen konstaterade senast 2004 att dagens betygssystem inte är likvärdigt och att fullständig likvärdighet inte heller är möjlig med nuvarande betygssystem. Vilket betyg en elev får är beroende av en mängd omständigheter som har alltför lite att göra med om eleven uppfyller kunskapsmålen eller ej. Dagens betyg fungerar även mycket dåligt som pedagogiskt instrument eftersom de säger för lite om vad eleverna kan och vilka utvecklingsmöjligheter de har.

Miljöpartiet anser att regeringen bör låta utreda alternativ till dagens betygssystem. Detta nya system skulle kunna vara uppbyggt i tre steg med stegvis ökad konkretionsgrad. De första skolåren bör det vara enbart muntliga utvecklingssamtal i skolår 1–3. Från skolår 4 tillkommer en skriftlig rapport till eleven och föräldrarna. Under dessa skolår bör den skriftliga rapporten vara övergripande och ge en samlad bild av elevens kunskaper samt mycket tydligt betona utvecklingsmöjligheter. Rapporten bör sedan utvecklas ytterligare från skolår 7 med tydligare och mer konkret information uppdelat på de olika ämnena. Rapporten bör vara i tre delar: en del som talar om vad man gjort, en del som talar om vilken kunskap man uppnått i de olika ämnena och en del som blickar framåt och talar om utvecklingsmöjligheter. Omdömena bör vara utformade av de enskilda lärarna efter en ”mall” med relativt styrda frågor för ett rättvist system med lika behandling över landet.

Ett system enligt ovan skulle till skillnad från dagens betygssystem på ett bättre och mer seriöst sätt visa på uppnådda kunskaper. Det är ett system som också blickar framåt. Det kommer säkerligen att höja motivationen i minst lika hög grad som dagens betyg. En ytterligare fördel som kan bidra till en mindre stressig situation är att det inte bidrar till tävlan och stress i lika hög grad, då det inte alls är så jämförbart mellan elever.

Det är dags att skolan skiftar fokus och får eleverna att vilja lära sig för sin egen skull i stället för att fokusera på betygshets. Problemen med fusk blir allt större. I dag är det möjligt för eleverna att hämta färdiga uppsatser och annat direkt från nätet. Avskaffas dagens betygssystem försvinner en stor del av motivet till detta beteende.

Fristående skolor kan i dag sätta betyg om de ansöker om det i samband med ansökan om att få starta verksamhet. De flesta, ca 77 % av friskolorna, gör det. Vissa friskolor väljer aktivt att inte sätta betyg av flera olika anledningar. Det kan t.ex. vara så att det strider mot den pedagogiska inriktning som man arbetar efter. Det mest kända exemplet är Waldorfskolorna, som tillämpar ett bedömningssystem som skiljer sig väsentligt från det nationella.

Miljöpartiet tycker att det är viktigt att även kommunala skolor kan profilera sig och arbeta efter olika pedagogiska metoder. Det ska t.ex. vara fullt möjligt att anordna en Waldorfklass i en kommunal skola. Det är det inte så länge det inte finns någon möjlighet till undantag från betygssättning för de kommunala huvudmännen motsvarande den som finns för fristående huvudmän.

Därför anser Miljöpartiet att skollagen bör ändras så att skolor med såväl offentlig som fristående huvudman efter prövning av Skolverket ska kunna tillämpa ett annat bedömningssystem än betyg.

44. Omprövning av betyg, punkt 39 (s, v, mp)

av Marie Granlund (s), Mikael Damberg (s), Agneta Lundberg (s), Peter Hultqvist (s), Thomas Strand (s), Mats Pertoft (mp), Roland Bäckman (s) och Eva Olofsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 39 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Ub566 yrkande 30.

Ställningstagande

Så länge dagens betygssystem finns kvar ska eleverna självklart ha rätt att få sina betyg omprövade. Betygssättning är myndighetsutövning och bör självklart liksom andra myndighetsbeslut kunna omprövas. Lärarfacken, Elevorganisationen och sammanslutningen Sveriges Kommuner och Lands-ting står enade i kravet om att betyg bör kunna omprövas, vilket också föreslogs i Skollagskommitténs betänkande. Det är en grundläggande fråga om elevernas rättssäkerhet. Skolans elever är inte andra klassens medborgare. Därför anser vi att regeringen bör återkomma till riksdagen med ett förslag som ger eleverna möjlighet att överklaga sina betyg.

45. Lärare m.fl., punkt 40 (s)

av Marie Granlund (s), Mikael Damberg (s), Agneta Lundberg (s), Peter Hultqvist (s), Thomas Strand (s) och Roland Bäckman (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 40 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2007/08:Ub508, 2007/08:Ub511 yrkande 6 och 2007/08:Ub519 samt avslår motion 2007/08:Ub566 yrkande 34.

Ställningstagande

Barnen är vårt samhälles framtid, och därför måste stora insatser göras för att ge barnen goda möjligheter inför framtiden. Det gäller inte minst inom skolans ram. För att eleverna i skolan ska få så bra undervisning som möjligt krävs att det finns lärare som har relevant utbildning och som kan undervisa. Det innebär att alla lärare ska vara behöriga, dvs. har genomgått den utbildning som fordras för att bli just lärare. Det är också oerhört viktigt att läraren är en god pedagog och har de personliga egenskaper som behövs, social kompetens och engagemang. När det kommer in fler vuxna med olika bakgrund i skolan som har tid att lyssna, tid att prata och tid att stödja gynnar det både elever och skolpersonal.

I klassrummet är läraren en ledare som ska leda eleverna mot skolans mål. Läraren ska ständigt följa elevernas resultat och utveckling och kunna förändra sitt arbetssätt så att alla elever kan nå målen. Socialdemokraterna vill därför se fler karriär- och utvecklingstjänster i skolan. Vi vill stärka läraryrkets status och professionalisering. Ett sätt kan vara att införa en lärarauktorisering som också öppnar upp för en förnyelse av arbetsorganisationen och som kan ge lärare möjlighet till fler karriärvägar i skolan.

46. Lärare m.fl., punkt 40 (mp)

av Mats Pertoft (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 40 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Ub566 yrkande 34 och avslår motionerna 2007/08:Ub508, 2007/08:Ub511 yrkande 6 och 2007/08:Ub519.

Ställningstagande

Miljöpartiet anser att det är viktigt att personalen i skolan och förskolan består av både män och kvinnor och ser det som ett stort problem att så få män söker sig till framför allt förskoleverksamhet. Därför vill Miljöpartiet att Skolverket ska få i uppdrag att undersöka möjligheterna att förbättra denna situation. Man bör t.ex. titta närmare på om det finns kommuner eller enskilda skolor och förskolor som har en jämnare könsfördelning bland lärarna, förskollärarna och barnskötarna och se om man kan identifiera några särskilda framgångsfaktorer samt sprida dessa goda exempel.

47. Skolledare, punkt 41 (s)

av Marie Granlund (s), Mikael Damberg (s), Agneta Lundberg (s), Peter Hultqvist (s), Thomas Strand (s) och Roland Bäckman (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 41 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Ub511 yrkande 7.

Ställningstagande

Skolledarna har en central roll i utvecklingen av skolan. De ansvarar för skolans pedagogiska utveckling, för att de nationella målen följs samt för uppföljning av skolans resultat. Samtidigt ska de vara arbetsledare med ett ekonomiskt ansvar att bygga en organisation för att nå högsta möjliga måluppfyllelse. Socialdemokraterna vill stärka skolledarnas roll genom att införa en obligatorisk statlig utbildning för skolledare, och varje skolledare ska bli certifierad efter genomförd utbildning. På sikt ska alla skolledare i landet ha denna certifiering för att få anställas som ledare inom skolans verksamhet.

48. Studie- och yrkesvägledning, punkt 42 (s)

av Marie Granlund (s), Mikael Damberg (s), Agneta Lundberg (s), Peter Hultqvist (s), Thomas Strand (s) och Roland Bäckman (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 42 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Ub498 yrkande 6.

Ställningstagande

Informationen om arbetsmarknaden till elever som ska välja utbildning måste förbättras och studie- och yrkesvägledningen utvecklas. Alla elever ska i god tid före valen till gymnasiet i årskurs 9 ges tydlig information om förutsättningarna att få jobb tre år efter utbildningen, uppdelat på varje gymnasieprogram. Motsvarande information om arbetsmarknadsläget ska ges alla gymnasieelever inför deras val av fortsatta studier. Kommunerna bör också i samverkan med arbetslivet erbjuda särskilda sommarjobb för elever i grundskolan inom branscher där det finns behov av fler sökande, exempelvis inom vård och industri.

49. Genuspedagoger, punkt 43 (s, v, mp)

av Marie Granlund (s), Mikael Damberg (s), Agneta Lundberg (s), Peter Hultqvist (s), Thomas Strand (s), Mats Pertoft (mp), Roland Bäckman (s) och Eva Olofsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 43 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2007/08:Ub306 yrkande 3 och 2007/08:Ub566 yrkande 32.

Ställningstagande

År 2002 initierade regeringen ett projekt som gick ut på att utbilda genuspedagoger. Tanken var att lärare i kommunerna skulle få möjlighet att ta del av en utbildning i genuskunskap och jämställdhet. Kompetensen och kvaliteten i det lokala jämställdhetsarbetet skulle höjas genom att dessa personer skulle fungera som resurspersoner och sprida sina kunskaper till kolleger i kommunen.

Regeringens målsättning var att det senast 2004 skulle finnas minst en resursperson i genus och jämställdhet i varje kommun. I december 2004 kom dock ett delbetänkande av Delegationen för jämställdhet i förskolan (SOU 2004:115) där man kunde konstatera att endast drygt hälften av landets kommuner har en utbildad genuspedagog – detta trots att utbildningen bekostats av statliga medel. Vi vill understryka behovet av en satsning på genuspedagoger inom skolans ram eftersom kunskap och kompetens är en absolut nödvändighet för att nå ett jämställt samhälle.

Vi föreslår att Skolverket och Myndigheten för skolutveckling får i uppdrag att utarbeta råd och riktlinjer för hur genuspedagogerna ska arbeta med jämställdhetsfrågorna för att deras kunskaper ska kunna utnyttjas på bästa sätt.

50. Kompetensutveckling av lärare, punkt 44 (v, mp)

av Mats Pertoft (mp) och Eva Olofsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 44 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2007/08:So335 yrkande 31, 2007/08:Ub212 yrkande 3, 2007/08:Ub422 yrkande 1 och 2007/08:Ub566 yrkande 36 och avslår motionerna 2007/08:Ub274 yrkandena 2–4, 2007/08:Ub281, 2007/08:Ub340 yrkande 3 och 2007/08:Ub388 yrkandena 2 och 3.

Ställningstagande

Kunskaperna och kompetensen i frågor som rör jämställdhet, HBT, nationella minoriteter och funktionshindrade måste förbättras.

Särskilt eftersatta är kunskaperna om HBT-personer bland personal som arbetar i skolan. Därför finns det mycket att göra för att se till att utbildningsväsendets anställda får s.k. HBT-kompetens. Med HBT-kompetens menar vi samma typ av insikt, kunskap och förståelse som tas för självklar när det gäller heterosexuellas vardag. HBT-kompetens kan med fördel integreras i ett bredare perspektiv av likaberättigande och likabehandling. Skolverket och Högskoleverket bör initiera ett utvecklingsarbete på detta område.

Det är också angeläget att man i den förestående reformen av skollagen uttryckligen skriver in att skolans personal aktivt ska motverka främlingsfientlighet och fördomar inklusive fördomar riktade mot homosexuella, bisexuella och transpersoner. Genom att nämna detta i skollagen synliggör man det åliggande som skolan har att värna de demokratiska värderingarna också på HBT-området.

51. Läromedel, punkt 45 (v, mp)

av Mats Pertoft (mp) och Eva Olofsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 45 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2007/08:So294 yrkande 8 och 2007/08:Ub212 yrkande 1 och avslår motionerna 2007/08:Ub330 yrkande 4, 2007/08:Ub404, 2007/08:Ub413 och 2007/08:Ub422 yrkande 6.

Ställningstagande

Skolverket har, på uppdrag av regeringen, genomfört en granskning av 24 läroböcker för grundskolans årskurser 7–9 och gymnasieskolans A-kurser i ämnena biologi, naturkunskap, historia, religions- och samhällskunskap. Resultatet är graverande:

I de granskade läroböckerna är män och pojkar överrepresenterade i både text och bild. I flera av läroböckerna finns dessutom exempel där kvinnor och flickor nedvärderas eller förlöjligas.

Det ”vi” som läroböckerna utgår från är heterosexuellt. Heterosexualitet är det allmänna och oproblematiska, medan homo- och bisexualitet är det specifika och problematiska. Den homo- eller bisexuelle är inte en namngiven person utan en mer diffus ”någon annan”. I Skolverkets granskning har man inte undersökt alls huruvida transpersoner gestaltas.

Personer med funktionshinder presenteras nästan alltid i sammanhang där funktionshindret lyfts fram som en problematisk avvikelse. Funktionshindrade personer gestaltas dessutom bara då det handlar om just funktionshinder. Det är därför enbart funktionshindret som blir synligt, medan personen ”bakom” funktionshindret förblir osynlig.

De granskade läroböckerna i historia och samhällskunskap ger en ensidig bild av islam och muslimer. Framställningen av islam och muslimer i dessa läroböcker handlar nästan uteslutande om militant islam.

Enligt läroplanerna ska skolan ge eleverna kunskap om de nationella minoriteternas kultur, språk, religion och historia. Den bild de granskade historieläroböckerna och merparten av läroböckerna i samhällskunskap ger av judar och samer är en ensidig framställning av dessa gruppers historia och nuvarande förhållanden. De tre övriga nationella minoriteterna – romer, sverigefinnar och tornedalingar – behandlas inte alls i de granskade läroböckerna.

Fördomar, könsroller och trångsynthet bevaras och befästs i skolan, när dess roll borde vara att bryta desamma. Det är illavarslande att det förekommer böcker i skolan som helt bryter mot läroplanernas värdegrund och dessutom kan få elever att känna sig exkluderade, kränkta eller diskriminerande. Detta är inte acceptabelt och måste med kraft motverkas!

Skolorna måste ta större ansvar när det gäller inköp och inventering av läroböcker. Ansvaret för att undervisningen utformas i enlighet med läroplanernas värdegrund ligger på huvudmännen, rektorer och lärare. Huvudmännen har ett viktigt ansvar att skapa rimliga förutsättningar att värdera de läroböcker som ska användas i undervisningen. Resultaten från läroboksgranskningen visar att man inte kan förlita sig på att en lärobok ger eleverna en allsidig och nyanserad bild. Man måste starkt ifrågasätta uppfattningen att läroboken utgör en garanti för att undervisningen överensstämmer med värdegrunden i läroplanerna.

Eftersom lärare har ett stort eget inflytande över vilka läromedel de ska använda i sin undervisning ligger mycket av ansvaret på dem. Här är det därför viktigt att lärare och blivande lärare får tillfälle att utveckla sin förmåga att förhålla sig kritiskt till olika källor för att kunna upptäcka uttryck för diskriminering och kränkningar.

Skolverket bör få i uppdrag att utreda en läromedelsmärkning à la Svanen för de läroböcker som är utformade i enlighet med läroplanernas värdegrund.

Detta skulle inte handla om att återinrätta något slags läromedelscensur utan innebära att man frivilligt låter böcker granskas på samma sätt som företag gör för att få använda sig av Svanenmärket på olika produkter.

52. Sponsring, punkt 46 (v)

av Eva Olofsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 46 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Ub224 yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Skolan ska vara opartisk, och då är det inte acceptabelt att näringslivet eller någon annan organisation gör lärare till megafoner för ekonomiskt starka organisationer, som dessutom har en tydlig politisk agenda. Regler för reklam och sponsring i skolan måste förtydligas och regleras skarpare.

Konsumentverket har i samarbete med Skolverket och Svenska Kommunförbundet utarbetat en vägledning till kommuner och skolor: Sponsring i skolan – Vägledning för utarbetande av lokal policy för sponsring. Det är bra, men det finns anledning att fundera över i vilken utsträckning denna vägledning är känd av kommuner och skolor. För att den vägledning som Konsumentverket har utarbetat i samarbete med Skolverket och Kommunförbundet ska bli känd i kommuner och skolor bör Skolverket ges i uppdrag att aktivt informera om denna vägledning.

Att låta sig bjudas på resor, som resulterar i inköp av läromedel med ett politiskt innehåll som gynnar den betalande organisationen, för utan tvekan tankarna till mutor. Skolans uppgift är att förmedla en allsidig bild i olika ämnen, inte att lärarna ska bli ambassadörer för den sida som betalar mest.

För att skolan verkligen ska vara oberoende behövs tydligare regler, och vi föreslår att varje huvudman och skola ska vara skyldiga att ha en policy för sponsring.

53. Skolbibliotek, punkt 47 (s)

av Marie Granlund (s), Mikael Damberg (s), Agneta Lundberg (s), Peter Hultqvist (s), Thomas Strand (s) och Roland Bäckman (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 47 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Ub369 och avslår motionerna 2007/08:Kr232 yrkande 2 och 2007/08:Kr281 yrkande 7.

Ställningstagande

I 5 § bibliotekslagen (SFS 1996:1596) finns följande skrivning: ”Inom grundskolan och gymnasieskolan skall det finnas lämpligt fördelade skolbibliotek för att stimulera skolelevernas intresse för läsning och litteratur samt för att tillgodose deras behov av material för utbildningen”.

Bibliotekens betydelse för kunskapsinhämtandet i skolan är stor. Barn är också före och i lägre tonåren ofta stora bokslukare. Barn som talar ett annat språk än svenska hemma eller barn med få böcker hemma kan dessutom genom skolbiblioteken komma i kontakt med böcker. Bibliotekens roll för att utjämna olika förutsättningar är viktig.

Skolbibliotekens betydelse för tillhandahållandet av datorer, Internet, olika program och även andra medier är också stor. Svensk Biblioteksförning har uttryckt oro över att många grundskole- och gymnasieelever inte har tillgång till ett bemannat skolbibliotek.

Staten har ett ansvar för att se till att bibliotekslagen följs och måste mer aktivt se över att lagens femte paragraf inte bara är en tom fras. Frågan om skolbibliotek bör exempelvis ingå vid Skolverkets kommuninspektioner. Regeringen bör ge Skolverket och Myndigheten för skolutveckling ett tydligt uppdrag i frågan.

54. Skolbibliotek, punkt 47 (v)

av Eva Olofsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 47 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Kr281 yrkande 7 och avslår motionerna 2007/08:Kr232 yrkande 2 och 2007/08:Ub369.

Ställningstagande

Vänsterpartiet har tidigare upprepade gånger lyft frågan om skolbibliotek med kvalitet och skolbibliotek även för förskolan. Skolbibliotekens uppgift är såväl att stimulera elevernas intresse för läsning och litteratur som att tillgodose deras behov av material för utbildningen. Skolbiblioteken är i dag av mycket skiftande kvalitet i olika kommuner och skolor.

Enligt en enkätundersökning nyligen gjord av DIK-förbundet saknas bibliotekarie i sju av tio skolbibliotek. Förskolan saknar helt skolbibliotek, trots att det enligt en enig expertis är mycket viktigt att böcker och berättelser kommer in tidigt i barnens liv. Skolbiblioteken är lagfästa i bibliotekslagen – en lag vars innehåll dock är okänt för många skolledare och lärare.

Vänsterpartiet menar därför att skolbiblioteken bör skrivas in i skollagen. Bestämmelser om skolbibliotek bör föras över från bibliotekslagen till skollagen.

55. Elevhälsa, punkt 49 (v)

av Eva Olofsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 49 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Ub305 yrkandena 7 och 8 samt avslår motionerna 2007/08:Ub236, 2007/08:Ub354, 2007/08:Ub426, 2007/08:Ub461, 2007/08:Ub485, 2007/08:Ub494, 2007/08:Ub518 och 2007/08:Ub527.

Ställningstagande

Elevernas hälsa ska uppfattas som en fråga för hela skolan, inte bara för den enskilde eleven. Skolan får inte blunda för hur verksamheten organiseras och miljön utformas. Den kan bidra till elevers ohälsa, psykiskt såväl som fysiskt. Om en elev har hög frånvaro, svårigheter i skolarbetet, svårigheter i sociala relationer etc. ska orsaker även sökas i skolan som helhet, inte genom att ogiltig frånvaro skrivs in i ordningsomdömen eller betyg.

För att kunna arbeta förebyggande måste alla lärare ha kunskap om barns och ungdomars hälsa. För att skolsköterska, kurator och psykolog ska kunna ingå i det förebyggande arbetet måste de finnas närvarande i skolverksamheten. Elever ska enkelt och omedelbart kunna komma i kontakt med dem, lärare ska kunna få handledning och dessa yrkesgrupper kan vid behov ingå i arbetslagens arbete.

Barnombudsmannen (BO) har ställt frågor till skolbarn om skolhälsovården och elevvården. 60 % av skolbarnen önskade att skolsyster skulle finnas oftare i skolan, 25 % svarade att de inte har en kurator på skolan och 30 % att de inte har en skolpsykolog.

När utbildningsutskottet hade öppen utfrågning om mobbning den 12 april 2007 framhölls vikten av en väl utbyggd skolhälsovård för att skapa en trygg miljö och för att förebygga mobbning, men också för att barn som lider av depression, ångest, ätstörningar etc. tidigt ska upptäckas och få hjälp.

Vänsterpartiet anser att rätten till tillgänglig och professionell elevhälsa ska slås fast i skollagen och att en utredning bör tillsättas som fastställer en rikstäckande basnivå och ett program för att säkra kvaliteten inom elevhälsan. Dessutom bör möjligheterna att införa ett nyckeltal för elevhälsa utredas, vilket går i linje med de krav som drivs av bl.a. BO om att det ska finnas skolläkare, skolsköterska, skolkurator och skolpsykolog vid varje skolenhet.

56. Kost och motion, punkt 50 (mp)

av Mats Pertoft (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 50 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Ub566 yrkande 20 och avslår motionerna 2007/08:Ub262 yrkande 1, 2007/08:Ub270, 2007/08:Ub368, 2007/08:Ub385 yrkande 1 och 2007/08:Ub392.

Ställningstagande

Miljöpartiet anser att skolan ska tillgodose alla elevers behov. Det ska vara självklart att elevernas etiska ställningstaganden respekteras, och ett etiskt förhållningssätt borde snarast uppmuntras. Önskemål om mat som är vegetarisk eller vegansk ska accepteras utan krav på läkarintyg. Detta gäller naturligtvis även de elever som på grund av religiös övertygelse behöver särskild kost. Detta innebär att man måste se över kompetensen i skolköken.

57. Lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling, punkt 51 (v)

av Eva Olofsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 51 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:So295 yrkande 17 och avslår motion 2007/08:Ub563.

Ställningstagande

Lagen (2006:67) om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever trädde i kraft den 1 april 2006. Syftet med den nya lagen är att främja barns och elevers lika rättigheter i de verksamheter som omfattas av skollagen (1985:1100) samt motverka diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder.

Förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, grund- och gymnasieskola samt vuxenutbildning omfattas av lagen. Lagen omfattar även de elever som mobbas eller kränks av andra elever eller av skolans personal. Det är mycket glädjande att sexuell läggning är en av diskrimineringsgrunderna i den nya lagen. Det är dock olyckligt att varken utredningen eller propositionen (SOU 2004:50, prop. 2005/06:38) har behandlat frågan om att könsidentitet på samma sätt bör utgöra en grund för diskriminering.

Regeringen bör därför lägga fram förslag till ändring som innebär att lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever även ska omfatta diskriminering på grund av könsidentitet.

58. Elevernas skolmiljö, punkt 54 (v)

av Eva Olofsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 54 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Ub305 yrkande 5 och avslår motionerna 2007/08:Ub287 och 2007/08:Ub566 yrkande 26.

Ställningstagande

Toaletter är undanskymda platser i skolan, och forskning har visat att många barn och unga undviker att gå på toaletten under skoldagen för att inte bli utsatta för kränkningar. Andra undanskymda platser som omklädningsrum är kanske svårare att undvika. Skolan måste kartlägga skolmiljön och i möjligaste mån bygga bort den utsatthet många elever talar om.

Det har dessutom funnits fall där skyddsronderna inte omfattat utemiljön, vilken för skolbarn är en del av arbetsplatsen och självklart också måste tas upp. Vänsterpartiet anser att Arbetsmiljöverket bör få i uppdrag att prioritera tillsynen av elevernas fysiska och psykosociala miljö, såväl inomhus som utomhus.

59. Elevernas skolmiljö, punkt 54 (mp)

av Mats Pertoft (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 54 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Ub566 yrkande 26 och avslår motionerna 2007/08:Ub287 och 2007/08:Ub305 yrkande 5.

Ställningstagande

Det är enormt viktigt att eleverna kan ta sig till skolan på ett säkert sätt. Väg- och transportforskningsinstitutet (VTI) har konstaterat att få olyckor inträffar i samband med skolskjuts. De som trots allt inträffar sker vanligen i samband med av- och påstigning. Det är viktigt att se till att busshållplatser utformas på ett sätt som främjar säkerhet och att gångvägarna fram till hållplatserna är säkra. Även barn som går eller cyklar till skolan utsätts ofta för stor fara. Miljöpartiet vill därför att Myndigheten för skolutveckling tillsammans med Vägverket ska få i uppdrag att utforma ett nationellt projekt för säkra skolvägar. Såväl skol- och trafikhusvårdsmän, bussentreprenörer och polis som föräldrar bör involveras i detta arbete. Allra viktigast är det naturligtvis att barnen får inflytande på arbetet.

60. Nationellt statistikregister, punkt 55 (v)

av Eva Olofsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 55 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Ub305 yrkande 1.

Ställningstagande

Det behövs ett tydligare elevperspektiv för hur både ute- och inomskolan ska utformas och för att bristerna i elevernas fysiska och psykosociala arbetsmiljö ska kunna rättas till. Inrättandet av ett nationellt statistikregister över elevers olycksfall är ett medel för att öka kunskapen och ge underlag till förbättringar.

61. Buller, punkt 56 (mp)

av Mats Pertoft (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 56 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Ub566 yrkande 24 och avslår motion 2007/08:Ub298.

Ställningstagande

Arbetsmiljön i skolorna präglas alltför ofta av buller. Buller försämrar inlärning och har hälsomässiga konsekvenser i form av höjt blodtryck. Enligt Barnombudsmannen upplever var tredje tioåring att ljudnivån i klassen är för hög. Länsstyrelserna bör få i uppdrag att inventera hur kommunerna agerar för att leva upp till de nya riktvärdena för att minska bullret i förskolan och skolan och att de nya allmänna råden införlivas.

62. Elever med funktionshinder, punkt 57 (v)

av Eva Olofsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 57 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2007/08:Ub305 yrkande 6 och 2007/08:Ub353 yrkande 8 och avslår motionerna 2007/08:Ub383 och 2007/08:Ub419.

Ställningstagande

Inte bara skolbyggnaderna utan också skolgårdarna ska vara tillgängliga och användbara för allas lek, rörelse och samvaro på raster och fritid, även för barn med funktionshinder. Regleringen kring lokaler, utemiljö och utrustning bör därför innehålla krav på tillgänglighet för elever med funktionshinder.

63. Elevskyddsombud, punkt 58 (v)

av Eva Olofsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 58 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Ub305 yrkandena 2 och 3 samt avslår motionerna 2007/08:Ub457 och 2007/08:Ub566 yrkandena 21–23.

Ställningstagande

Elevskyddsombuden ska få bättre utbildning och förutsättningar att genomföra sitt uppdrag samt reella möjligheter att påverka. Denna utbildning bör preciseras och kvalitetssäkras av Arbetsmiljöverket. Elevskyddsombuden måste också få samma rättigheter som andra skyddsombud, såsom rösträtt på skyddskommittémöten och stopprätt.

64. Elevskyddsombud, punkt 58 (mp)

av Mats Pertoft (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 58 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Ub566 yrkandena 21–23 och avslår motionerna 2007/08:Ub305 yrkandena 2 och 3 samt 2007/08:Ub457.

Ställningstagande

Miljöpartiet anser att våra barns och ungdomars livssituation är en av vår tids viktigaste frågor. Det måste finnas en helhetssyn på ohälsan bland elever och lärare. Det räcker inte att fokusera enbart på undervisningen i skolan, utan elevernas livssituation och arbetsmiljö måste också förbättras.

Sedan 1990 gäller arbetsmiljölagen för alla elever fr.o.m. det första året i skolan. Arbetsmiljön i många skolor är dock fortfarande oacceptabel. Brister i såväl den fysiska som psykiska miljön försvårar för skolan att bedriva en god verksamhet och vittnar om en bristande respekt för de elever och den personal som arbetar där.

Arbetsmiljölagen är skriven ur ett fackligt perspektiv och är därför inte anpassad till skolans miljö med demokratiska sammanslutningar som elevråd. En översyn av arbetsmiljölagen är nödvändig så att den även omfattar ett elevperspektiv. Regeringen har i juni 2004 tillsatt en särskild utredare med uppdrag att bl.a. se över hur arbetsmiljölagen kan utvidgas till att omfatta även barn i förskola och fritidshem samt se över elevrepresentanternas befogenheter. Miljöpartiet vill understryka vikten av att utredningen kommer till resultat som stärker eleverna och deras inflytande över sin arbetsmiljö.

Arbetsmiljölagen ålägger huvudmannen att se till att elevskyddsombud ska ges möjlighet att medverka i det förebyggande arbetsmiljöarbetet. Denna möjlighet är dock begränsad till elever från årskurs 7 och uppåt. Miljöpartiet anser att denna rätt ska införas även för årskurserna 1–6. Vi anser också att elevskyddsombuden ska ha rätt att kalla in Yrkesinspektionen och föreslår att riksdagen tillkännager detta för regeringen som sin mening.

65. Kultur- och musikskolor, punkt 59 (s)

av Marie Granlund (s), Mikael Damberg (s), Agneta Lundberg (s), Peter Hultqvist (s), Thomas Strand (s) och Roland Bäckman (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 59 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Ub256 och avslår motionerna 2007/08:Kr281 yrkandena 4–6 och 2007/08:Ub542 yrkande 1.

Ställningstagande

Att ge barn och ungdomar möjlighet till kulturell utveckling är att bejaka en oerhört viktig del av utvecklingen till vuxen människa. Barns rätt att få ta del av och även utöva kultur måste därför utvecklas i skolan. Det gäller inom olika kulturområden, exempelvis bokläsning, bild, teater och musik.

Den kommunala musikskolan är en frivillig verksamhet för kommunerna. Under åren har den berikat många barns och ungdomars utveckling och många av dem har fått sin första kontakt med ett instrument genom just den kommunala musikskolan. Dessvärre har det också varit på detta område som man kunnat spara, när ekonomin blivit kärv inom kommunen.

Ett levande kulturintresse är en oerhörd tillgång för alla människor, och därför är det samhällets angelägenhet att se till att barn och ungdomar får kontakt med olika kulturyttringar redan i grundskolan. Om intresset fortsätter, exempelvis för att spela ett instrument eller att spela teater, kan det ske på frivillig grund. Men den första kontakten bör vara i den obligatoriska skolan.

Mot bakgrund av ovanstående är det angeläget att i första hand se till att den kommunala musikskolan blir tillgänglig för alla barn.

66. Kultur- och musikskolor, punkt 59 (v)

av Eva Olofsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 59 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Kr281 yrkandena 4–6 och avslår motionerna 2007/08:Ub256 och 2007/08:Ub542 yrkande 1.

Ställningstagande

I dag saknas det helt kultur- och musikskola i ett litet antal kommuner i landet. I desto fler kommuner är avgifterna så höga att de utestänger barn från familjer med låga inkomster. Kultur- och musikskolan bör skrivas in i skollagen.

På sikt bör kulturskolan utgöra en del av den generella välfärden och liksom grundskola och gymnasium vara kostnadsfri för eleverna. I dag differerar avgifterna från 0 till 1 600 kr. I ett första steg bör ett tak sättas för hur höga kulturskoleavgifter kommunerna får ta ut. Pengar från Handslaget bör avsättas för att ersätta fattiga kommuner för inkomstbortfallet.

Barn med funktionshinder lika väl som barn till invandrade föräldrar är i dag, enligt Sveriges Musik- och Kulturskoleråd (Smok), underrepresenterade i kulturskolan. Regeringen bör återkomma med förslag till åtgärder för att förbättra tillgången till kulturskolan för barn med funktionshinder och för barn till invandrade föräldrar.

67. Modersmål, punkt 61 (s)

av Marie Granlund (s), Mikael Damberg (s), Agneta Lundberg (s), Peter Hultqvist (s), Thomas Strand (s) och Roland Bäckman (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 61 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Ub284 och avslår motionerna 2007/08:Ub280, 2007/08:Ub453 och 2007/08:Ub566 yrkande 31.

Ställningstagande

Om eleven och elevens vårdnadshavare så önskar ska eleven som alternativ till moderna språk erbjudas undervisning i det språk som eleven har rätt till modersmålsundervisning i, svenska som andraspråk, svenska, engelska eller teckenspråk. Kravet att minst fem elever i kommunen ska välja språket gäller även här, förutom när det gäller modersmålsundervisning för samiska, tornedalsfinska eller romska elever.

Ett visst antal timmar finns avsatta i timplanen för elevens val. Undervisningen är tänkt att fördjupa eller bredda elevens kunskaper i ett eller flera ämnen. I elevens val kan ingå ett språk som eleven inte tidigare har fått undervisning i. Generellt gäller att undervisningen till sitt innehåll och sin inriktning ska vara förenlig med den kursplan eller de kursplaner som är fastställda för det aktuella ämnet. Undervisning i ett nybörjarspråk ska anordnas enligt motsvarande kriterier som för språkvalet, dvs. om minst fem elever väljer språket och eleverna kan bedömas ha möjlighet att fortsätta studierna i gymnasieskolan.

I verkligheten är det i stort sett endast tyska, franska och spanska som erbjuds som språk i grundskolan. Det finns även ett antal elever som läser modersmål som språkval, men det är en relativt liten andel (undervisning i modersmål sker därutöver i de flesta språk).

Det är flera faktorer som påverkar vilka språk som erbjuds på en skola. Elevernas intresse och möjligheten till lärarkompetens är de viktigaste. Efterfrågan på språken kan också variera i olika delar av landet eller inom en kommun. Det är viktigt med en översyn av de faktiska möjligheterna för elever att få del av ett breddat språkerbjudande. Att globalisera och modernisera utbudet är positivt för Sverige som land och för de enskilda individerna.

68. Modersmål, punkt 61 (mp)

av Mats Pertoft (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 61 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Ub566 yrkande 31 och avslår motionerna 2007/08:Ub280, 2007/08:Ub284 och 2007/08:Ub453.

Ställningstagande

Modersmålsundervisning för barn med utländsk bakgrund är en fråga om rätt till egen identitet och möjligheten att med bibehållen självkänsla och trygghet kunna växa in i det svenska samhället. Undervisningen i modersmål möter flera speciella svårigheter. Eleverna i elevgruppen som har undervisning i ett visst modersmål kommer ofta från flera olika klasser och skolor, det är ofta svårt att finna kompetenta modersmåls lärare och det kan vara svårt att samordna scheman på ett praktiskt sätt med undervisning i andra ämnen. Dessa svårigheter får inte leda till att man brister i verksamhetens kvalitet.

Alla barn i svensk grundskola ska ha rätt till modersmålsundervisning oavsett hur många som talar modersmålet i kommunen där man bor. Undervisningen ska kunna ske såväl på distans som på plats i hemorten. Internet och andra medier kan spela en viktig roll.

69. HBT-frågor, punkt 65 (v, mp)

av Mats Pertoft (mp) och Eva Olofsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 65 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2007/08:So335 yrkande 32 och 2007/08:Ub566 yrkande 37 och avslår motionerna 2007/08:U304 yrkande 4 och 2007/08:Ub422 yrkandena 2–5.

Ställningstagande

Det är angeläget att man i den förestående reformen av skollagen uttryckligen skriver in att skolans personal aktivt ska motverka främlingsfientlighet och fördomar inklusive fördomar riktade mot homosexuella, bisexuella och transpersoner. Genom att nämna detta i skollagen synliggör man det åliggande som skolan har att värna de demokratiska värderingarna också på HBT-området.

Skolan måste ha som sitt ansvar att varje elev efter genomgången skolgång, oavsett om det är en kommunal skola eller en friskola, har utvecklat sin förmåga att reflektera över frågor som sexuell läggning och könsidentitet. Miljöpartiet och Vänsterpartiet vill att HBT-perspektivet ska integreras i en rad olika ämnen, t.ex. social- och samhällskunskap, psykologi, historia, svenska samt religion och livsåskådningsfrågor. Att bara diskutera homosexualitet på biologielektionerna eller i sex- och samlevnadsundervisningen förstärker fördomarna om att homosexualitet enbart handlar om sex. Vi vill att HBT-frågor ska behandlas som ett självklart inslag i undervisningen. Frågorna bör kopplas till grundläggande värderingar om alla människors lika värde och rättigheter.

HBT-frågorna måste också uttryckligen tas upp i kursplanerna på grundskole- och gymnasienivå. Nationella skolmyndigheter bör få i uppdrag att inleda ett utvecklingsarbete för hur undervisningen ska förbättras. Inom skolan borde information om homo- och bisexualitet, samt även könsöverskridande, ingå på ett integrerat sätt i undervisningen för samtliga elever och i samtliga relevanta skolämnen.

Tyvärr förekommer det att skolor prioriterar bort undervisning om sexualitet och samlevnad eller att HBT-frågor får en mycket fördomsfull behandling. Det måste tydliggöras att alla elever, oavsett om de deltar i undervisning vid en fristående skola eller en offentligt ägd skola, har samma rätt till en objektiv undervisning i frågor om sexualitet och samlevnad, inklusive undervisning om HBT-frågor.

70. Naturskolor och utomhuspedagogik, punkt 66 (mp)

av Mats Pertoft (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 66 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2007/08:Ub557 yrkandena 1, 3 och 4 samt 2007/08:Ub566 yrkande 27.

Ställningstagande

Skolan låter sig alltför ofta begränsas av klassrummets fyra väggar. Alla skolämnen kan läras utomhus samtidigt som man på det sättet kan stärka elevernas relation till naturen. Lärande är inte begränsat till ett rum eller en byggnad. Det behövs ett ändrat synsätt där vi inte låter undervisningen i skolan begränsas av skolbyggnadens fyra väggar.

Det är en brist att dagens nationella styrdokument, främst i form av läroplaner, inte tar upp vikten av utomhuspedagogikens och den yttre miljöns betydelse för barns lärande. Detta bör förstärkas för att ge alla barn en möjlighet till ett mer utvecklat lärande både inom och utom klassrummets väggar.

Myndigheten för skolutveckling bör hjälpa till att på olika sätt sprida information och kunskap om naturskolor och utomhuspedagogik till skolor och lärare i hela landet. Myndigheten bör vara en viktig inspiratör när det gäller utveckling av utemiljön i både skolor och förskolor.

71. IT-kunskap, punkt 67 (v)

av Eva Olofsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 67 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:T548 yrkande 7 och avslår motionerna 2007/08:Ju237 yrkande 2, 2007/08:Ub234, 2007/08:Ub360 och 2007/08:Ub464.

Ställningstagande

Med tanke på att tillgången till datorer och Internet är så omfattande för skolelever och att datorn nästan dagligen används i undervisningen, anser Ecpat att det borde vara en självklarhet att skolan tar sitt ansvar och lär eleverna hur de ska förhålla sig till Internet. Vänsterpartiet delar den åsikten. Det handlar inte om att lägga på skolan fler arbetsuppgifter utan att de metoder som används ska vara säkra. Det flesta anser att det är en självklarhet att en elev får utbildning i hur man ska agera och förhålla sig i en kemisal innan hon eller han börjar experimentera. Sker inte det så riskerar barnet att drabbas av skador. Då det föreligger risk för skador (mest mentala, men de kan även leda till fysiska) i samband med IT-användning och Internet bör eleverna få utbildning i hur de ska förhålla sig till Internet så att varken de själva eller någon annan tar skada. Regeringen bör ge Skolverket i uppdrag att utarbeta en vägledning för hur skolor kan skapa en trygg användning av IT och Internet samt aktivt informera om denna vägledning.

72. Artkunskap, punkt 69 (mp)

av Mats Pertoft (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 69 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Ub451.

Ställningstagande

Svenska ungdomar bör få lära sig mer om naturens olika arter. Om skogen blir fylld av al och tall i stället för bara träd skulle fler insekter av biologisk mångfald.

Under 2007 hyllades minnet av Carl von Linné stort runtom i Sverige. Även Skogsmulles 50-årsfirande gick av stapeln 2007. Men i Linnés och Skogsmulles land växer många barn upp utan att känna till de vanligaste fåglarna, träden, blommorna, svamparna, insekterna, bergarterna och fiskarna. Detta är en nyfattigdom som behöver göras något åt.

En viktig reform vore att inrätta en s.k. artkanon i den svenska skolan. Detta skulle innebära att alla skolbarn ges en grundkunskap om de vanligaste arterna i naturen. Kan barnen namnen på några vanliga fåglar, blommor, träd och insekter blir det roligare att vara ute i skog och mark.

Regeringen borde se över hur man kan ge bättre kunskaper om naturen så att de vanligaste djuren och växterna känns igen. Det kan göras inom ramen för den kommande översynen av läro- och kursplanen.

73. Feministiskt självförsvar, punkt 70 (v)

av Eva Olofsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 70 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Ub306 yrkande 1.

Ställningstagande

Sexualiserat våld handlar om att hela tiden påminna sig om vilket kön som besitter makten, i hemmet, på arbetsplatsen, i skolan eller i förhållandet. Så länge flickor i landets skolor är utsatta för trakasserier måste något göras för att ge dem självförtroendet och styrkan att stå emot dem.

Därför menar Vänsterpartiet att feministiskt självförsvar bör erbjudas alla flickor från årskurs 7.

Feministiskt självförsvar handlar om att skaffa sig kunskap om det sexualiserade våldet, om samarbete mellan flickor och kvinnor samt om att skaffa sig handlingsberedskap att försvara sig mentalt, verbalt och fysiskt i en värld där flickor och kvinnor är underordnade och utsatta. Feministiskt självförsvar är grundat av kvinnor, för kvinnor och bygger på att flickor och kvinnor delar erfarenheter och tillsammans utarbetar strategier för att bl.a. hantera rädsla.

Till skillnad från t.ex. vanliga judo- och karatekurser handlar feministiskt självförsvar först och främst om att öka medvetenheten om pojgars och mäns sexualiserade våld mot kvinnor samt att medvetandegöra flickor och kvinnor om deras möjligheter och rättigheter att försvara sig. Vetskapen om att man är värd att försvara, och att man får göra det med våld om man måste, stärker självförtroendet. Det gör att tjejer som lärt sig feministiskt självförsvar växer och får lättare att hävda sig också i situationer som inte är direkt hotfulla.

74. Rätt till fritidshem, punkt 72 (v)

av Eva Olofsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 72 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Ub229 yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Jämfört med övriga barnomsorgsformer är skolbarnsomsorgen för tio–tolvåringar dåligt utbyggd. Enligt Skolverkets föräldraenkäter, som presenterades i september 2007, är knappt vart tionde barn inskrivet i fritidshem och andelen som har tillgång till öppen fritidsverksamhet är ännu lägre, 7 %. Över hälften av barnen får klara sig själva efter skolan. Det är tydligt att skolbarnsomsorgen för tio–tolvåringar är lågt prioriterad i kommunerna både vad gäller utbyggnad och innehåll.

Det är viktigt att kommunerna är medvetna om sitt ansvar också för denna åldersgrupp. Skolbarnsomsorgen för tio–tolvåringar ingår i det samlade utbildningssystemet. Den ska enligt skollagen komplettera skolan och erbjuda barn en meningsfull fritid och stöd i utvecklingen. Skolbarnsomsorgen och skolan ska tillsammans utgöra en helhet som bidrar till barnens allsidiga utveckling och lärande.

Ur ett likvärdighetsperspektiv är det viktigt att uppmärksamma skillnader i nyttjandet av barnomsorg. Det kan röra sig om föräldrarnas utbildning, föräldrarnas födelseland, civilstånd och även bostadsort. Klart är att de största skillnaderna finns inom skolbarnsomsorgen där t.ex. barn till högutbildade betydligt oftare har skolbarnsomsorg än barn vars föräldrar har kortare utbildning, något som Skolverkets enkät bekräftar. En del av förklaringen kan vara att barn till arbetslösa inte har rätt till fritidshem.

De tidigare beslutade reformerna som bl.a. innehåller maxtaxa inom förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg betyder att en del av de problem som funnits har åtgärdats. Det är dock tydligt att gruppen barn i åldern tio–tolv år fortfarande saknar den självklara rättighet som tillgången till väl fungerande fritidsverksamhet utgör. Den öppna fritidsverksamheten, som endast finns i 70 av de 290 kommunerna, kan enligt Vänsterpartiets bedömning inte ersätta den verksamhet som bedrivs inom fritidshemmets ram.

Det är ur flera perspektiv olyckligt att barn i åldern tio–tolv år inte omfattas av rätten till fritidshem, och därför menar Vänsterpartiet att regeringen snarast bör se över skollagen så att det klart framgår att även eleverna i åldersgruppen tio–tolv år har rätt till fritidshemsplats.

Förskolebarn fick rätt till förskola eller familjedaghem när en förälder är arbetslös i samband med maxtaxereformen 2001. Motsvarande förändring gjordes inte för skolbarnen. I en stor majoritet av kommunerna får skolbarn inte gå kvar i fritidshemmen om en förälder blir arbetslös. Det finns en förhållandevis stor efterfrågan på skolbarnsomsorg för barn till arbetslösa eller föräldralediga. Av detta skäl, kombinerat med den roll som skolbarnsomsorgen spelar för barnets hela utveckling, bör alla barn i åldern sex–tolv år på samma sätt som inom förskoleverksamheten ges möjlighet till plats även om föräldern är arbetslös eller föräldraledig.

75. Utveckla kvaliteten på fritidshemmen, punkt 73 (s)

av Marie Granlund (s), Mikael Damberg (s), Agneta Lundberg (s), Peter Hultqvist (s), Thomas Strand (s) och Roland Bäckman (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 73 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2007/08:Ub511 yrkande 12 och 2007/08:Ub534 samt avslår motion 2007/08:Ub389.

Ställningstagande

Vi socialdemokrater vill genomföra en särskild fritidssatsning för att öka kvaliteten på fritidsverksamheterna, samtidigt som barnen ska få chans till mer utvecklande aktiviteter.

Vi vill även bjuda in föreningslivet till fritids så att barnen kan få ägna sig åt föreningsaktiviteter. Det kan röra sig om t.ex. fotboll, teater och dans. På det sättet får de barn som i dag inte har möjlighet att ägna sig åt den här typen av aktiviteter en chans att göra det. Om detta blir framgångsrikt kan det minska trycket på föräldrarna att skjutsa sina barn till olika aktiviteter och därmed underlätta vardagspusslet.

76. Aktivitets- och läsläsningssatsningar på fritidshem, punkt 74 (s)

av Marie Granlund (s), Mikael Damberg (s), Agneta Lundberg (s), Peter Hultqvist (s), Thomas Strand (s) och Roland Bäckman (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 74 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Ub511 yrkande 14.

Ställningstagande

Vi socialdemokrater vill genomföra en särskild fritidssatsning för att öka kvaliteten på fritidsverksamheterna, samtidigt som barnen ska få chans till mer utvecklande aktiviteter. En del av fritidssatsningen ska ägnas åt att ge barnen i årskurserna 1–3 hjälp med skolarbetet. Alla barn har inte ro och möjlighet att få hjälp i hemmet. Därför är det viktigt att de får den hjälpen på annat håll. Detta kan också för många barn vara ett sätt att få en introduktion till fritidshemmen som de annars inte hade fått. Det ska således inte förekomma någon avgift för barnen på fritids, för den del av verksamheten som rör skolstödet. Därför bör staten skjuta till pengar för detta. För barn i årskurserna 4–9 ska satsningen ske i anslutning till skolan. Eleverna ska ha rätt till mellan sex och tio timmars hjälp med läxläsning i månaden beroende på vilken årskurs de går i.

Särskilda yttranden

1. Antagningsprov vid urval, punkt 2 (s)

Marie Granlund (s), Mikael Damberg (s), Agneta Lundberg (s), Peter Hultqvist (s), Thomas Strand (s) och Roland Bäckman (s) anför:

Vi socialdemokrater anser att antagningsprov och tester vid urval till grundskolan bör användas mycket restriktivt. Vi menar dock att det finns viktiga skillnader mellan olika slags inriktningar. För skolor som har inriktningar på estetiska ämnen och idrott bör det finnas möjlighet att göra vissa tester för urval. Däremot är vi tydligt emot möjligheten att göra särskilda antagningsprov för teoretiska inriktningar inom till exempel matematik, läs- och skrivkunighet eller andra teoretiska kunskaper. Sådana inriktningar ligger så nära grundskolans mest centrala uppgifter, att en skiktning vid antagning av elever på sådana grunder skulle öka segregationen och uppdelningen av barn i tidig ålder.

2. Betyg, punkt 38 (s)

Marie Granlund (s), Mikael Damberg (s), Agneta Lundberg (s), Peter Hultqvist (s), Thomas Strand (s) och Roland Bäckman (s) anför:

Vi vill ha en långsiktig och bred blocköverskridande överenskommelse om betygssystemet. Det kräver också Lärarförbundet, Lärarnas riksförbund och elevorganisationen Svea.

Ambitionen måste vara att ett nytt betygssystem ska kunna hålla under lång tid – även efter ett maktskifte – och ha en bred förankring bland lärare, skolledare, föräldrar och elever. Vi socialdemokrater är därför öppna för betyg tidigare än i dag, men vi säger definitivt nej till att utsätta sjuåringar för betyg. För detta finns det ingen acceptans vare sig i skolan eller bland allmänheten. Vi vill också vara tydliga med att när betyg används ska de följa upp hur väl eleven nått kunskapsmålen. Därför säger vi nej till relativa betyg som bara syftar till att gradera och sortera elever inbördes. Sådana betyg leder inte till mer kunskap.

3. Kompetensutveckling av lärare, punkt 44 (s)

Marie Granlund (s), Mikael Damberg (s), Agneta Lundberg (s), Peter Hultqvist (s), Thomas Strand (s) och Roland Bäckman (s) anför:

Kunskaperna i matematik och svenska måste förbättras. Därför vill socialdemokraterna att alla 20 000 lärare som undervisar i matematik i grundskolan och gymnasieskolan ska få tillgång till en särskild kompetensutvecklingssatsning. Undervisningen ska förnyas genom att i samarbete med arbetslivet ge alla elever insikt om hur matematiken används i praktiken. De 10 000 lärare som undervisar i svenska i de tidigare åldrarna ska ges fortbildning.

Det är viktigt med fortbildning av lärare. Lärarlyftet är därför en positiv satsning, men det är obegripligt att inte alla lärare får ta del av denna satsning.

Vi har i vårt särskilda yttrande i betänkande 2007/08:UbU7 framhållit att satsningen på kompetensutveckling för lärare även bör inkludera yrkeslärare samt förskollärare och övrig personal i förskolan.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2007

2007/08:Fi240 av Solveig Hellquist och Maria Lundqvist-Brömster (båda fp):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att uppmuntra samarbete mellan skola och kronofogdemyndighet i hela landet.

2007/08:Fi268 av Lars Ohly m.fl. (v):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att erbjuda frukost i skolan.

2007/08:Sk276 av Annie Johansson (c):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att satsa på att stimulera fler unga att starta företag.

2007/08:Sk319 av Tina Acketoft (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om skolans roll för entreprenörskap.

2007/08:Ju237 av Magdalena Andersson och Finn Bengtsson (båda m):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om undervisning om säkerhet på Internet.

2007/08:U304 av Barbro Westerholm och Birgitta Ohlsson (båda fp):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om tydliga skrivningar om sexuell läggning och könsidentitetsuttryck i skolans kursplaner.

2007/08:So294 av Helena Leander m.fl. (mp):

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om läromedel.

2007/08:So295 av Lars Ohly m.fl. (v):

17. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring som innebär att lagen (2006:67) om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever även omfattar diskriminering på grund av könsidentitet.

2007/08:So316 av Agneta Lundberg och Jan Björkman (båda s):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om skolans förebyggande arbete.

2007/08:So335 av Lars Ohly m.fl. (v):

31. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att uppdra åt Skolverket och Högskoleverket att ta fram en plan för hur alla anställda inom utbildningsväsendet ska få HBT-kompetens.
32. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge Myndigheten för skolutveckling i uppdrag att återkomma med förslag på hur frågor om sexuell läggning och könsidentitet ska beröras på ett integrerat sätt i undervisningen i grundskolan och gymnasieskolan.

2007/08:Kr232 av Inger Davidson (kd):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att överväga huruvida skolbiblioteken ska omfattas av den nya skollagen i stället för som nu av bibliotekslagen.

2007/08:Kr281 av Lars Ohly m.fl. (v):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett tak för hur höga kulturskoleavgifter kommunerna får ta ut.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa kulturskolan i skollagen.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om åtgärder för att förbättra tillgången till kulturskolan för barn med funktionshinder och för barn till invandrade föräldrar.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att bestämmelser om skolbibliotek förs över från bibliotekslagen till skollagen.

2007/08:Ub201 av Inger Jarl Beck (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om idrott i skolan.

2007/08:Ub202 av Inger Jarl Beck (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om hemkunskap i skolan.

2007/08:Ub203 av Marie Granlund m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en ny lag mot tvångsprivatisering av kommunala skolor.

2007/08:Ub206 av Lars Wegendal (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förutsättningarna för stöd till ungdomar som besöker landets huvudstad, Sveriges riksdag och i Stockholm placerade riksinstitutioner.

2007/08:Ub208 av Rolf Gunnarsson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av mer idrott på schemat i skolan.

2007/08:Ub212 av Rossana Dinamarca m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge Skolverket i uppdrag att utreda märkning av läroböcker som är utformade i enlighet med läroplanens värdegrund.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Skolverket och Högskoleverket ska initiera ett utvecklingsarbete för att ge anställda inom utbildningsväsendet HBT-kompetens.

2007/08:Ub216 av Ann-Christin Ahlberg (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ytterligare utveckla pedagogiska alternativ inom den kommunala skolan.

2007/08:Ub218 av Fredrik Olovsson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett förstärkt inflytande för kommunerna vid skoletableringar.

2007/08:Ub219 av Carina Hägg (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en översyn av regelverket för bidragsrätt för sektliknande skolor.

2007/08:Ub220 av Hans Hoff (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om studiebesök i riksdagen.

2007/08:Ub224 av Rossana Dinamarca m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Skolverket bör ges i uppdrag att informera om sponsring.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om skyldighet för skolhuvudmän och skolor att ha en policy för sponsring.

2007/08:Ub225 av Finn Bengtsson och Lars-Arne Staxäng (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om staten som huvudman för lärarna i den offentligdrivna skolan.

2007/08:Ub227 av Rolf K Nilsson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att studierna av det norska och det danska språket bör främjas i den svenska skolundervisningen i såväl grundskolan som gymnasiet.

2007/08:Ub228 av Birgitta Sellén (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att alla elever i grundskolan ska få en ordentlig utbildning i trafikkunskap.

2007/08:Ub229 av Rossana Dinamarca m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om rätt till plats i fritidshem för tio–tolvåringar.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om rätt till plats i fritidshem för barn till föräldralediga och arbetslösa.

2007/08:Ub233 av Sofia Arkelsten (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om frivillig idrottsundervisning.

2007/08:Ub234 av Mats G Nilsson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjligheten att välja IT i stället för slöjd i skolan.

2007/08:Ub235 av Mats G Nilsson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om inriktningen för idrott och hälsa i skolan.

2007/08:Ub236 av Annelie Enochson (kd):

Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring i skollagen så att den även innefattar krav på att kurator och skolpsykolog ska ingå i skolhälsovården.

2007/08:Ub237 av Sten Bergheden (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att öka den fysiska aktiviteten i skolan och att öka utomhusvistelsen för eleverna.

2007/08:Ub240 av Anders Hansson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ökat antal idrottstimmar i skolan.

2007/08:Ub246 av Hillevi Larsson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att kunskaper om första hjälpen bör erbjudas alla inom ramen för skola och arbetsliv.

2007/08:Ub249 av Ameer Sachet (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om tillsyn av religiösa fristående skolor.

2007/08:Ub253 av Ann-Kristine Johansson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om betydelsen av ämnet hem- och konsumentkunskap i undervisningen.

2007/08:Ub255 av Inger Jarl Beck (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av noggrann och regelbunden tillsyn av fristående religiösa skolor.

2007/08:Ub256 av Christina Oskarsson och Jörgen Hellman (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att den kommunala musikskolan bör bli tillgänglig för alla barn.

2007/08:Ub259 av Magdalena Streiffert (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att skapa gemensamma forum för utbildningspolitiska aktörer på regional nivå.

2007/08:Ub262 av Jörgen Johansson (c):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tydliggöra skolans roll i arbetet med att öka den fysiska aktiviteten i syfte att öka inlärningsförmågan samt minska risken för fetma.

2007/08:Ub264 av Lennart Pettersson (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om privatekonomi på skolschemat.

2007/08:Ub269 av Jeppe Johnsson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ersättningen till fristående skolor.

2007/08:Ub270 av Ulf Holm (mp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att verka för en skola fri från snask och läsk.

2007/08:Ub273 av Sinikka Bohlin (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om nationella prov på modersmålet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om nationella prov i minoritetsspråk samt svenska som andraspråk.

2007/08:Ub274 av Carina Hägg (s):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att uppdra åt Skolverket att regelbundet granska och utvärdera sex- och samlevnadsundervisningen.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att uppdra åt Myndigheten för skolutveckling att granska, stimulera och sprida forskning och kunskap om sex- och samlevnadsundervisning.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av fortbildning i ämnet sex och samlevnad för personalgrupper inom förskola, skola och vuxenutbildning.

2007/08:Ub277 av Yilmaz Kerimo (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av skollagen så att religiösa sektliknande samfund inte får möjlighet att starta en skola eller förskola.

2007/08:Ub280 av Helene Petersson i Stockaryd m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheten att utöka rätten till undervisning i svenska som andraspråk att gälla även i förskoleklassen.

2007/08:Ub281 av Ann-Christin Ahlberg (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av kompetensutveckling för personal i förskola och skola.

2007/08:Ub283 av Luciano Astudillo (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att skollagen utvärderas och förtydligas för att värna den avgiftsfria undervisningen.

2007/08:Ub284 av Luciano Astudillo (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att modernisera tillvalsspråken i grundskolan.

2007/08:Ub285 av Luciano Astudillo (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om skolans värdegrund avseende västerländsk humanism.

2007/08:Ub287 av Thomas Strand (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av bestämmelser om brandsläckare vid taxitransport av skolelever i personbilar och minibussar.

2007/08:Ub290 av Désirée Liljevall (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att förbättra sex- och samlevnadsundervisningen.

2007/08:Ub291 av Gunnar Sandberg (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av mer samverkan mellan skola och idrottsorganisationer.

2007/08:Ub298 av Eva Sonidsson och Jasenko Omanovic (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ljudnivån i skolan.

2007/08:Ub301 av Hans Stenberg och Susanne Eberstein (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om friskolornas roll i skolsystemet.

2007/08:Ub305 av Rossana Dinamarca m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ett nationellt statistikregister över elevers olycksfallsskador ska inrättas.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om utbildning av elevskyddsombud.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ökat inflytande för elevskyddsombud.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om rätt till stödundervisning för elevskyddsombud i grundskolan.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om tillsynen av elevernas fysiska och psykosociala miljö.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om tillgänglighet för elever med funktionshinder.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om utredning om införande av nyckeltal inom elevhälsan.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att skolornas elevhälsoarbete ska följas upp i kvalitetsredovisningarna.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att elevernas rätt till inflytande ska förtydligas i skollagen.

2007/08:Ub306 av Rossana Dinamarca m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om feministiskt självförsvar för alla flickor från år 7.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förändringar i läroplanerna för grundskolan och gymnasieskolan samt i högskoleförordningens examensordningar.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om uppdrag till Skolverket och Myndigheten för skolutveckling att utarbeta råd och riktlinjer för genuspedagogernas arbete.

2007/08:Ub307 av Mikael Oscarsson (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en kyrkolokal ska kunna användas för skolavslutningar.

2007/08:Ub309 av Helena Leander (mp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av utbildningsinsatser och forskning inom ämnet djuretik.

2007/08:Ub315 av Roland Bäckman (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att elevers inflytande över egen inlärn timer tydliggörs.

2007/08:Ub317 av Roland Bäckman (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjligheten att använda modern teknik för att bevara skolan i glesbygden.

2007/08:Ub318 av Lars U Granberg (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om barns hälsa i skolmiljö.

2007/08:Ub320 av Tobias Krantz (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en effektivare narkotikaupplysning i skolan.

2007/08:Ub322 av Tobias Krantz (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kraftigt förstärkt upplysning i skolan om kommunismens brott mot mänskligheten.

2007/08:Ub330 av Börje Vestlund (s):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om litteratur i skolundervisning.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om sexualundervisning och läroplanen.

2007/08:Ub338 av Cecilia Wikström i Uppsala (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa en litterär kanon i skolan.

2007/08:Ub339 av Sven Yngve Persson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om grundelevs rätt till skolskjuts oavsett skolform.

2007/08:Ub340 av Annelie Enochson (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om införande av obligatorisk trafikundervisning i skolan.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge Skolverket i uppdrag att utforma kunskapsmål för ämnesområdet trafik i skolan.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över ansvaret för att lärare i förskola, grundskola och gymnasium får det stöd de behöver när det gäller trafikundervisningen.

2007/08:Ub345 av Isabella Jernbeck och Björn Hamilton (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om avgifter i grundskolan.

2007/08:Ub347 av Irene Oskarsson (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om pedagogisk framförhållning gällande högrepresterande elever.

2007/08:Ub348 av Hans Rothenberg och Rolf K Nilsson (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att öka inslagen av retorik och muntlig framställning i grundskolan och på gymnasiet.

2007/08:Ub349 av Maria Kornevik Jakobsson (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om utökade möjligheter att stänga skolor som bryter mot läroplanen och grundläggande fri- och rättigheter.

2007/08:Ub353 av Lars Ohly m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en stopplag för etablering av fristående skolor.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om avgift för Skolverkets prövning.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kommunal beslutanderätt om fristående skolor.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kommunens skyldighet att yttra sig samt bifoga en konsekvensbeskrivning över ansökan om att starta en fristående skola.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förtydligande i skollagen att Skolverket ska göra en allsidig bedömning.

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjlighet för Skolverket att omedelbart stänga en fristående skola.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillsätta en utredning om privatisering av kommunala skolor.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om tillgänglighet för elever med funktionshinder.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vinster i fristående skolor.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att konfessionella skolor ej ska vara berättigade till offentliga bidrag.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förbud mot antagningsprov och -tester vid urval till grundskolor.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om närhetsprincip i grundskolan.

2007/08:Ub354 av Solveig Hellquist och Maria Lundqvist-Brömster (båda fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av beteendevetenskaplig kompetens inom skolhälsovården.

2007/08:Ub358 av Maria Stenberg och Hannah Bergstedt (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om utvidgad undervisning i sexualitet och respekt.

2007/08:Ub359 av Lars U Granberg och Hannah Bergstedt (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om friskolornas roll i skolsystemet.

2007/08:Ub360 av Lars U Granberg (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om undervisning om säkerhet på Internet för grundskolan.

2007/08:Ub361 av Göran Persson i Simrishamn m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att främja utvecklingen av ökat elevinflytande i skolan.

2007/08:Ub362 av Siw Wittgren-Ahl och Hillevi Larsson (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att grundskolans läroplan ska följas och att befogade förändringar i läroplanen sker.

2007/08:Ub366 av Christer Adelsbo och Göran Persson i Simrishamn (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge kommuner rätt till inflytande vid etablering av friskolor.

2007/08:Ub367 av Christer Adelsbo och Göran Persson i Simrishamn (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om skärpta regler för godkännande av konfessionella friskolor.

2007/08:Ub368 av Hillevi Larsson m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att all personal som arbetar med barn och ungdomar har tillräckliga kunskaper i kost- och motionsfrågor.

2007/08:Ub369 av Hans Olsson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Skolverket och Myndigheten för skolutveckling bör ges i uppdrag att se till att alla grund- och gymnasieelever har god tillgång till skolbibliotek.

2007/08:Ub371 av Matilda Ernkrans m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om betyg.

2007/08:Ub372 av Hannah Bergstedt (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att underlätta för alla föräldrar, oavsett ekonomi, att vara delaktiga i sina barns undervisning.

2007/08:Ub374 av Sinikka Bohlin (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av lagstiftningen i syfte att utjämna kostnadsskillnaden för skolskjuts mellan friska och handikappade barn.

2007/08:Ub376 av Siw Wittgren-Ahl (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om konflikthantering och om att skapa god umgängeskultur i skolan genom elevmedling.

2007/08:Ub383 av Sven Gunnar Persson (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att barn med hörselnedsättningar bör få bättre tillgång till teckenspråk, hörseltekniska anpassningar och hörselutbildade lärare i skolan.

2007/08:Ub385 av Tina Acketoft (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om skolans roll i kampen för ökad folkhälsa, ekonomi och miljö.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att förmedla tydlig kunskap om sambandet mellan mat och hälsa.

2007/08:Ub387 av Agneta Berliner m.fl. (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda och ta fram förslag på formerna för en modern skola med staten som huvudman där kvalitet och likvärdighet säkras genom statlig finansiering, nationella mål, utvärderingar och tillsyn.

2007/08:Ub388 av Camilla Lindberg (fp):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att yrkesverksamma lärare bör vidareutbildas i digitala medier.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att krav om kunskap om digitala medier bör införas för lärarbehörighet.

2007/08:Ub389 av Agneta Berliner (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att grupperna på fritidshemmen behöver bli mindre, personaltäteten högre och andelen högskoleutbildad personal större.

2007/08:Ub391 av Désirée Liljevall och Leif Pagrotsky (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att utveckla dansen i skolan.

2007/08:Ub392 av Désirée Liljevall (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att inspirera till mer fysisk aktivitet i skolan.

2007/08:Ub393 av Jasenko Omanovic och Désirée Liljevall (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om betygssättning av barn.

2007/08:Ub394 av Ola Sundell (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om antalet veckotimmar i ämnet idrott och hälsa.

2007/08:Ub396 av Pia Nilsson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om demokratisk skolning och elevinflytande.

2007/08:Ub398 av Roland Bäckman (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kommunernas inflytande vid etablering av friskolor.

2007/08:Ub400 av Sinikka Bohlin (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att en ny kategori av friskolor införs, nämligen ”nationell minoritetsskola”.

2007/08:Ub401 av Britta Rådström och Helén Pettersson i Umeå (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kommunalt inflytande över etablering av friskolor.

2007/08:Ub403 av Ann-Christin Ahlberg m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om insyn och kontroll av friskolor.

2007/08:Ub404 av Nikos Papadopoulos och Veronica Palm (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en analys och redovisning av grundskolans och gymnasieskolans läromedel.

2007/08:Ub406 av Anne Marie Brodén (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att sprida kunskap om arbetet för minskat våld och ökad hälsa genom projektet Drömmen om det goda.

2007/08:Ub407 av Alf Svensson (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Skolverket bör få i uppgift att mera strikt definiera begreppet ”religiös friskola”.

2007/08:Ub411 av Christina Axelsson och Kerstin Engle (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av vidareutbildning och vikten av kunskap i ämnet religionskunskap.

2007/08:Ub413 av Ann-Christin Ahlberg m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om biologiböcker i skolan.

2007/08:Ub419 av Phia Andersson m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om funktionshindrades rätt till utbildning.

2007/08:Ub420 av Ann-Christin Ahlberg (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att alla grundskoleelever och förskolebarn bör kunna få minst ett besök om året på ett vetenskapscentrum.

2007/08:Ub422 av Olof Lavesson m.fl. (m, c, fp, v, mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om HBT-kompetens för anställda inom utbildningsväsendet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om HBT-frågor i skollagen.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kursplanerna på grundskole- och gymnasienivå.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om HBT-frågor inom olika skolämnen.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om alla elevers rätt till objektiv undervisning i HBT-frågor.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om bilden av HBT i läromedel.

2007/08:Ub424 av Ingemar Vänerlöv (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av ANT-kunskap i den svenska skolan.

2007/08:Ub426 av Ann Arleklo och Kent Härstedt (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av kontinuitet i skolhälsovården.

2007/08:Ub435 av Finn Bengtsson och Marie Weibull Kornias (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förbättrat samarbete mellan skola och näringsliv.

2007/08:Ub445 av Jennie Nilsson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om barn som lever i ekonomiskt utsatta familjer.

2007/08:Ub447 av Tomas Tobé (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en strategi för entreprenörskap på alla nivåer för hela utbildningssystemet.

2007/08:Ub451 av Gunvor G Ericson m.fl. (mp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inom ramen för den kommande översynen av läro- och kursplan utreda förutsättningarna för att inrätta en artkanon i grundskolan.

2007/08:Ub453 av Raimo Pärssinen och Sinikka Bohlin (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om hemspråksundervisning.

2007/08:Ub456 av Eva-Lena Jansson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att skärpa reglerna för religiösa (konfessionella) friskolor.

2007/08:Ub457 av Monica Green m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om rättigheter för elevskyddsombuden.

2007/08:Ub458 av Ameer Sachet och Lennart Axelsson (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om insyn och öppenhet i fristående skolor.

2007/08:Ub461 av Marie Nordén m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om skolans ansvar beträffande barns hälsa.

2007/08:Ub464 av Monica Green (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att undervisning om säkerhet på Internet införs för grundskolan.

2007/08:Ub466 av Ewa Thalén Finné och Magdalena Andersson (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att låta dokumentationen följa eleven genom hela utbildningssystemet.

2007/08:Ub467 av Fredrik Schulte (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ersättningen till fristående skolor.

2007/08:Ub471 av Ameer Sachet m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kommunalt inflytande över etablering av friskolor.

2007/08:Ub473 av Thomas Bodström (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om gymnastik i skolan.

2007/08:Ub475 av Birgitta Ohlsson (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att den judiska Hillelskolan bör klassas som nationell minoritetsskola.

2007/08:Ub476 av Nina Larsson (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ökat antal idrottstimmar i skolan.

2007/08:Ub479 av Patrik Forslund (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tydliggöra rättigheten för skolor att ta ut mindre avgifter för skolresor.

2007/08:Ub480 av Yvonne Andersson och Gunilla Tjernberg (båda kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att utreda skolgången för barn med särskilda behov.

2007/08:Ub482 av Tina Ehn m.fl. (mp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stimulera miljöperspektiv i svensk utbildningspolitik.

2007/08:Ub483 av Mats Pertoft m.fl. (mp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Skolverkets rätt att stoppa undervisningen i friskolor under den tid då rättslig prövning av Skolverkets indragning av skoltillstånd pågår.

2007/08:Ub485 av Désirée Pethrus Engström (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av barnmorskor som komplement till skolhälsovården och som stöd i undervisning i sex och samlevnad på högstadiet.

2007/08:Ub488 av Sven Gunnar Persson (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att snarast göra en översyn av hur perspektivet ”hållbar utveckling” har implementerats i det svenska utbildningssystemet.

2007/08:Ub493 av Anita Brodén och Agneta Berliner (båda fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en nationell strategi för läsning.

2007/08:Ub494 av Maria Lundqvist-Brömster m.fl. (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förstärka den lagstadgade elevhälsan med kuratorer, psykologer och skolsköterskor.

2007/08:Ub498 av Mona Sahlin m.fl. (s):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om utvecklad studie- och yrkesvägledning för elever som ska välja utbildning.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om skolans sexualundervisning.

2007/08:Ub501 av Hillevi Larsson m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att uppvärdera hem- och konsumentkunskapens betydelse i skolan.

2007/08:Ub505 av Fredrik Schulte (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att reformera skollagen för att underlätta överlåtelser av huvudmannaskap av skolverksamhet.

2007/08:Ub506 av Désirée Liljevall m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det inte ska finnas några avgifter i grundskolan.

2007/08:Ub508 av Monica Green m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om fler vuxna i skolan.

2007/08:Ub509 av Anneli Särnblad och Kurt Kvarnström (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om friskolor.

2007/08:Ub511 av Marie Granlund m.fl. (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att alla skolor, oavsett huvudman, ska omfattas av likvärdiga skyldigheter och rättigheter.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av statliga satsningar i de skolor som har svårast förutsättningar.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förstärka uppföljningen av kunskapsmålen.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ta fram nya nationellt kvalitetssäkrade diagnostiska prov, i främst läsning och matematik för de tidiga åldrarna.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av lärarauktorisering och fler karriärvägar i skolan.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa en obligatorisk statlig utbildning för skolledare.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att jämställdhet ska vara ett obligatoriskt kvalitetsområde för skolans kvalitetsgranskning och ingå i alla skolors kvalitetsredovisningar.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om skärpta regler för konfessionella friskolor.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att kommunernas inflytande vid etablering av friskolor bör öka.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett krav att fristående skolor med offentliga bidrag återinvesterar vinsten i verksamheten.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utveckla kvaliteten på fritids.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om läxläsning för barn i årskurs 4–9.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om aktivitets- och läxläsningssatsningar på fritids.

2007/08:Ub516 av Marie Granlund m.fl. (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att all undervisning oavsett huvudman ska vara icke-konfessionell och baseras på vetenskaplig grund.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Skolverket ges i uppdrag att göra en helhetsbedömning av huvudmannens ”förutsättningar” att leva upp till skollagen och nationella styrdokument.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Skolverkets beslut om ”återkallande av godkännande av enskild huvudman” kompletteras med ”beslutet får förordnas att gälla omedelbart”.

2007/08:Ub518 av Kerstin Haglö m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om god elevhälsovård.

2007/08:Ub519 av Kerstin Haglö (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av behöriga lärare i skolan.

2007/08:Ub521 av Margareta Persson m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en översyn av gällande regelverk och vikten av att kommunernas inflytande över etableringen av friskolor förstärks.

2007/08:Ub523 av Carina Hägg och Anne Ludvigsson (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om konfessionella fristående skolor.

2007/08:Ub524 av Olle Thorell m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att låta Västmanland bli en ordningsbetygsfri zon, så att länet kan användas som jämförelse med andra län där man inför ordningsomdöme i skolan.

2007/08:Ub527 av Maryam Yazdanfar (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om elevhälsan.

2007/08:Ub528 av Lars U Granberg (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om idrott och hälsa i grund- och gymnasieskolan men också ett perspektiv på en livslång hälsosatsning.

2007/08:Ub531 av Carina Adolfsson Elgestam m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att låta läxor vara en del av skoldagen.

2007/08:Ub534 av Matilda Ernkrans och Jennie Nilsson (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kvalitet och behoven av fritidshem.

2007/08:Ub535 av Veronica Palm m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om rätt att utvärdera sin skola och sin skolsituation.

2007/08:Ub536 av Kerstin Haglö m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om skolans ansvar för att förmedla kunskaper till eleverna om värdet av demokrati och om vikten av att använda sina demokratiska rättigheter.

2007/08:Ub537 av Annika Qarlsson m.fl. (c, kd, mp, fp, m, v):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att uppdra till Skolverket att regelbundet granska och utvärdera sex- och samlevnadsundervisningen.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att uppdra åt Myndigheten för skolutveckling att granska, stimulera och sprida forskning och kunskap om sex- och samlevnadsundervisningen.

2007/08:Ub542 av Carina Hägg m.fl. (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om samordning och samverkan på departementsnivå, regional och lokal nivå.

2007/08:Ub543 av Leif Jakobsson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en lagstadgad anmälningsplikt för skolpersonal.

2007/08:Ub557 av Mikaela Valtersson och Mats Pertoft (båda mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av naturskolor.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att stärka utomhuspedagogikens ställning i läroplanen.

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att sprida kunskap och information om naturskolor och utomhuspedagogik.

2007/08:Ub561 av Anneli Särnblad m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att livskunskap genomsyrar hela skolan.

2007/08:Ub563 av Anneli Särnblad och Marita Ulvskog (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att noga följa hur lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling tillämpas.

2007/08:Ub566 av Mats Pertoft m.fl. (mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utveckla kreativiteten och det egna tänkandet inom grundskolan.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om individualiserad undervisning.
5. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring i skollagen så att det blir möjligt för skolor med alternativ pedagogisk profil att, efter prövning av Skolverket, arbeta efter en alternativ läroplan.
6. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring i skollagen så att kommunala grundskolor får möjlighet att arbeta efter alternativa kursplaner.
7. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring i skollagen så att alla grundskolor får möjlighet att ha egna ämnen inom ramen för skolans val.
8. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring i skollagen så att skolor med såväl offentlig som fristående huvudman efter prövning av Skolverket ska kunna tillämpa ett annat bedömningssystem än betyg.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om stödande av framväxten av profilklasser.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjligheten att begära undantag från skyldigheten att genomföra nationella prov.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att den nationella timplanen ska avskaffas.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att flexibel skolstart mellan sex och åtta års ålder bör införas.

13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att flexibel skolstart med möjlighet att börja skolan vid såväl höst- som vårterminens början bör införas.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att låta utreda hur den pedagogiska mångfalden i skolan kan främjas.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att skollagen ska föreskriva att varje skola ska ha ett fungerande representativt forum för elevinflytande.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om utbildning av föräldra- respektive elevrepresentanter.
18. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring i skollagen så att elever ges rätt att få extra stöd för att ta igen undervisning.
19. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring i skollagen så att den garanterar att det framgår av en elevs slutbetyg om denne varit engagerad i elevinflytande, skyddsombudsarbete, skoltidningsarbete e.d.
20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att elevers önskemål om specialkost ska respekteras utan krav på läkarintyg.
21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att elevernas inflytande över sin arbetsmiljö ska stärkas.
22. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att rätten för elevskyddsombud att medverka i arbetsmiljöarbetet bör utvidgas till att gälla från skolår 1.
23. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att elevskyddsombuden ska ha rätt att kalla in yrkesinspektionen.
24. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att länsstyrelserna bör få i uppdrag att inventera hur kommunerna agerar för att leva upp till de nya riktvärdena för att minska bullret i förskolan och skolan och att de nya allmänna råden införlivas.
25. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om rätt till skolskjuts vid växelvis boende.
26. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Myndigheten för skolutveckling tillsammans med Vägverket bör få i uppdrag att utforma ett nationellt projekt för säkra skolvägar.

27. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att sprida kunskap och information om utomhuspedagogik och den yttre miljöns betydelse för lärandet.
28. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att dagens betygssystem ska avskaffas.
29. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör låta utreda alternativ till dagens betygssystem.
30. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring i skollagen så att elever får rätt att få sina betyg omprövade.
31. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att alla barn i svensk grundskola ska ha rätt till modersmålsundervisning.
32. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om projektet med en genuspedagog i varje kommun.
34. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Skolverket bör ges i uppdrag att vidta åtgärder för att öka andelen män som arbetar inom skolan.
35. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör låta utreda vad som ligger bakom pojkars sämre studieresultat i grund- och gymnasieskolan samt kommer med förslag på åtgärder för att avhjälpa problemet.
36. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör ge Skolverket i uppdrag att utarbeta riktlinjer för att säkerställa kompetens i HBT-frågor hos anställda inom utbildningsväsendet.
37. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att HBT-frågor uttryckligen ska nämnas i kursplanerna för grundskolan.

2007/08:Ub567 av Christopher Ödmann m.fl. (mp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om konsumentkunskap i skolan.

2007/08:Ub568 av Ulf Holm (mp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om mer fysisk aktivitet i skolan.

2007/08:Ub569 av Karla López m.fl. (mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att brott mot mänskliga rättigheter som har ägt rum i Sverige, med fokus på rasism, diskriminering och förtryck, ska uppmärksammas.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge i uppdrag till Skolverket att göra en översyn av kursplanerna i grund- och gymnasieskolan i syfte att integrera kunskaper om rasism och diskriminering ur såväl ett historiskt som ett sociologiskt perspektiv.

2007/08:T548 av Peter Pedersen m.fl. (v):

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge Skolverket i uppdrag att utarbeta en vägledning för hur skolor kan skapa en trygg användning av IT och Internet samt aktivt informera om denna vägledning.

2007/08:A402 av Peter Eriksson m.fl. (mp):

36. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda problematiken med att pojkar överlag får sämre resultat i skolan än flickor.